

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Č.j.: 122/07

„ŠKOLA PRO VŠECHNY“

1. období – 1. - 3. ročník

2. období – 4. - 5. ročník

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA BRUMOVICE,
OKRES OPAVA, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
MALÁ STRANA 131/64, 747 71 BRUMOVICE**

Brumovice září 2007

Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ Č.j.: 122/07

Motivační název:

„ŠKOLA PRO VŠECHNY“

Předkladatel:

Základní škola: ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA Brumovice,
okres Opava, příspěvková organizace

Ulice, č.p., č.o.: Malá Strana 64/131

PSČ, město: 747 71 Brumovice

Jméno ředitele: Mgr. Hana Rybičková

Kontakty:

tel.: 553 665 033

e-mail: zs.brumovice@centrum.cz

www stránky: www.zsbrumovice.wz.cz

IČO: 75 027 054

Identifikátor zařízení: 600 142 621

IZO:

Základní škola : 102 420 858

Školní družina : 120 003 911

Mateřská škola: 107 629 496

Školní jídelna: 120 003 929

Platnost dokumentu od: 3.9.2007

Koordinátor ŠVP: Mgr.Věra Charvátová

Kontakt: 553 665 033

Zřizovatel školy: **obec**

Název: Obec Brumovice

Adresa: Hlavní 56/75, 747 71 Brumovice

Kontakt: Ing. František Kuča, starosta

tel.: 553 665 127

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY A ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY A JEJÍ PRIORITY

Charakteristika školy

Naše škola je zaměřena na základní vzdělávání. „Škola pro všechny“ znamená, že základní vzdělávání je umožněno nejen dětem nadaným, dětem bez výukových obtíží, ale i dětem s různými typy zdravotních a sociálních znevýhodnění .

Základní škola a Mateřská škola Brumovice – Malá Strana 64/131, příspěvková organizace – je neúplnou školou s 1.stupněm a nachází se v centru obce, které zásobuje školu většinou žáků.

Kromě nich tvoří část žáci dojíždějící z okolních částí obce – Skrochovice, Pustý Mlýn a Úblo. V blízkosti školy jsou autobusové zastávky dopravní společnosti Connex.

Jde o patrovou budovu s 5 třídami, součástí kterých je počítačová učebna a školní knihovna, tělocvična, školní družina a zmodernizovaná výdejna stravy. Součástí školy je i školní zahrada. Škola má pěkné, čisté a estetické prostory. Na vzhledu školy se podílí ve velké míře žáci a učitelé.

Prostory pro výuku jsou dostatečné, ve třídách jsou hrací koutky (1., 2., 3. třída), v 5. třídě je umístěna žákovská knihovna, která slouží dětem i o přestávkách. Ke sportování žáci využívají tělocvičnu a školní zahradu. V blízkosti školy se nachází přírodní oblast Hořina a Čížina, jež je žáky a učiteli hojně využívána, pokud to počasí dovolí, nejen k výuce a vycházkám, ale také ke sportování ve školní dužině.

Materiální vybavení je dostatečné a na tvorbě mnoha pomůcek se podílí i sami žáci. Literatura, učebnice i pomůcky jsou průběžně doplňovány o nové.

Škola nemá svou vlastní kuchyň, obědy se dováží z kuchyně ZŠ Neplachovice.

V loňském roce byla výdejna stravy modernizována podle norem EU.

V době volna a přestávek mohou žáci využívat všech prostor školy, odpočinkové koutky na chodbách a učebnu PC, vždy po dohodě s vyučujícím.

Při hezkém počasí slouží pro oddech i pro výuku pod širým nebem školní zahrada. Dětem naší školy navíc nabízíme celou škálu mimoškolních aktivit, kroužků - hudební, počítačový, tělovýchovný, taneční, keramiku, rukodělný.

V odpoledních hodinách se děti scházejí ve dvou odděleních školní družiny.

Všichni vyučující mají své místo ve sborovně, kde se společně scházejí. Je zde umístěna i učitelská knihovna. Učitelé mají volný přístup na internet, používají tiskárnu i kopírku.

Pro veřejná vystoupení a výstavy prací žáků škola používá prostory školy. Máme také vývěsní nástěnku v obci, kde pravidelně informujeme občany o životě školy, staráme se o výzdobu budovy obecního úřadu a čekárny zdravotního střediska v obci.

Život na vesnici má svá specifika kladná i záporná, což bere v úvahu koncepce školy.

Nezastupitelnou úlohu v ní hraje školní družina, o kterou je mezi rodiči velký zájem a která je schopna zajistit péči o všechny zájemce.

Rovněž je třeba respektovat skutečnost, že narůstá počet žáků s vývojovými poruchami učení (nejčastěji je to dyslexie). I těmto dětem je věnována odborná péče a individuální náprava.

Skladba pedagogického sboru

Pedagogický sbor je ryze ženský (5 učitelek, 2 vychovatelky a asistent pedagoga), věkově pestrý – od mladých spolupracovnic až po zkušené kolegyně. Ve sboru jsou zastoupeni pedagogové s kvalifikací pro dyslektickou péči o žáky.

Velký důraz je kladen na další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Prioritními oblastmi DVPP (další vzdělávání pedagogických pracovníků) jsou psychologie, pedagogika, moderní metody v didaktice předmětů a také práce s výpočetní technikou.

V uplynulých letech téměř 100 % pedagogů prošlo úrovní P (úvodní modul, volitelné moduly).

Cílem je zvládnutí práce na PC a využívání výpočetní techniky i ve výuce žáků.

Příjemnou atmosféru školy vytváří společně žáci, učitelé i rodiče. Snažíme se vytvořit pro všechny skupiny prostředí otevřené, prostředí důvěry a spolupráce. Pedagogičtí pracovníci vzájemně spolupracují na školních projektech a akcích, vedou žáky k otevřené komunikaci. Scházejí se na organizačních poradách, pořádají společné akce. Problémy žáků řeší třídní učitel bezprostředně po vzniku, snaží se vést žáky k demokracii a zodpovědnosti.

Máme zkušenosti s integrací žáků se zdravotním postižením, kde je nutná pomoc pedagogického asistenta.

Odborná pedagogická způsobilost:

Učitelé:

- ředitelka Učitelství pro I.stupeň ZŠ
- učitelka Učitelství 1.-5.ročníku ZŠ
- učitelka Učitelství I. stupně
- učitelka Učitelství pro I.stupeň a speciální pedagogika
- učitelka Učitelství pro 2.stupeň ZŠ: OV-D

Vychovatelé:

- vychovatelka Vychovatelství (SPgŠ)
- vychovatelka Učitelství pro MŠ (SPgŠ), asistent pedagoga
- vychovatelka Gymnázium

Spolupráce školy s rodiči, veřejností, partnery a jinými institucemi

Cílem spolupráce domova a školy je podporovat zdravý růst a učební proces žáka. Úspěšná spolupráce spočívá v otevřené, rovnocenné a důvěrné interakci. Zákonní zástupci mají primární zodpovědnost za výchovu svého dítěte. Úkolem školy je podporovat růst a učební proces žáka jako člena školního kolektivu. Společně s domovem je podporována pohoda žáka, je také dbáno o bezpečnost učebního prostředí. Škola má aktivní a iniciativní roli při budování této spolupráce a zodpovědnost za dostatečnou informovanost zákonných zástupců o záležitostech souvisejících se studiem žáka, učebními osnovami, činnostmi školy a disponibilními podpůrnými aktivitami.

Rodiče dostávají informace o výsledcích vzdělávání prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách, konzultačních dnech, případně osobně či telefonicky dle přání rodičů (zákonných zástupců).

Mimo to mohou rodiče školu navštívit v den otevřených dveří a v době akcí pro veřejnost (škola pořádá besídky ke Dni matek, na Vánoce, velikonoční výstavku, Pohádkový les atd.). Při škole pracuje školská rada, která se skládá ze zástupců obce, rodičů a učitelů. Je informována o činnosti školy, o výsledcích vzdělávání, vyjadřuje se k aktuálním problémům vzdělávání a výchovy dětí.

Při škole pracuje také Klub rodičů, pomáhá nám při organizaci nejrůznějších akcí pro děti a sám organizuje Maškarní ples.

Škola spolupracuje s kulturní komisí. Naši žáci se pod vedením učitelů podílejí na vítání nových brumovických občanů. Připravujeme vystoupení pro důchodce, pro místní hasiče, pomáháme při veškerých akcích pořádaných Obecním úřadem Brumovice. Spolupráce s výše uvedenými složkami probíhá formou besed, přednášek, exkurzí, soutěží, kulturními vystoupeními a vzájemnými návštěvami.

Charakteristika ŠVP

Cíle základního vzdělávání:

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání.

Strategií naší školy je :

- žák s pozitivním přístupem k sobě samému a k druhým, usilující o své vzdělávání
- spolupracující rodič
- kompetentní a tvořivý učitel
- kvalitní a funkční vzdělávací program.

V základním vzdělávání jde o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a prožívání životních situací, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Pojem klíčové kompetence představuje soubor vědomostí, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.

Je vybráno 6 základních klíčových kompetencí, kterých má být v průběhu vzdělávání dosaženo. Cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění se ve společnosti.

Klíčové kompetence se různými způsoby prolínají a mají nadpředmětový charakter. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají. Učivo v jednotlivých ročnících je pojímáno jako prostředek k získání dovedností a schopností na úrovni klíčových kompetencí.

Pro přirozený rozvoj klíčových kompetencí je třeba respektovat individuální vloh y žáků a motivovat je tak, aby prožívali pozitivní pocity z pochopení probíraného učiva. Aby byli ochotni tvořivě riskovat při řešení úkolů a problémů, je potřeba podporovat jejich samostatnost, sebejistotu, zodpovědnost a pozitivní sebehodnocení.

Učitel se pro žáky stává partnerem a poradcem, pomocníkem i oporou a to jak při řešení úloh, tak při pochopení nebo nepochopení probíraného učiva.

Společně s výchovnou a vzdělávací strategií chce škola směřovat k cílům základního vzdělávání a tím k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

ŠVP „Škola pro všechny“ respektuje tradice školy, využívá její charakteristické podmínky a reaguje na vzdělávací požadavky klientů (rodiče, žáci). Na základě provedené analýzy vzdělávacích podmínek školy a vzdělávacích požadavků rodičů a zřizovatele škola stanovila následující vzdělávací priority:

- poskytovat kvalitní základní vzdělávání zaměřené na „aktivní dovednosti žáků“
- péče o nadané žáky
- pomoc handicapovaným žákům
- rozvíjet komunikační dovednosti žáků :
 - v mateřském jazyce
 - v cizím jazyce
 - v informačních a komunikačních technologiích
 - v sociálních vztazích
- podporovat rozvíjení pohybových dovedností žáků ve školních i mimoškolních sportovních aktivitách

Z uvedených priorit vyplývá, že opravdu chceme být školou pro všechny. Ve škole máme poměrně velký počet integrovaných žáků se zdravotním postižením různého charakteru – mentální, tělesné, logopedické a s vývojovými poruchami učení. Naše škola velice úzce spolupracuje s PPP a SPC. Vzhledem k obtížné dopravní obslužnosti v obci je dojíždění těchto dětí do specializovaných zařízení velmi problematické, proto se snažíme vyhovět žádostem rodičů a tyto žáky přijímat do běžné školy. Počty žáků ve třídách umožňují individuální integraci žáků do jednotlivých ročníků.

Zaměstnáváme asistenta pedagoga, který zajišťuje individuální vedení v době vyučování, máme dostatečné prostory, pracovní pomůcky (terapeutický bazén, rotoped, dostatek výuk. programů na CD_R).

Po počátečních obavách a už několikaleté zkušenosti práce s těmito žáky můžeme konstatovat, že práce s těmito dětmi je přínosná jak pro samotné žáky, kteří se velmi snaží vyrovnat svým

spolužákům, jsou zapojováni do všech činností školy, tak i pro spolužáky, kteří se učí respektovat, brát ohledy na výchovné a vzdělávací potřeby těchto dětí.

Charakteristika jednotlivých klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Pro rozvíjení této kompetence u žáků v 1. – 5. ročníku je třeba:

- dát žákům k učivu, pokud je to možné, vždy konkrétní názor, aby bylo učivo žákům předkládáno s využitím co nejvíce smyslů, zejména zraku, hmatu a sluchu
- nechat žáky individuálně s názornými pomůckami manipulovat, pozorovat, třídit a rozlišovat
- dbát, aby každý nový činnostní postup měl určitý didaktický cíl, přivést žáky k úvahám o problému, k vyjádření svých závěrů, ke znovuobjevování poznatků
- klást důraz na porozumění učivu a návaznost mezi jednotlivými poznatky
- snažit se podporovat čtení s porozuměním
- nechat žáky vyjadřovat se k přečtenému textu a stručně vyprávět jeho obsah
- dát příležitost k využívání žákovských zkušeností ve výuce
- podporovat tvořivou činnost žáků
- klást na žáky v učivu přiměřené nároky, vést je k dobrému zvládnutí základního učiva a dát jim k tomu takový časový prostor, který zohledňuje individuální schopnosti jednotlivých žáků
- pomáhat podpořit sebedůvěru žáků ve vlastní schopnosti
- upozorňovat na konkrétní využití vědomostí a dovedností v životě
- vést je k sebehodnocení a pochopení, proč se danému učivu učí
- vytvářet návyky k pozdějšímu samostatnému učení
- domácí úkoly směřovat k procvičování učiva, které žáci ve škole zvládli
- individuálně vést žáky k získávání poznatků i z jiných zdrojů, než jsou školní materiály

Kompetence k řešení problémů

- předkládání problémů a úkolů ke konkrétnímu řešení každým žákem, dbá se na to, aby se žáci v úkolu orientovali
- žáci třídí, rozlišují, seskupují, přidávají i vyřazují určité pojmy, pomůcky nebo připravené kartičky s údaji vzhledem k tomu, co mají sledovat
- podle svého uvážení na základě uvedených činností nacházejí shodné, podobné nebo naopak odlišné znaky
- postupujeme od jednoduchých problémů ke složitějším
- na základě pochopení sami žáci navrhnou a provádějí obměny činností
- objevené poznatky aplikují v obdobných situacích, které sami vymýšlejí, mají možnost využívat své dosavadní individuální poznatky, dovednosti a zkušenosti
- předkládáme též neobvykle zadané úlohy, např. pomocí schémat nebo obrázků, později i grafů
- podporujeme účast žáků, podle jejich schopností, v různých soutěžích, zvláště tvořivých, tj. takových, kde je třeba uvažovat a hledat nové způsoby řešení úloh nebo zpracovávání údajů
- žáky vedeme k tomu, aby se nedali odradit případným nezdarem, docházeli ve své činnosti k závěrům, pokoušeli se najít vhodné řešení
- různé závěry, řešení a rozhodnutí necháváme žáky obhajovat
- umožňujeme žákům vyhledávání nových informací, jejich třídění i propojování s učivem
- vedeme žáky k jednoduchému zaznamenávání svých pozorování a objevů

Kompetence komunikativní

- nechat žáky při každé jejich činnosti hovořit o pozorovaném jevu nebo o vlastním způsobu řešení daného úkolu
- přijímat často neodborně vyjádřené žákovské názory, upřesňovat je, vyjadřovat uspokojení nad správnými závěry žáků a povyšovat je na objev
- umožnit žákům hovořit o poznáních souvislostech a zkušenostech z jejich života
- dávat žákům prostor k vyjádření vlastního názoru
- učit žáky naslouchat názorům spolužáků, využívat možností o názorech diskutovat, respektovat se navzájem
- zkusit hovořit o pozorováních v přírodě, o zajímavých poznatcích z četby nebo ze sledování naučných pořadů
- do výuky českého jazyka zařazovat jednoduchá mluvní cvičení na zvolené téma
- v matematice vymýšlet slovní úlohy, otázky, vyvolávat se mezi sebou navzájem
- hovořit o postupu ve složitější početní úloze, zkusit druhým poradit s řešením, ptát se navzájem na problémy v učivu
- ve výtvarné a hudební výchově nechat žáky pokusit se vyjadřovat dojmy z uměleckého díla

Kompetence sociální a personální

- žáci se podílejí na stanovení pravidel pro práci v různě velkých skupinách a tato pravidla respektují
- učí se vzájemné toleranci a zodpovědnosti za plnění dílčích částí společného úkolu
- v případě potřeby dokáží požádat o pomoc a sami jsou ochotni pomoc podle svých možností poskytnout
- vzájemná komunikace má být vedena v příjemné atmosféře, žáci by se měli mezi sebou vhodně oslovovat

Kompetence občanská

- žáci cítí sounáležitost s třídním kolektivem, neboť vzájemně komunikují, dotazují se navzájem, diskutují o řešení problémů, vyprávějí si různé zkušenosti aj.

Tento ráz výuky vede žáky:

- k vzájemnému slušnému chování bez hrubostí a násilí
- ke snaze si mezi sebou pomáhat, uznávat se a oceňovat nápady druhých
- ke snaze o co nejlepší plnění svých povinností i uvědomování si svých práv

Žáci pak také snáze respektují témata vztahující se k péči o zdraví a k jeho ochraně.

Kompetence pracovní

Tato kompetence se rozvíjí ve všech vyučovacích předmětech spolu s pracovními činnostmi, které podporují tuto výuku.

Zaměřujeme se na:

- dosažení zručnosti žáků při práci s různými materiály, provádění činností a pokusů-udržování pořádku na pracovním místě, systém v ukládání pomůcek a náradí
- samostatnou přípravu jednoduchých pomůcek pro výuku žáky
- dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při pracovních činnostech
- poznávání různých oborů lidské činnosti, jejich výsledků a významu pro ostatní lidi

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Průřezová témata jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot. Jedná se o okruhy aktuálních problémů současného světa, které se tak zařazením do RVP ZV stávají nedílnou součástí základního vzdělávání. Tematické okruhy procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují tak propojení s obsahem učiva v jednotlivých ročnících. Průřezová témata tak napomáhají k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Průřezová témata budou zařazována a realizována v průběhu vzdělávání na 1. stupni.

Charakteristika jednotlivých průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Smyslem tohoto průřezového tématu je pomáhat všem žákům utvářet si praktické životní dovednosti a pomáhat jim hledat vlastní cestu ke spokojenému životu a kvalitním mezilidským vztahům. Předmětem učení je sám žák, jeho osobnost a jeho vztahy s lidmi.

OSV se v základním vzdělávání zabývá rozvojem schopností poznávání, sebepoznáním a sebepojetím, seberegulací, psychohygienou a kreativitou, věnuje se poznávání lidí, mezilidským vztahům, komunikaci, spolupráci a soutěži a také hodnotám, postojům, praktické etice a dovednostem rozhodování a řešení problémů.

OSV lze optimálně propojit s těmito vzdělávacími oblastmi:

- jazyk a jazyková komunikace
- člověk a jeho svět
- člověk a společnost
- člověk a příroda
- umění a kultura
- člověk a zdraví
- člověk a svět práce

Výchova demokratického občana (VDO)

Toto průřezové téma má žákům pomoci orientovat se v mnohostranné demokratické společnosti, konstruktivně řešit problémy s ohledem na zájmy celku a s vědomím svých práv a povinností. Zároveň má vést k uplatňování slušné komunikace a demokratických způsobů řešení každodenních osobních i společenských problémů. Výuce průřezového tématu mohou pomoci demokratická atmosféra třídy a školy. VDO informuje o možnostech demokraticky se podílet na rozhodnutích celku a umožňuje žákům ověřit si význam dodržování pravidel na sobě samých.

VDO se v základním vzdělávání zabývá kategoriemi občana, občanské společnosti a státu, věnuje se vztahu občanské společnosti a školy, formám účasti občanů v politickém životě a principům demokracie.

VDO lze optimálně propojit s těmito vzdělávacími oblastmi:

- člověk a společnost
- člověk a jeho svět

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech je výchovou budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností. Rozvíjí vědomí evropské identity, otevírá obzory poznání a perspektivy života v evropském a světovém prostoru a seznamuje s možnostmi, které tento prostor poskytuje. Toto průřezové téma objasňuje vazby mezi místní, národní, evropskou a světovou úrovní uvažování, rozhodování a jednání a podporuje ve vědomí a jednání žáků hodnoty humanismu. Prohlubuje porozumění událostem, které mají vliv na vývoj Evropy a světa a zdůrazňuje osobní odpovědnost za dění ve společnosti. Posiluje individuální zájem žáka o Evropu a svět, evropskou identitu a život člověka jako Evropana.

VMEGS lze optimálně propojit s těmito vzdělávacími oblastmi:

- člověk a jeho svět
- člověk a společnost
- člověk a příroda
- jazyk a jazyková komunikace
- informační a komunikační technologie
- umění a kultura
- člověk a zdraví

Multikulturní výchova (MV)

Smyslem průřezového tématu je seznamovat žáky s rozmanitostí kultur, prohlubovat jejich poznání vlastní identity, rozvíjet jejich smysl pro respekt a solidaritu, nacházet způsoby spolupráce s odlišnými kulturami. Toto téma souvisí i s mezilidskými vztahy ve škole, vztahy mezi školou a rodinou, vztahy školy s místní komunitou.

MKV se v základním vzdělávání zabývá kulturními odlišnostmi, mezilidskými vztahy, etnickým původem lidí, multikulturalitou a principy sociálního smíru a solidarity.

MKV lze optimálně propojit s těmito vzdělávacími oblastmi:

- jazyk a jazyková komunikace
- člověk a společnost
- informační a komunikační technologie
- umění a kultura
- člověk a zdraví
- člověk a příroda
- MKV se prolíná i všemi ostatními vzdělávacími oblastmi

Environmentální výchova (EV)

V rámci environmentální výchovy jsou žáci vedeni k pochopení celistvosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí. Žáci jsou podporováni v aktivní účasti na ochraně a citlivém utváření životního prostředí. Environmentální výchova ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

EV se v základním vzdělávání věnuje základním podmínkám života, ekosystémům, vztahu člověka k prostředí a souvislostem lidských aktivit s problémy životního prostředí.

EV lze optimálně propojit s těmito vzdělávacími oblastmi:

- člověk a jeho svět
- člověk a příroda
- člověk a společnost
- člověk a zdraví
- informační a komunikační technologie
- umění a kultura
- člověk a svět práce

Mediální výchova (MV)

Smyslem tohoto průřezového tématu je vybavit žáky základní úrovní mediální gramotnosti. Téma nabízí poznatky týkající se mediální komunikace a také základní dovednosti práce s médii. MV vede žáky k poučenému vyhodnocování mediálních sdělení z hlediska jejich záměru a z hlediska jejich vztahu k realitě.

MV se v základním vzdělávání věnuje kritickému vnímání mediálních sdělení, interpretaci vztahu médií a reality, stavbě mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vlivu médií ve společnosti a také praktické tvorbě mediálních sdělení a práci v realizačním týmu.

MV lze optimálně propojit s těmito vzdělávacími oblastmi:

- člověk a společnost
- jazyk a jazyková komunikace
- informační a komunikační technologie
- umění a kultura

viz příloha č.2: Přehled tématických okruhů průřezových témat.

Učební plán

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předmět	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	Minimální časová dotace	D
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	8+1	7+2	7+2	7+1	6+1	35	
	Anglický jazyk	-	-	3	3	3	9	
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	20	
Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	-	1	1	
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2+1	-	-	6	
	Přírodověda	-	-	-	2	2	4	
	Vlastivěda	-	-	-	1+1	1+1	2	
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	
Člověk a svět práce	Praktické činnosti	1	1	1	1	1	5	
Týdenní časová dotace		20	21	25	26	26	104	

Vzdělávací oblast:

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Oblast zahrnuje vyučovací předmět:

Cizí jazyk (anglický jazyk)

Český jazyk v těchto složkách:

- komunikační a slohovou výchovu
- čtení a literární výchovu
- psaní (do 3. ročníku)
- jazykovou výchovu

ČESKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu:

1. období (1. – 3. ročník)

V **komunikační výchově** se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), mluvit a rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, učí se rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrozličnějším situacím ve škole i mimo ni. Komunikace v českém jazyce se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím *dramatické výchovy*.

Komunikační dovednosti žáků jsou vytvářeny nejen ve všech složkách českého jazyka, ale ve všech vyučovacích předmětech. Jednotlivé vyučovací předměty musí poskytovat dostatek prostoru k vyjadřování myšlenek a postřehů žáků k tomu, co se učí a co pozorují. Slovní zásoba je rozšiřována zejména využitím učiva prvouky, četby a vlastních zážitků. V tomto období je kladen důraz zejména na ústní vyjadřování žáků. Samostatná písemná forma vyjadřování je uplatňována od 3. ročníku. Při prvním písemném vyjadřování se požaduje používat krátké jednoduché věty o tom, co žáci prožili nebo co dobře znají.

Komunikační výchova tedy obsahuje činnosti:

- a) receptivní, tj. čtení a naslouchání;
- b) produktivní (tvořivé činnosti), tj. mluvený a písemný projev žáka.

Při výuce **čtení** v tomto období se snažíme naučit žáky, i průměrně nadané, číst přiměřeně náročné, umělecké i naučné texty jasně, zřetelně a s porozuměním. Při čtení textů se obohacuje slovní zásoba žáků a rozvíjí se i jejich ústní vyjadřování. Při práci s texty se spojuje výcvik čtení s rozvojem vyjadřování, se vzděláváním v různých oborech i s výchovou žáků. Čtení se využívá v prvouce při poznávání přírody i života lidí a světa. Při prožívání literárních ukázek a čtení prvních knížek poznávají žáci život dětí i dospělých, učí se chápat a hodnotit jejich

životní příběhy, činy, charaktery a lidské vztahy. Tím rozšiřují svoji životní zkušenost, obohacují svůj citový život. Dobrá četba zušlechťuje city, ovlivňuje duševní život dětí a povzbuzuje jejich vůli.

Žáci se při vyučování čtení učí esteticky prožívat a chápat přiměřené texty, později je výrazně číst, předčítat, přednášet, vyprávět, někdy i ilustrovat, něco podle popisu vyrobit, jindy text dramatizovat. Při čtení, poslechu a recitaci se zjemňuje smyslové vnímání žáků, např. sluch pro zvukovou stránku jazyka, bystří se pozorování, rozvíjí se představivost a fantazie, cvičí se paměť žáků, rozvíjí se pojmové i obrazné myšlení, ústní vyjadřování.

V **literární výchově** seznamujeme žáky s literární tvorbou vhodnou pro mladší školní věk včetně ilustrací.

Při výuce **psaní** v tomto období získají žáci správné psací dovednosti, základy čitelného, přiměřeně hbitého a úhledného rukopisu. Píší slova a texty vhodného a žákům přiměřeného obsahu, který vyjadřuje zkušenosti žáků nebo poznatky získané v jiných vyučovacích předmětech. Je tendence učit děti psát s porozuměním.

V **jazykové výchově** v 1. období základního vzdělávání se žáci učí prostě a jasně vyjadřovat spisovným jazykem, s využitím slovní zásoby odpovídající jejich věku a zároveň poznávají elementární základy mluvnické stavby jazyka a osvojují si základní pravopisné jevy. Dbá se na rozvoj jejich slovní zásoby a postupně se vytváří návyky správné spisovné výslovnosti.

Jazykové vyučování má velký význam pro rozvoj myšlení žáků, neboť se při něm učí jazykové a pravopisné jevy pozorovat, srovnávat, třídit i zobecňovat. Nejprve se seznamují s konkrétními jazykovými jevy, pozorují je, hovoří o nich. Tak dochází k mnoha elementárním zobecněním a procvičování poznatých jazykových a pravopisných jevů. Pozornost je věnována výcviku v pravopise lexikálním.

V hodinách českého jazyka tohoto období nejsou ostré hranice mezi učivem mluvnice, slohového výcviku, literární výchovy a psaní. Je potřeba si uvědomovat vzájemnou prostupnost a propojenost těchto složek českého jazyka. Je-li k tomu vhodná příležitost, lze složky českého jazyka zpestřit *dramatickou výchovou*.

2. období (4. – 5. ročník)

V 2. období základního vzdělávání je naším úkolem zautomatizovat základní pravopisné jevy určené pro 1. vzdělávací období, proto zde věnujeme **jazykové výchově** značnou pozornost.

Jazykové dovednosti žáků se ve vyučování českého jazyka realizují v těchto složkách: *zvuková stránka jazyka, slovní zásoba a tvoření slov, tvarosloví, skladba a pravopis*.

Literární výchově se věnuje pozornost při čtení uměleckých textů, při čtení článků přírodovědného, zeměpisného i dějepisného obsahu, a to jak z čítanek tak i z jiných učebnic nebo vhodných vybraných knih. Při literární výchově soustavně rozvíjíme ústní a písemné vyjadřování žáků, vytváříme a upevňujeme návyky žáků vyjadřovat myšlenky logicky, souvisle a mluvnicky správně.

Novým úkolem, který literární výchova, společně s naukovými předměty, v tomto období plní, je určení hlavních myšlenek textu, jejich sestavení do krátké osnovy a souvislé vyprávění základního obsahu článku podle této osnovy – žáci se učí učit z učebnic. Dobře nám k tomu slouží krátké naučné texty s přírodovědným a vlastivědným obsahem.

Výchovně vzdělávací cíle – kompetence:

- viz kompetence na začátku textu

Průřezová témata:

–viz příloha č.2

Obsah učiva

1. období (1. – 3. ročník)

1. ročník

Předslabikářové období:

- rozvíjení řeči s využitím žákovských zkušeností
- přípravná zraková a sluchová cvičení
- poslech čtených a vyprávěných pohádek
- dramatizace jednoduchých pohádek, zvláště takových, ve kterých se některý motiv opakuje
- memorování říkanek a básniček z paměti, využití znalostí žáků z předškolního věku
- krátká vypravování žáků podle jejich zážitků a pozorování
- odpovědi na otázky
- náprava vadné výslovnosti nápodobou
- sluchová analýza a syntéza slabik ve slova, např. hádanky typu: „Je to hodně stromů a je to l-e-s. Co je to?“
- poznávání prvních souhlásek a samohlásek na začátku nebo na konci slova
- poznávání a čtení malých a velkých písmen: M, L, S, P, A, O, U, E, I
- začátky psaní v tomto období úzce souvisí s výukou čtení:
 - uvolňovací cviky
 - základní návyky při psaní
 - příprava k psaní písmen – psaní jednotlivých prvků písmen a číslic (čáry, oblouky, zátřhy, ovály, kličky, vlnovky)

Slabikářové období:

- pokračujeme v rozvíjení vyjadřování žáků
- seznamujeme žáky s lidovými pohádkami, rozpočítadly, říkankami, hádankami, vybrané se učí z paměti, vyprávějí i dramatizují
- předčítáme příběhy ze života dětí, z přírody, o zvířatech, propojujeme je s výukou prvouky a výtvarné i hudební výchovy
- cvičíme schopnost naslouchat a něco si z příběhu zapamatovat, zapamatované vyjádřit mluveným, výtvarným nebo i pohybovým projevem
- necháme též žáky vyjadřovat své individuální pocity z četby
- pozornost věnujeme srozumitelnosti řeči žáků, nenásilně podporujeme správnou výslovnost
- učíme žáky základní pravidla, která by měli respektovat při rozhovoru
- výuka čtení – požadavek jasného zřetelného čtení s porozuměním uplatňujeme od čtení prvních slov:
 - čtení otevřených slabik a slov složených z písmen poznaných v předslabikářovém období
 - činnosti s písmeny skládací abecedy
 - čtení dvojslovných, nejvýše trojslovných vět z poznaných slov
 - postupné poznávání dalších hlásek a písmen

- čtení slabik, slov a krátkých vět
- čtení psacího písma
- čtení krátkých celků, obsahem dětem přiměřených
- čtení s porozuměním v průběhu roku podporujeme tvořením vět s danými slovy, kresbou k některým slovům a větám, odpověďmi na otázky k obsahu jednoduché věty, plněním krátkých a jasných napsaných pokynů
- řazení ilustrací podle dějové posloupnosti
- nácvik psaní malých a velkých písmen ve spojení se čtením
- psaní slabik a krátkých slov s jednoduchými spoji
- opis a přepis písmen, slabik, slov a krátkých vět, náročnost vět je nutné volit podle individuálních možností žáků
- psaní snadných a foneticky jasných slov podle diktátu po předcházející sluchové analýze a syntéze
- z hlediska potřeb čtení a psaní rozlišujeme věty, slova, slabiky, hlásky (písmena)

2. ročník

Dokončení prvopočátečního čtení:

- postupný přechod od vázaného slabikování k správnému plynulému čtení slov, jednoduchých vět a krátkých textů
- důraz na porozumění čtenému, odpovědi na otázky
- dodržování pomlky po tečce, přirozená intonace
- správné čtení předložek se slovem
- vyhledávání slov, určitých myšlenek apod. v přečteném textu

Rozvoj čtenářských schopností:

- správné a plynulé čtení krátkých i delších vět, nácvik správného dýchání při čtení
- čtení textů délkou i obsahem přístupným věku žáků
- při opakovaném čtení dbát na intonaci
- objasňování významu slov, čtení s porozuměním
- vyhledávání slov vyjadřujících určitý vztah nebo myšlenku
- vyprávění obsahu krátkého přečteného textu přiměřené obtížnosti
- vyjadřování obsahu textu obrázky a jejich řazení za sebou (obrázková osnova)
- přednes krátkých básní s jasným obsahem, které se žáci učí nazpaměť
- plnění úkolů z čítanky, motivace žáků, práce podle rozhodnutí žáka – individualizace, rozvíjení ústního, písemného i výtvarného vyjadřování žáků
- vyprávění podle obrázků
- vyprávění o osobním pozorování a příhodách ze života
- spojení čtení se psaním a prvoukou, rozvoj komunikačních dovedností
- vytváření svých vlastních zápisů z pozorování přírody, např. listy o květinách doplněné kresbou nebo vystřiženým obrázkem - moje první kniha, zápisy o stromech aj.
- čtení přístupných dětských knih, vyprávění jejich obsahu, ilustrace ke knížce

Psaní:

- procvičování tvarů písmen
- psaní slabik, slov a jednoduchých vět

- důraz na psaní s porozuměním
- první krátké písemné vyjadřování žákovských pozorování a zkušeností
- spojování výrazů podle významu, zápis a samokontrola
- využívání dovednosti psát při různých jednoduchých zápisech

Jazyková výchova a základní pravopisné jevy:

- vyjádření myšlenky
- seznámení s abecedou (práce s ní s oporou o napsanou abecedu)
- odpověď celou větou na otázky, druhy vět
- tvoření vět s danými slovy a k dané situaci
- pravopis věty (velké začáteční písmeno, interpunkční znaménka na konci věty)
- slovo, slabika, hláska, písmeno, slovní význam
- samohlásky, souhlásky, dvojhásky
- výslovnost a psaní krátkých a dlouhých samohlásek
- psaní a výslovnost slabik tvrdých
- psaní a výslovnost měkkých slabik
- psaní souhlásek uprostřed a na konci slov (znělé a neznělé)
- psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- příprava na poznávání podstatných jmen a dějových sloves, zjišťování, která slova v souvislém textu označují osoby, zvířata nebo věci a která slova vyjadřují, co osoby, zvířata a věci dělají;
- čtení a psaní předložek
- vlastní jména osob

Témata pro rozvoj ústního a písemného vyjadřování žáků vybíráme hlavně z jejich života, z přírody, můžeme volit i témata o práci a hrách. Žáci mohou vypravovat své příběhy podle obrázků, podle společně sestavené osnovy i podle své fantazie.

Rozvoj vyjadřovacích schopností prolíná celou výukou českého jazyka. V 2. ročníku klademe důraz hlavně na ústní vyjadřování žáků. Dáváme jim dostatek prostoru, aby mohli své názory prezentovat před spolužáky, aby mohli navzájem o určitých jevech diskutovat a zdůvodňovat je. Důležitá jsou mluvní cvičení, která se dají do výuky českého jazyka zařazovat často. Žáci při nich projevu, jak rozumí mluvnickým jevům i jak rozumí čtenému textu.

3. ročník

Rozvoj čtenářských dovedností:

- správné, plynulé a uvědomělé čtení krátkých vypravování, ukázek z knih vhodně rozdělených na části; básní, bajek, pohádek přístupných chápání žáků
- výrazné čtení (po přípravě s učitelem) krátkých vypravování a básní s využitím intonace podle smyslu čteného textu, čtení s porozuměním
- tiché čtení (bez pohybu rtů), krátkých textů s jednoduchým dějem se samostatným způsobem zpracování otázek a úkolů, jimiž učitel kontroluje, jak žáci pochopili obsah přečteného článku (podle individuálních schopností žáků)
- rozlišování prózy a veršů
- objasňování významu slov a slovních spojení
- vyhledávání slov, výrazů, vlastních jmen v přečteném textu
- sestavování obrázkových osnov krátkého vypravování nebo přečteného článku a vyprávění jednoduchého příběhu podle nich
- vymýšlení názvů pro části povídek

- reprodukce vypravování a naučných textů nebo jejich částí
- vyprávění pohádek i vymýšlení pohádek žáky, odlišení pohádky od ostatních
- vyprávění
- vyjadřování obsahu ilustrací k přečtenému textu
- krátké vyprávění vlastního zážitku
- pokus o vyprávění přečtené události ze stanoviska některé z jednajících osob
- výrazný přednes krátkých básní nebo krátkých příběhů, které se žáci učí
- zpaměti
- čtení dětských knih přiměřených věku – zapsání a pamatování si jména autora, názvu knihy, vyjádření obrázkem nebo několika větami toho, co žáka z knihy zaujalo
- osvojování si dovednosti odpovídat na otázky k obsahu přečtené knihy
- pokračování v zápisech listů o přírodě - moje první kniha (mezipředmětové vztahy), tvořivá práce s obsahově přiměřeným textem

Psaní:

Procvičování psaní tvarů písmen a jejich spojení na předepsaných slovech navzájem spojených nějakým významem. Např.: náradí, které má tatínek; stromy, o kterých se učíme, apod. (psaní s porozuměním).

Dbáme na dodržování správných tvarů písmen, rovnoměrných vzdáleností mezi písmeny ve slovech i mezer mezi slovy na řádku i zachovávání stejného sklonu písma.

Pozvolna se snažíme při dodržení úhlednosti písma psaní zrychlovat.

Dbáme na dodržování základních hygienických návyků při psaní.

Jazyková výchova:

Opakujeme to, co se žáci v předešlém ročníku naučili:

- věta, slovo, slabika, písmeno
- činnosti s abecedou
- pravopis věty (velké písmeno na začátku, interpunkční znaménko na konci)
- výslovnost a psaní krátkých a dlouhých samohlásek a slabik
- psaní slov s tvrdými a měkkými slabikami
- psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě samostatně, ve slovech i slovních
- spojeních
- psaní souhlásek uprostřed a na konci slov (znělé a neznělé)

Učební látka, se kterou se žáci 3. ročníku nově seznamují nebo ji rozšiřují:

- význam slov
- obojetné slabiky
- pravopis i, í / y, ý po obojetných souhláskách uvnitř slova – vyjmenovaná
- slova
- procvičování pravopisu základních vyjmenovaných slov a jasně z toho vyplývajících slov příbuzných, užívaných v životě – porozumění významu slov a slovních
- spojení
- pravopis vlastních jmen – jednoduché typy
- seznámení se slovními druhy a jejich rozlišování v základním tvaru
- užívání správných gramatických tvarů podstatných jmen a sloves
- v mluveném projevu
- výslovnost a psaní znělých a neznělých souhlásek na konci a uprostřed slov
- poznávání podstatných jmen, jako pojmenování osob, zvířat, věcí, vlastností
- a dějů

(rod a číslo podstatných jmen), pádové otázky

- poznávání sloves (osoba, číslo, čas)
- psaní i, í ve slovesech (kreslí, kreslil, prosí, prosil, zlobí, zlobil ...)

Pravopis vyjmenovaných slov prolíná výukou 3. ročníku až do konce roku. Toto učivo je třeba procvičovat krátce, často, s porozuměním a vysvětlováním. Důraz je třeba dát na tvořivou práci žáků s vyjmenovanými slovy a jejich aplikaci též v jiných vyučovacích předmětech.

Vhodným způsobem je třeba s výukou vyjmenovaných slov propojovat poznávání slovních druhů a pravopis vlastních jmen. Jednotlivé okruhy učiva se neprobírají jako izolované celky, ale navzájem se prolínají. Velký význam má předučování některého učiva už v 1. a 2. ročníku.

Výstupy na konci 1. období:

Komunikační a slohová výchova:

Žák:

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Jazyková výchova:

Žák:

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru

- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, ú/ů - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Literární výchova:

Žák:

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Psaní:

Žák:

- má zautomatizovaný psací pohyb, dodržuje hygienické návyky správného psaní
- píše čitelně, úhledně a přiměřeně hbitě
- provádí kontrolu vlastního písemného projevu
- umí se vyjádřit v jednoduchých formách psaného projevu

2. období (4. – 5. ročník)

4. ročník

Komunikační a slohová výchova:

a) Čtení a práce s textem, komunikační dovednosti

- výcvik ve čtení - správné a plynulé čtení uměleckých a krátkých naučných textů
- správný přízvuk slovní a větný, výslovnost, přirozená intonace
- tvorba otázek k přečtenému textu
- tiché čtení - postupné zařazování krátkých textů k samostatnému tichému čtení
- tvorba otázek žáků k přečtenému textu, kontrola porozumění obsahu čteného
- vystižení hlavní myšlenky textu a sestavení krátké osnovy
- vyprávění obsahu krátkého textu podle připravené osnovy

- příprava krátkých sdělení, reprodukce obsahu sdělení, procvičování se zřetelem k zapamatování si podstatných informací
- pozorné a soustředěné naslouchání přiměřeně dlouhému čtenému textu nebo mluvenému projevu, žáci se učí ptát na to, čemu nerozuměli nebo co nepostrehli, odpovídají si navzájem, vytváří se prostor pro vzájemnou komunikaci
- dodržování pravidel slušnosti při vzájemné komunikaci (učit se naslouchat, neskákat druhému do řeči, zdvořile se oslovovat)

b) Slohová výchova - ústní a písemný projev:

- dbát na naučenou techniku psaní a dodržování hygienických zásad při psaní
- sledování úhlednosti a čitelnosti písemných projevů žáků
- opis a přepis textů s uvědoměním obsahu psaného (vytvářená portfolia do přírodopisu, vlastivědy, čtení, čtenářský deník, zápisy do kronik aj.)

Připravené náměty pro praktická slohová cvičení:

- krátký vzkaz, telegram, jednoduché sdělení, dopis - adresa
- popis postupu práce, popis domu (pokoje), popis osoby
- členění textu na odstavce - osnova
- vyprávění – např. naše Vánoce
- vyprávění - dokončení příběhu, individuální zápisy a jejich porovnání navzájem
- telefonické a písemné vzkazy
- psaní dopisu podle připravené osnovy
- vyplňování dotazníku - přihláška čtenáře do knihovny

Jazyková výchova:

- nauka o slově - navazuje na poznatky z 1. období, které se prohlubují a rozšiřují
- rozlišování slov spisovných od nespisovných
- slova pozitivně citově zabarvená a slova vulgární
- stavba slova, kořen, předpona a přípona
- rozlišování předpon od předložek
- vyjmenovaná slova - procvičování základních vyjmenovaných slov
- příbuzná slova se slovy vyjmenovanými (pouze slova jednoduchá) - je to pro 4. r. nová látka, neboť toto učivo nepatří mezi výstupy z 1. období, zautomatizování tohoto učiva je třeba se věnovat ve 4. r. průběžně.
- slovní druhy - žáci rozlišují slovní druhy v základním tvaru, v určování slovních druhů je třeba pokračovat i nadále
- podstatná jména - rod, číslo, pád (seznámení ve 3. r. - důraz na užití správných tvarů podstatných jmen v řeči)
- podstatná jména - skloňování podstatných jmen všech rodů - vzory pro skloňování - *nové učivo*, učivo je zaměřeno na psaní *i/ y* v koncovkách podstatných jmen, naučit a zautomatizovat je třeba pravopis koncovek podstatných jmen rodu středního a ženského, v automatizaci podstatných jmen rodu mužského se pokračuje na začátku 5. ročníku
- slovesa - žáci spolehlivě poznají sloveso jako slovní druh, další učivo se ve 4. r. probírá jen na úrovni *seznámení žáků s novými pojmy* a hledání jejich reprezentace v připravených textech: tvar určitý a neurčitý, jednoduché a složené tvary sloves, zvrtná slovesa, časování sloves
- stavba věty - věta jednoduchá a souvětí - s učivem se žáci setkali již v 1. období, prakticky skládali z vět jednoduchých, pomocí spojek, souvětí, ve 4. ročníku se učí rozlišovat souvětí od jednoduchých vět a určovat jejich počet v souvětí
- základní skladební dvojice - holý podmět a holý přísudek, je to *nové učivo*, které je třeba ve 4. r. dobře zvládnout, protože je základem k dalšímu důležitému učivu - shoda přísudku

s podmětem - první seznámení, pravopis i/y v koncovkách přičestí minulého se bude učit a procvičovat v 5. ročníku

- seznámení se s přímou a nepřímou řečí v textech, vyhledávání a rozlišování

Literární výchova:

- odlišení veršů a prózy, rozlišování uměleckého a naučného textu žáky
- recitace básní, přednes krátkého textu
- povídání o knihách a spisovatelích
- ilustrace, které nás zaujaly a proč
- oblíbení hrdinové dětských seriálů
- knihy, které mohou doporučit k přečtení a proč
- vyprávění o divadelním představení nebo filmu
- vyhledávání informací v dětských časopisech a encyklopediích
- seznamování se s literárními pojmy: pověst, povídka, autor, hlavní postavy, film, televizní inscenace, próza, poezie, báseň, bajka

Jazyková výchova:

V jazykové výchově je třeba ve 4. r. dbát na procvičování slov odvozených od slov vyjmenovaných.

K uvědomění si pravopisu vyjmenovaných slov napomáhá vyhledávání a vypisování z Pravidel nebo vyhledávání vhodných článků a slov (např. z čítanky), ve kterých se v základu slova vyskytuje y/ý a také i/í po obojetných souhláskách, a jejich třídění do dvou skupin. Slovy příbuznými nezatěžujeme paměť žáků, ale učíme je tato slova logickým způsobem odvozovat od slov základních. Dbáme na smysluplné, krátké, časté, písemné procvičování vyjmenovaných slov.

Čtvrtý ročník je důležitým rozhraním mezi obdobími, kdy se vyučování pravopisu a mluvnici věnovalo jevům spíše rázu pamětného a obdobími, kdy se dostává do popředí mluvnický systém. Vyučování v tomto období klade větší nároky na myšlení žáků. Učivo mluvnické a pravopisné se jednak rozšiřuje a doplňuje, jednak se začíná s probíráním nových mluvnických jevů.

Novou látkou mluvnice ve 4. r. je skloňování podstatných jmen všech rodů podle vzorů a pádů. Cvičení v určování pádů je třeba věnovat dostatečnou pozornost, provádět je soustavně v různých obměnách a využívat při tom činnostních forem výuky. Skloňování podstatných jmen je užitečné procvičovat ve větách. Žáky vedeme k tomu, aby tvořili věty o přírodě, třídě, o své činnosti, o vycházce aj. Cvičíme nejen tvoření správných tvarů podstatných jmen, ale rozvíjíme i vyjadřování a myšlení. Pozornost věnujeme procvičování pravopisu i/y v koncovkách podstatných jmen.

Učební látka o podstatných jménech je důležitým učivem 4. ročníku, kterému je třeba věnovat dostatečnou pozornost při probírání i procvičování. Žáci při něm musí být neustále podněcováni k přemýšlení. Správné pochopení tohoto učiva žáky je předpokladem pro úspěšné zvládnutí českého jazyka v následujících ročnících.

5. ročník

Komunikační a slohová výchova:

a) Čtení a práce s textem, komunikační dovednosti:

- pokračování výcviku ve čtení
- hbité, uvědomělé a výrazné čtení uměleckých a naučných textů
- tiché čtení se stručným sdělením nebo výtvarným vyjádřením obsahu
- tvorba otázek k přečtenému textu, odpovědi - žáci mezi sebou

- hlavní myšlenka literární ukázky nebo postavy, klíčová slova
- rozlišování podstatného od méně podstatného v textu
- postavy a jejich postoje - hodnocení
- sledování ilustrací přečtených ukázek z čítanky i knih
- příprava různých sdělení pro spolužáky z jiných tříd - zpráva, oznámení
- pozorné, soustředěné a aktivní naslouchání
- vyhledávání informací ve slovnících a různých publikacích
- příběhy ze života dětí - vypravování, přirovnání
- dodržování pravidel slušnosti při vzájemné komunikaci
- čtení naučných textů - mezipředmětové vztahy

b) Slohová výchova - ústní a písemný projev

- sledování dodržování hygienických návyků při psaní
- věnování pozornosti písmu - čitelnost a přehlednost písemného projevu
- opis a přepis textů - portfolia, čtenářský deník
- mimojazykové projevy při vyprávění - mimika, gesta
- skupinové i samostatné sestavování osnovy pro vyprávění a vytváření krátkého mluveného nebo písemného projevu podle této osnovy

Připravené náměty pro praktická slohová cvičení:

- vypravování
- popis různých předmětů z žákova okolí
- popis známé osoby nebo pohádkové postavy a prostředí, ve kterém žije
- popis určitého, žákům známého pracovního postupu nebo děje
- dopis (osobní, úřední), adresa
- tiskopisy (poštovní poukázka, podací lístek, dotazník)
- inzerát (stručné vyjadřování)
- telefonický rozhovor, vzkaz na záznamníku na zvolené i dané téma

Jazyková výchova:

- opakování a prohlubování učiva ze 4. ročníku
- slovo a jeho stavba (kořen, část předponová a příponová, koncovka), slova příbuzná
- souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene, zdvojené souhlásky
- předpony s-, z-, vz-, předložky s, z
- skupiny bě / bje, vě / vje
- dělení slov
- pravopis i, í / y, ý po obojetných souhláskách - automatizace učiva
- slovní druhy - rozlišování
- podstatná jména - opakování a automatizace skloňování podstatných jmen s důrazem na
- procvičování pravopisu koncovek podstatných jmen rodu mužského
- přídavná jména - koncovky přídavných jmen tvrdých a měkkých, poznávání přídavných jmen přivlastňovacích
- slovesa - čas přítomný, minulý a budoucí
- shoda přísudku s podmětem (opakování základních větných členů)
- užití rozkazovacího a podmiňovacího způsobu ve větách
- zájmena - určování, seznámení žáků se skloňováním osobních zájmen, procvičování jejich správného užívání v mluveném projevu, rozlišování zájmen podle druhů
- číslovky určité a neurčité, vyhledávání číslovek v textu, rozlišování čtení číslovek základních a řadových, rozlišování číslovek podle druhů
- skladba - podmět vyjádřený a nevyjádřený, rozvitý a několikanásobný

- spojování jednoduchých vět spojkami do souvětí
- *Rozšiřující učivo:*
- pravopis mě / mně - skloňování osobních zájmen
- shoda přísudku s několikanásobným podmětem
- podrobnější učivo o zájmenech a číslovkách jen ve formě seznámení

Literární výchova:

- žáci rozlišují prózu a poezii, text umělecký a naučný, pojmy - spisovatel, básník
- postupné seznamování žáků s dalšími literárními pojmy - pohádka, bajka, povídka
- při čtení článků z čítanky - žáci poznávají jméno spisovatele, název knihy, ze které je ukázka, ilustrátora, rozhovor o dalších knihách určitého spisovatele, pokud jeho knihy žáci znají nebo je mají doma
- příležitostné výstavy knih zvolených spisovatelů, tématické výstavy knih (např. příroda, historie aj.)
- výrazný přednes vybraných básní i úryvků prózy z paměti, pojmy - verš, rým
- stručná reprodukce přečteného textu, vyprávění na dané nebo zvolené téma
- příběhy z divadelních her a vhodných televizních inscenací, pojmy - herec, režisér
- pokusy žáků o vytvoření vlastního literárního textu (báseň, povídka)
- stručně o některých spisovatelích (podle čítanky)

V 5. ročníku dáváme prostor k individuálnímu procvičování čtení podle úrovně jednotlivých žáků. U dobrých čtenářů výuku čtení směřujeme k tomu, aby této dovednosti začali postupně využívat ke čtení naučných textů s porozuměním a připravovali se tím na samostatné učení. Mimočítankovou četbu si určuje učitel podle úrovně třídy a zájmu žáků, se zřetelem k textům v čítance pro 5. ročník i v čítankách pro ročníky předcházející.

Výstupy na konci 2. období:

Komunikační a slohová výchova:

Žák:

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně jí užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev
- s dodržением časové posloupnosti

Jazyková výchova:

Žák:

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova

- vícevýznamová
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i / y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Literární výchova:

Žák:

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Anglický jazyk je vyučován ve třetím až pátém ročníku.

Výuka anglického jazyka v 1. období (3.ročník) tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání žáka, proto je nutné u něj probudit zájem o výuku angličtiny a vytvořit pozitivní vztah k učení cizímu jazyku. Vyučovací hodiny musí být pro děti zajímavé, poutavé a prostoupeny hrami, písničkami, říkadly a praktickými činnostmi (např. kresba obrázku, předvádění činností, cvičení nebo tanec). Neméně důležitou složkou je volba vhodných učebnic a učebních pomůcek (např. pracovních sešitů, audio nahrávek, výukových programů AJ na PC), které povedou ke zvýšení zájmu dětí o výuku cizího jazyka.

Výuka anglického jazyka ve 2. období (4.- 5. ročník) by měla žáky dovést ke schopnosti komunikovat v angličtině na základní úrovni a vytvořit základ pro další výuku tohoto cizího jazyka. V 2. období se bude navazovat na znalosti a praktické dovednosti, které žáci získali v 1. období a dále je rozvíjet, obohacovat a postupovat k náročnějším tématům. Charakter výuky bude spíše činnostní, kdy žák zvládne přiměřené množství učiva pomocí písniček, didaktických her, dramatizace, práce s výukovými programy v anglickém jazyce, poslechu audio nahrávek, ale také při práci v pracovním sešitě, kde si učivo písemně procvičí a zopakuje.

Výuka má motivovat žáky k zájmu o cizí jazyk, učit se vnímat a napodobovat melodii a rytmus anglického jazyka, poznávat a prakticky používat pravidla výslovnosti.

- činnostní formou naučit žáky základní slovní zásobu z jím blízkých oblastí
- činnostní formou naučit žáky základní pravidla gramatiky a základní zdvořilostní fráze
- základní fráze a obraty procvičovat pomocí CD a manuálních činností zahrnutých v pracovním sešitě
- s pomocí obrázků nebo předmětů vytvářet a obměňovat krátké rozhovory
- rozumět jednoduchým pokynům v anglickém jazyce a reagovat na ně
- vést žáka ke schopnosti představit se ústně i písemně v anglickém jazyce
- vést žáky k získání schopnosti číst s porozuměním přiměřeně jednoduché angl. texty
- získávat první poznatky o zemích, kde se mluví anglicky
- aktivní účastí žáka na výuce ho vést ke schopnosti jednoduše komunikovat s využitím prvních poznatých slov a frází (porozumění jednoduché otázky a reagovat na ni)
- aktivní účastí v nácviku mluvení, porozumění, čtení a psaní vytvořit u žáků sebevědomí, že se dokáží v cizím jazyce vyjádřit nebo se zeptat na informaci
- žák je připraven pro pokračování ve výuce anglického jazyka pro úroveň A2 a případně pro studium dalšího cizího jazyka

Výchovně vzdělávací cíle – kompetence:

- viz kompetence na začátku textu

Průřezová témata:

- viz příloha č.2

Obsah učiva

1. období (3. ročník)

3. ročník

1. pololetí - úvod do jazyka (audio-orální):

- děti seznámíme s anglickými hláskami na základě názvů hraček, barev a čísel
- nacvičujeme správnou výslovnost a čtení celých vět
- učíme děti mluvit ve vzorových větách jejichž smysl objasníme dramatizací, činností s předmětem, či obrázkem
- naučíme děti rozumět jednoduchým větám a pokynům ve třídě
- slovní zásobu se učíme a procvičujeme na jednoduchých básničkách a říkadlech

2. pololetí - výuka se zaměří na získávání vědomostí:

- nácvik čtení fonetického přepisu angličtiny
- probírání a opakování tvarů jednotného a množného čísla podstatných jmen, osobní zájmena, slovosled anglické věty

- výuka gramatiky probíhá současně s vytvářením jednoduchých vět v průběhu celého roku
- odlišení hlásek - jejich fonetický přepis pro čtení výslovnosti (ve slovníku)
- člen jako součást podstatného jména – nácvik použití členu (určitý a neurčitý)
- podstatná jména - množné číslo pravidelných podst. jmen
- osobní zájmena
- některá zájmena přivlastňovací: my, your
- spojení přídavného + podstatného jména: a little dog
- spojení zájmena přivlastňovacího + podstatného jména: my doll
- spojení základní číslovky + podstatného jména: one cat
- základní slovesa- přítomný čas prostý
- znalost základních probíraných sloves: listen, write, look
- časování nepravidelného slovesa „to be“ (kladné i záporné věty + otázka)
- časování nepravidelného slovesa „to have“ (kladné věty)
- vazba there is / are
- ustálená spojení s modálním slovesem „can“ (kladné věty + otázka)
- základní slovesa - přítomný čas průběhový (kladné věty)
- základní předložky: in, on, under
- věty oznamovací - větné vzory: There is a book. This is a cat. I have a pencil...
- věty rozkazovací - pokyny: Give me a pen! Help me! Write! Open your book!...
- věty tázací - obrácený slovosled: She is. – Is she?

Praktické dovednosti:

- žák pozdraví při setkání a loučení
- rozumí jednoduchým pokynům a dovede je splnit
- požádá o něco a poděkuje
- umí specifikovat určitý počet
- naváže konverzaci s kamarády, představí se a zeptá se na jméno, na věk
- čte s porozuměním jednoduchý text
- spelling
- z paměti reprodukuje několik básniček, říkanek a písniček v angličtině
- používá základní slovní zásobu: barvy, čísla (1-10), hračky a zvířata, osoby a nejbližší příbuzní, jídlo a školní potřeby

Výstupy na konci 1. období:

Receptivní produktivní a interaktivní řečové dovednosti:

Žák:

- vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby
- rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje
- rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova
- pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času na porozumění
- používá abecední slovník učebnice

2. období (4. – 5. ročník)

4. ročník

- opakování základních dovedností ze 3. ročníku
- otázky rozvíjející základy ze 3. ročníku: What.....? What colour....? Where.....?
- nácvik nahrazování podmětu zájmeny: my friend is – he is
- procvičování zájmen 1. a 2. osoby I – my, we – our, you - your
- přivlastňovací zájmena: his, her, its, their: I have a brother, his name is Tom.
- číslovky 0 – 100 a jejich použití pro vyjádření stáří, adresy, telefonního čísla
- nácvik mluvení a psaní se zkrácenými a spisovnými tvary slovesa být: I'm, he's
- otázky slovesa být : Are you at school?
- zápor slovesa být : I am not at home.
- přivlastňování : This is Ann's desk.
- přítomný čas průběhový: I am reading.
- přítomný čas prostý (koncovka – s): I live with my family. We have a flat.
- Dad lives in a village. He has a house.
- otázka: Do you....? Does Michael.....? Does he.....?
- zápor : I don't.....Michael doesn't.....He doesn't.....
- činnostní slovesa: be, have, like, live, eat, drink, play, swim, go to school, read, sit, stand, sing, dance,
- jednoduché pokyny: put, go, come, open, close a s nimi spjaté předložky
- základní orientace v prostoru: left, right, middle a s nimi spjaté předložky
- jednoduché obraty pro přání a dopisy: Merry Christmas and a happy new year. Happy birthday. Dear....! Greetings!
- pozdravy a poděkování
- rozšíření slovní zásoby z 3. ročníku o anglické názvy:
- členů rodiny a lidí kolem nás (sister, brother, mother, father a synonyma, parents, a friend, a teacher, child/children, boys, girls, baby,.....)
- zvířátka – mazlíčci (a pet, a mouse, a horse atd. dle zájmu žáků)
- prostředí, ve kterém žijeme (the Czech Republic, Prague, town, a village, the country, a house, a garden, a street, school, home, a classroom atd.)
- nejběžnější věci kolem nás (a car, a tree, a door, a window, a flower, a doll,.....)
- nejběžnější přídavná jména (colours, big - large, small - little, hot – cold,...)
- jídlo (eat, a sandwich, an egg, cheese, meat, fish, ice cream, a cake -dle zájmu žáků)
- časové pojmy (today, the sun, snow, Christmas, the days of week, months, seasons)

5. ročník

- opakování základních dovedností ze 3. a 4. ročníku
- sloveso have v idiomech: have got, have lunch
- modální slovesa: Can you...? I must...
- předložky pro určení místa a času
- rozšíření slovní zásoby z předchozích ročníků:
- pojmy k určení času, použití čísel k vyjádření hodin (ten o'clock, half past one)
- denní program (go to school, go home, have lunch, do homework, watch TV)
- školní rozvrh (anglické názvy školních předmětů)
- názvy některých zemí (England, Great Britain, France, Italy)
- oblečení (a shoe, jeans, a blouse - dle zájmu žáků)
- názvy pokrmů (food, potatoes, milk, drink - dle zájmu žáků)

- obraty spojené s nakupováním (How many? How much? What is the price?)
- popis vzhledu (hair, eyes, nose, tall, size, long, short, pretty, nice, young)
- orientace v prostoru (nábytek a vybavení - dle zájmu žáků)
- pojmy spojené s cestováním (a hotel, the seaside, the beach, a bus, a ticket, an airport, a taxi – dle zájmu žáků)

Praktické dovednosti:

Pro rozhovor v angličtině:

- pozdravit dospělého i kamaráda v různou denní dobu a rozloučit se
- zeptat se jak se komu daří a umět na tuto otázku odpovědět
- požádat o něco a poděkovat za to
- představit sebe, svoji rodinu nebo kamaráda
- zeptat se jak se kamarád jmenuje a kde bydlí, na podobné otázky odpovědět.
- jednoduše se domluvit v obchodě s pomocí ukazování, požádat o zboží
- jednoduše si povídat o své rodině a o tom, co máme rádi
- připravit si s kamarádem krátký rozhovor
- používat čísla a říct, kolik je hodin
- ptát se na to, kde kdo žije, koho znají a co mají
- mluvit jednoduchými větami o svém domově, rodině, kamarádech

Při poslechu v angličtině:

- rozumět jednoduchým pokynům při vyučování
- rozumět číslům
- rozumět nahrávkám na CD k učebnici, na které mluví děti stejného věku
- rozumět názvům věcí kolem nás
- rozumět jednoduchým otázkám
- rozumět jednoduchým větám o sobě

Čtení:

- číst hlasitě plynule a foneticky správně jednoduché texty
- v jednoduchém vyprávění poznat známá slova
- pochopit, o čem je jednoduchý příběh s obrázky
- pochopit o čem jsou krátké články
- najít základní informace, např. kde a v kolik hodin
- rozumět krátkým zprávám na pohlednici, SMS

Psaní:

- vyplnit ve formuláři jméno, bydliště a věk
- napsat jednoduché blahopřání k narozeninám, k Vánocům, pozdrav
- napsat jednoduchými větami, kdo jsem a kde bydlím

Výstupy na konci 2. období:

Receptivní řečové dovednosti v angličtině:

Žák:

- rozumí známým slovům a jednoduchým větám (v rámci osvojených témat)
- rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (dětské časopisy, obrázkové a poslechové materiály) a využívá je ke své práci
- čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu
- vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku
- používá dvojazyčný slovník

Produktivní řečové dovednosti:

Žák:

- sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení a odpověď na
- sdělení, vyplní své základní údaje do formulá
- reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace
- obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu

Interaktivní řečové dovednosti:

Žák:

- aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělými
- i kamarádem
- poskytne požadovanou informaci

Vzdělávací oblast:

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Oblast zahrnuje vyučovací předmět:

Matematika – aritmetika, geometrie

MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Matematické vzdělávání pomáhá žákům poznávat význam matematiky a jejího praktického uplatnění v běžném životě. Žáci se učí běžné situace ze života vyjadřovat matematickými symboly a pojmy. Matematika rozvíjí řadu psychických funkcí jako je koncentrace, vytrvalost, schopnost porovnávání, rozlišování, objevování, vyjadřování. Žáci se učí svou práci průběžně kontrolovat, srovnávat, vyjadřovat matematicky své myšlenky, obhajovat své názory.

Vzdělávací oblast matematika je tvořena **čtyřmi tematickými okruhy**:

Číslo a proměnná:

V tomto tematickém okruhu si žáci postupně osvojují aritmetické operace (porovnávání, zaokrouhlování, sčítání, odčítání, násobení, dělení). Přitom se dbá na tři složky:

- dovednost (provádění početních operací)
- algoritmické porozumění (proč je práce prováděna předloženým postupem, důraz na činnostní provedení a pozorování žáků, hovor o pozorovaném)
- významové porozumění (umět operaci propojit na reálné situace – nejlépe za pomoci individuálních činností, matematizace reálných situací).

Závislosti a vztahy:

Žáci si v tomto tematickém okruhu na základě pozorování uvědomují změny a závislosti známých jevů. Porovnávají velikosti věcí a čísel. Pomocí svých činností postupně pochopí, že změnou může být zvětšení, zmenšení, růst, pokles. Na poznání a pochopení závislostí navazuje v dalších obdobích práce s tabulkami, diagramy a grafy.

Geometrie v rovině a v prostoru:

Žáci se v tomto tematickém okruhu učí objevovat, rozlišovat a určovat základní geometrické rovinné a prostorové útvary. Geometricky modelují reálné situace, hledají geometrické útvary ve svém okolí a pojmenovávají je. Učí se měřit délku, poznávají základní jednotku délky. Učí se základy grafického projevu v geometrii.

Slovní úlohy:

Jejich řešení je do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky. Při nich je třeba uplatňovat uvažování žáků, které později přechází v logické myšlení. Učí se řešit jednodušší úlohy z reálného světa, analyzovat reálné situace, pochopit problém, utřídit údaje, pomocí konkrétního názoru situaci modelovat, následně řešit a formulovat odpověď.

Matematika svým charakterem vyžaduje **činnostní pojetí**.

Výchovně vzdělávací cíle – kompetence:

–viz kompetence na začátku textu

Průřezová témata:

–viz příloha č.2

Obsah učiva

1. období (1. – 3. ročník)

1. ročník

Aritmetika:

- vytváření představ o číslech na základě názoru
- představa a numerace přirozených čísel 1 – 5
- rozklady čísel
- tvoření slovních úloh bez užití početních výkonů
- porovnávání počtu věcí
- numerace do 5 – sčítání a odčítání
- slovní úlohy do 5
- přirozená čísla 1 – 10 – numerace, představa počtu
- rozklady čísel do 10
- sčítání a odčítání čísel v oboru do 10
- jednoduché slovní úlohy na základě manipulace s předměty, názoru
- orientace v prostoru (před, za, vedle, vpravo, vlevo, dole, nahoře)
- porovnávání počtu věcí, znaménka nerovnosti
- numerace do 20, představa počtu
- sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes desítku
- vztahy o několik více, o několik méně

Geometrie:

- poznávání geometrických tvarů, rovinných obrazců a těles – využití stavebnic, reálných předmětů z okolí

2. ročník

Aritmetika:

- opakování učiva z 1. ročníku (rozklady čísel do 10, numerace do 20, jednoduché slovní úlohy)
- sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku
- přirozená čísla do 100 – vytváření představy čísel, posloupnost čísel, počítání po desítkách, po jednotkách, čtení a zápis čísel, práce s číselnou osou, porovnávání čísel
- zaokrouhlování čísel na desítky
- sčítání a odčítání v oboru do 100
- sčítání a odčítání násobků 10
- přičítání jednociferných čísel k celým desítkám i jejich odčítání od celých desítek (typy $40 + 5$, $70 - 7$)
- sčítání a odčítání v jednotlivých desítkách (typy $42 + 7$, $37 - 3$)
- sčítání a odčítání s přechodem desítek (typy $46 + 8$, $35 + 40$, $81 - 4$, $43 - 20$, $90 - 15$)
- sčítání a odčítání dvojciferných čísel (typy $24 + 51$, $68 - 54$)
- jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání
- násobilka 1, 2, 3, 4, 5, 10
- slovní úlohy – několikrát více, několikrát méně

Geometrie:

- geometrické tvary rovinné a prostorové (modelování, hry s tvary, modely těles, stavebnice)
- rozvíjení prostorové představivosti
- rovné a křivé čáry
- úsečka, rýsování úsečky, označování úsečky, rýsování úsečky s přesností na mm

- praktické měření délek, jednotky délky – m, cm, dm, mm, jednoduché převody
- jednotky času (hodina, minuta) – poznávání času digitálního i hodin s ručičkami, orientace v čase, převody jednotek času

3. ročník

Aritmetika:

- opakování učiva 2. ročníku (numerace do 20 s přechodem přes základ, počítání do 100, sčítání a odčítání v oboru do 100, sčítání a odčítání dvojciferných čísel, slovní úlohy na sčítání a odčítání)
- písemné sčítání a odčítání do 100
- násobilka 6, 7, 8, 9
- slovní úlohy na násobení a dělení
- násobení dvojciferných čísel jednociferným číslem (typy $12 \cdot 8$)
- užití závorek v příkladech se dvěma početními výkony
- numerace do 1000 (představa čísel, posloupnost čísel, počítání po stovkách, desítkách, jednotkách, čtení a zápis čísel, práce s číselnou osou, porovnávání čísel)
- zaokrouhlování čísel na stovky a desítky
- sčítání a odčítání v oboru do 1000 (pamětné sčítání a odčítání jednotek, desítek, stovek, typy: $242 + 7$, $326 - 3$, $230 + 40$, $390 + 60$, $180 - 20$, $140 - 50$, $800 - 8$, $500 - 40$)
- písemné sčítání dvou trojciferných čísel, odhady výsledků
- písemné odčítání dvou trojciferných čísel, kontrola výpočtu sčítáním
- slovní úlohy s jedním a se dvěma početními výkony, odhady výsledků
- dělení se zbytkem

Geometrie:

- rýsování přímek, polopřímka, vzájemná poloha přímek (rovnoběžky, různoběžky), průsečík přímek
- bod ležící na přímce a mimo přímku
- úsečka – měření, rýsování s přesností na cm a mm, označování úsečky
- jednotky délky – m, cm, mm, km, převody jednotek délky
- čtverec a obdélník – náčrty do čtvercové sítě
- rozvoj prostorové představivosti (stavby z krychlí)
- tělesa, geometrické tvary – poznávání
- jednotky času (hodina, minuta, sekunda), orientace v čase, převody jednotek času
- konstrukce trojúhelníku a jeho obvod
- kruh a kružnice – pojmy poloměr, průměr

Výstupy na konci 1. období:

Aritmetika:

Žák:

- používá přirozená čísla k vytváření reálných situací, počítá předměty v souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje, porovnává a počítá s čísly do 1000
- zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly

- řeší a tvoří slovní úlohy

Geometrie:

Žák:

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary, tělesa a jejich představitele v realitě
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché útvary v rovině
- práce s daty – orientuje se v čase, převádí jednotky času
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

2. období (4. – 5. ročník)

4. ročník

Aritmetika:

- opakování a procvičování učiva v oboru do 1000:
- numerace – přirozené číslo v desítkové soustavě, posloupnost čísel, čtení a psaní čísel, práce s číselnou osou, porovnávání a zaokrouhlování čísel, početní výkony
- pamětné sčítání a odčítání do 1000
- automatizace násobkových spojů
- pamětné násobení dvojciferného čísla jednociferným
- dělení se zbytkem v oboru násobitek
- písemné sčítání, odčítání
- násobení dvojciferného činitele jednociferným do 1000 (typ: $12 \cdot 8$)
- pamětné dělení v oboru násobitek jednociferným dělitelem (typ: $104 : 8$)
- řešení slovních úloh
- práce s tabulkami, diagramy, orientace v nich a jejich sestavování
- nové učivo:
- písemné dělení jednociferným dělitelem do 1000, zkouška násobením
- rozšíření číselného oboru nad 1000 (desítková soustava, čtení a psaní čísel, porovnávání, zaokrouhlování, práce s číselnou osou do 10 000)
- řešení slovních úloh v daném číselném oboru
- sčítání a odčítání desítek, stovek, tisíců pamětně v oboru nad 1000
- písemné sčítání a odčítání v rozšířeném oboru nad 1000, odhady výsledků
- násobení a dělení čísel zakončených nulami
- písemné násobení dvojciferným činitelem, odhady výsledků
- vlastnosti násobení
- seznámení s pojmem zlomek – znázornění a zápis zlomku – pojmy – čítec, jmenovatel, zlomková čára
- nestandardní slovní úlohy k procvičování logického úsudku a prostorové představivosti

Geometrie:

- základní útvary v rovině a prostoru
- měření délek, délka úsečky, hran těles, rozměry obrazců
- jednotky délky, převody jednotek délky
- přímka, polopřímka, úsečka, bod, rýsování
- kružnice, kruh, rozlišení, rýsování
- kolmice a rovnoběžky, rýsování a náčrty
- konstrukce čtverce, obdélníku a pravoúhlého trojúhelníku, náčrty
- grafické sčítání úseček, obvod trojúhelníku a čtyřúhelníku
- souměrnost

5. ročník

Aritmetika:

- opakování učiva předchozího ročníku
- dokončení oboru přirozených čísel
- početní výkony s přirozenými čísly a jejich vlastnosti (komutativnost, asociativnost, distributivnost)
- algoritmy písemného násobení, sčítání, odčítání
- písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem
- rozšíření číselného oboru přes milion – numerace
- zaokrouhlování přirozených čísel
- odhady a kontrola výsledků početních operací
- slovní úlohy s jedním nebo dvěma početními výkony
- práce s kalkulačkou, kontrola výpočtů
- čtení údajů z tabulek a diagramů, orientace v nich, jejich sestavování, orientace v jízdách řádech
- nestandardní slovní a problémové úlohy
- početní výkony se zlomky, sčítání a odčítání se stejným jmenovatelem, výpočet části z celku
- slovní úlohy se zlomky
- seznámení s desetinnými čísly a počítání s desetinnými čísly na praktickém modelu (příprava na 6. ročník)

Geometrie:

- rýsování základních geometrických útvarů v rovině (geometrické pojmosloví)
- jednotky délky a jejich převody, měření délky
- obvod rovinných obrazců – trojúhelníku, čtyřúhelníku, mnohoúhelníků
- obsah čtverce a obdélníku pomocí čtvercové sítě, práce se vzorcem obsahu, základní jednotky obsahu cm, mm, m na druhou
- osová souměrnost (přeložení rovinného obrazce)
- základní útvary v prostoru, prostorová představivost
- síť kváдру, krychle, povrch krychle, kváдру
- přípravně objem těles

Výstupy na konci 2. období:

Aritmetika:

Žák:

- pamětné i písemné počítání a jejich vlastnosti (komutativnost, asociativnost sčítání a násobení)
- písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhlování přirozených čísel, odhady a kontrola výsledků v oboru přirozených čísel
- řešení a tvorba slovních úloh

- vyhledávání, sbírání a třídění dat
- orientace a sestavování jednoduchých tabulek a diagramů
- nestandardní aplikační úlohy a problémy

Geometrie:

Žák:

- rýsování a znázorňování základních rovinných útvarů (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice), jednoduchá konstrukce
- sčítání a odčítání graficky úsečky, určení délky lomené čáry, obvody rovinných obrazců
- sestrojení rovnoběžky a kolmice
- určení obsahu obrazce pomocí čtvercové sítě, užití základních jednotek obsahu
- rozpoznání osově souměrných útvarů, určení osy souměrnosti překládáním papíru

Vzdělávací oblast:

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Oblast zahrnuje vyučovací předmět:

INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Získání počítačové gramotnosti je v dnešní době rozvinutých informačních technologií důležitou součástí základního vzdělávání. Charakter výuky informatiky je činnostní. Žáci provádějí takové činnosti, které vedou k získání základních znalostí a dovedností z oblasti práce s informačními technologiemi výhradně uživatelského charakteru, ale tak, aby je mohli dále rozvíjet na druhém stupni základního vzdělávání. Cílem je vybavit žáka takovými kompetencemi, které mu umožní informační technologie v budoucnosti cílevědomě využívat při učení a později též při organizaci svého života. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem pro uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní a zájmové činnosti.

Cílem je seznamovat žáky se základními funkcemi počítače a uvědomovat si úlohu rychlých informací v dnešním moderním světě. Žákům se snažíme ukázat, jak se dají v současnosti využívat informační a komunikační technologie.

Výchovně vzdělávací cíle – kompetence:

- viz kompetence na začátku textu

Průřezová témata:

- viz příloha č.2

Obsah učiva

4. a 5. ročník

Historie informací:

- pojem informace (Starověk, Středověk, Novověk)

Seznámení s počítačem:

- z čeho se počítač skládá
- monitor
- klávesnice
- myš
- přídatná zařízení
- zapnutí počítače
- uživatelský účet
- hardware a software

Hygiena práce u počítače:

- správné sezení u počítače

Malování:

- základní popis okna
- plechovka

- nový dokument
- štětec
- úsečka
- předdefinované tvary - obdélník, elipsa, zaoblený obdélník
- více barev
- mnohoúhelník
- nastavení více barev, kapátko, lupa
- ukládání a otvírání dokumentu
- označování pomocí nástroje výběr
- přesouvání
- výběr libovolného tvaru
- křivka, soustředné kružnice
- kopírování
- některé klávesové zkratky
- mazání pomocí klávesy Delete
- vkládání textu do obrázku
- změna velikosti obrázku
- příprava obrázku před tiskem, vlastní tisk

Windows - základní informace o systému:

- důležité ikony na ploše
- hlavní nabídka
- nabídka Start
- příslušenství
- programy, dokumenty a soubory
- složka - vytvoření, označování a otvírání, přejmenování
- okno složky - změna velikosti, posouvání
- mazání jedné a více složek najednou
- přesun složek
- kopírování
- přehled ve složkách
- velikost složky a dokumentu
- změna pozadí, vlastní spořič na pozadí
- spořič obrazovky, vzhled plochy

Textový editor - Microsoft Word - úvodní část:

- základy psaní - velká písmena, diakritika, zvláštní znaky
- základní funkce textového a grafického editoru
- - dokument - nový dokument, otevření a zavření dokumentu
- práce s textem
- označování, mazání, vkládání textu, přesun textu
- písmo
- základní formát písma, velikost, druhy písma, barva písma
- náhled
- kopírování
- uložení dokumentu
- obrázek - vkládání obrázků z Klipartu
- úprava obrázku
- okraje
- WordArt

Počítačové sítě - úvodní část:

- lokální síť

- globální síť - Internet
- prohlížeč - Internet Explorer
- hypertextové odkazy
- vyhledávací stránky, vyhledávání pomocí klíčových slov
- stahování - obrázky

Elektronická pošta - úvodní část:

- založení e-mailového účtu
- nový dopis, přečtení dopisu, odpověď
- adresy na stejném serveru
- mazání nepotřebných zpráv
- příloha
- funkce předat dál

Výstupy na konci 2. období:

Žák:

- chápe základní funkce počítače
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně i v případě jejich závad
- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím
- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení
- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru
- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost -vzájemnou návaznost
- umí svoje soubory informací vytvářet, ukládat a opět vyhledávat
- dokáže přijímat a odesílat zprávy e-mailem
- pracuje s textem a obrázkem v textovém editoru

Vzdělávací oblast:

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Oblast zahrnuje vyučovací předmět:

Prvouka (v 1. období)

Přírodověda (v 2. období)

Vlastivěda (v 2. období)

PRVOUKA, PŘÍRODOVĚDA, VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Prvouka uvádí žáky do prostředí školy a řádu školního života, pomáhá jim překlenout náročné období, kterým je pro ně zahájení školní docházky. Vytváří předpoklady pro formování základních pracovních i režimových návyků a dává podněty k rozvoji schopností účelně organizovat čas práce, zábavy a odpočinku podle vlastních potřeb i oprávněných nároků jiných.

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím využívání vlastních zkušeností žáků. Učitel řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování. Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusech, při zacházení s různými nástroji a předměty. Činnostní vyučování prvouce podněcuje aktivitu všech žáků. Průběžně a v souvislosti s různými vyučovacími předměty vedeme žáky k tomu, aby výsledky svých pozorování, zjištění a objevování zaznamenávali různými způsoby, tj. výtvarně i písemně.

V tomto období využíváme co nejvíce regionálních přírodních i společenských jevů.

Charakteristické pro výuku prvouky v 1. období základního vzdělávání je její prolínání s učivem ostatních předmětů. Právě toto prolínání témat dává možnost vytváření mnoha malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Výuku prvouky vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky, exkurze atp.

Výchovně vzdělávací cíle – kompetence:

- viz kompetence na začátku textu

Průřezová témata:

– viz příloha č.2

Obsah učiva

1. období (1. – 3. ročník)

Prvouka:

1. ročník - prvouka

- škola a její blízké okolí, cesta do školy, bezpečnost
- pracovní návyky a vhodné chování ve škole i mimo školu
- příroda na podzim v lese, v sadu, na zahradě a na poli

- rodina a život v rodině
- zima a zimní svátky, bezpečnost, živočichové a rostliny v zimě
- člověk a péče o zdraví, základní hygienické návyky
- zdravá výživa, režim dne
- příroda, rostliny a živočichové na jaře
- nejznámější ptáci a domácí zvířata
- dny v týdnu, roční období, orientace v čase
- nejznámější povolání a výrobky řemeslníků
- dopravní výchova – bezpečnost
- příroda v létě

V 1. ročníku se žáci učí pozorovat rostliny, zvířata a věci, které je obklopují ve škole, doma, venku. Učí se všimnout si změn v přírodě, které mohou během roku pozorovat a všimají si, jak tyto změny zasahují do života lidí i zvířat.

Učivo je využíváno v průběhu celého roku v matematice, často je propojováno i s ostatními vyučovacími předměty. Jednotlivé činnosti mohou být vhodně kombinovány a propojovány i v jiných časových celcích než je jedna vyučovací hodina.

2. ročník – prvouka

- škola a organizace školního života
- cesta do školy – bezpečnost, dopravní výchova
- změny v přírodě na podzim, živočichové ve volné přírodě (využití učiva 1. r. a jeho rozšíření), mezipředmětové vztahy (zejména s českým jazykem)
- zelenina a její druhy
- ovocné stromy a jejich plody
- rodina, náš domov, obec, vlast
- proměny přírody v zimě, zimní sporty
- člověk, poučení o lidském těle, nemoc a úraz, první pomoc
- potraviny a správná výživa
- čas, orientace podle hodin, kalendářní rok
- práce a volný čas
- proměny přírody na jaře (rostliny, živočichové, květiny)
- lesy jehličnaté, listnaté a smíšené – stromy, ochrana přírody
- proměny přírody v létě, u vody a ve vodě, vodní živočichové

Ve všech okruzích učiva prvouky 2. ročníku využíváme zkušenosti žáků a učivo probrané v 1. r., které dále rozšiřujeme. Ve výuce se žáci seznamují s věcmi a jevy blízkého okolí, získávají přehled o změnách v přírodě v průběhu ročních období a jejich vlivu na život rostlin, zvířat i lidí.

I v tomto ročníku je vhodné spojovat učivo prvouky s učivem ostatních předmětů. Realizaci krátkodobých projektů můžeme koncem 2. ročníku spojovat s jednoduchými záznamy. Formu záznamu (kreslená, psaná, kombinovaná, výrobek) necháváme na rozhodnutí žáků, které vhodně usměrňujeme.

3. ročník - prvouka

- místo, kde žijeme (domov, rodina, škola, obec)
- cesta do školy, dopravní výchova
- orientace v místě bydliště:
- světové strany

- práce s jednoduchým plánem (začlenění obce do příslušného kraje)
- seznámení s mapou
- země, v níž žijeme:
- krajina v místě bydliště
- naše vlast
- lidé a čas – orientace v čase
- věci a činnosti kolem nás:
- lidská činnost
- práce a volný čas
- lidé a výrobky, technika
- neživá příroda – látky a jejich vlastnosti:
- vzduch
- voda
- slunce a země
- živá příroda:
- rostliny (druhy rostlin, části rostlin, plody)
- živočichové
- zkoumání přírody
- rozmanitost přírody a její ochrana, základní ekologická výchova
- člověk:
- lidské tělo (růst a vývoj, stavba těla – kostra, svaly)
- péče o zdraví (zdraví a výživa, sport a hry, první pomoc)

Ve vyučování prvouce ve 3. ročníku navazujeme na poznatky o přírodě a životě lidí, které žáci získali v 1. a 2. r. a prohlubujeme je. Zaměřujeme se především na poznávání místní krajiny, života lidí v obci, povolání lidí, zajímáme se o vyráběné věci, kulturu v obci, pověsti, které se váží ke kraji, upozorňujeme na významné stavby, události a osobnosti.

Charakter učiva 3. ročníku umožňuje snadné využívání mezipředmětových vztahů. Propojováním učiva jednotlivých předmětů vznikají tematické krátkodobé projekty. Žáci si své přírodovědné záznamy zakládají a vytváří si tak svá první portfolia. Tím se při výuce učí žáci spolupracovat, vzájemně si pomáhat a obvykle vznikne přirozená potřeba skupinové práce.

Výstupy na konci 1. období:

Místo, kde žijeme:

Žák:

- pojmenuje nejdůležitější části a místa obce, vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí, dovede určit základní směry do jiných částí obce
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě), orientuje se v místě svého bydliště

- zná dopravní prostředky v obci a bezpečně cestuje do blízkého místa, zná nejdůležitější telefonní čísla a dovede přivolat jejich pomoc
- chová se ohleduplně a s úctou k významným místům obce, s pomocí je schopen o nich vyprávět, vyjadřuje své dojmy

Lidé kolem nás:

Žák:

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům
- chápe nevhodnost neslušných, hrubých a urážlivých výrazů a nepoužívá je v rozhovoru s jiným člověkem

Lidé a čas:

Žák:

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Rozmanitost přírody:

Žák:

- pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů)

Člověk a zdraví:

Žák:

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Výuka prvouky v 1. období ve spojení s ostatními předměty uplatňuje v rozsahu přiměřeném chápání žáků tohoto věku prvky environmentální výchovy. Žáky učíme citlivému přístupu k přírodě, lásce k okolní krajině, k obci, její minulosti a přítomnosti.

Žákům dáváme příležitost k tomu, aby si uvědomili propojenost vztahů mezi člověkem a přírodou a možnost člověka přírodu ovlivňovat. Učíme je rozlišovat pozitivní způsoby působení člověka v přírodě od způsobů negativních. Žáci poznávají význam a úkol jednotlivých profesí ve vztahu k životnímu prostředí. Necháme je objevovat možnosti ke zlepšování okolního prostředí a péči o něj. Dáváme jim prostor pro nápady co dělat teď, aby i v budoucnosti bylo na Zemi zdravé životní prostředí. Vytváříme první předpoklady k tomu, aby žáci získávali dobrou hodnotovou orientaci v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské společnosti. Formuje základní vědomí odpovědnosti žáků za vlastní zdraví a bezpečnost, za své chování, jednání a rozhodování, za plnění zadaných úkolů, za svěřené a společné předměty, rostliny, zvířata.

2. období (4. – 5. ročník)

Přírodověda:

4. ročník - přírodověda

Základní společenstva živých organismů:

- životní podmínky živých organismů, rozmanitost podmínek života na Zemi
- společenstva okolí lidských obydlí, polí, vod a lesů
- poznávání nejznámějších druhů rostlin, živočichů, jejich význam v přírodě a pro člověka
- přizpůsobení organismů prostředí
- rostlinstvo a živočišstvo na Zemi v různých ročních obdobích
- rovnováha v přírodě, vzájemné vztahy mezi organismy

Nerosty a horniny:

- nejznámější nerosty a horniny, jejich využití

Měření:

- měření délky, teploty, hmotnosti a času

- poznávání a praktické užívání různých měřidel poznaných fyzikálních veličin
- užívání základních jednotek délky, teploty, hmotnosti a času a běžně užívaných odvozených jednotek

Člověk a příroda:

- ohleduplné chování k přírodě
- ochrana rostlin a živočichů
- ochrana životního prostředí

5. ročník - přírodověda

Člověk a neživá příroda:

- podmínky života na Zemi
- pozorování neživé přírody

Nerosty, horniny, půda:

- nejběžnější a hospodářsky nejčastěji využívané horniny a nerosty
- využití souborů nerostů a hornin k pozorování, poznávání, třídění
- energetické suroviny, člověk a energie
- sestavování jednoduchých elektrických obvodů
- obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje
- vznik, složení a význam půdy, praktické pozorování půdy

Člověk a vesmír:

- vesmír a Země, sluneční soustava
- střídání dne a noci, ročních období

Člověk a živá příroda:

- rozmanité podmínky života na Zemi, podnebné pásy
- život v různých podnebných pásích
- přizpůsobení organismů životnímu prostředí
- život v oceánech a mořích
- ochrana živočichů a rostlin, význam botanických a zoologických zahrad
- společenstva živých organismů na území naší vlasti
- třídění živých organismů
- poznávání rostlin a živočichů podle skutečnosti i obrázků

Člověk:

- lidské tělo, základní stavba a funkce
- rozmnožování, růst a vývoj člověka
- vývoj dítěte před i po narození
- ochrana zdraví člověka, hygienické návyky

- první pomoc, přivolání lékařské pomoci
- péče o zdraví, zdravá strava, denní režim
- opatrnost při setkání s neznámým člověkem

Člověk a lidské výtvary:

- zpracování výrobků, jejich využívání, likvidace odpadů
- informační technika a její užívání
- jednoduché stroje a zařízení, seznámení se s nimi při jednoduchých pokusech
- ochrana přírody
- vztah k životnímu prostředí

Vlastivěda:

4. ročník – vlastivěda

Dějepisná část:

- časová osa, období před naším letopočtem, období našeho letopočtu
- české země v pravěku, doba kamenná, bronzová, železná
- příchod Slovanů, konec pravěku v našich zemích
- Sámova říše, 7. století v našich dějinách
- Naše nejstarší minulost v pověstech
- Velkomoravská říše, příchod Cyrila a Metoděje
- vznik českého státu, vláda přemyslovských knížat
- život prostých lidí za vlády prvních Přemyslovců, Kosmas, románský stavební sloh
- vznik Českého království, vláda přemyslovských králů
- český stát za vlády Lucemburků, Jan Lucemburský
- období vlády krále Karla IV., rozkvět země, rozvoj vzdělanosti
- život ve středověku, šlechta, církev, život ve vesnici, ve městě, gotický stavební sloh
- období vlády krále Václava IV.
- Mistr Jan Hus
- Husitské války, Jan Žižka, Prokop Holý
- České země po husitských válkách, král Jiří z Poděbrad
- První Habsburkové na českém trůně, císař Rudolf II., období renesance

Zeměpisná část:

- naše vlast, poloha, obyvatelstvo, členění na kraje
- kraje a krajská města
- ČR – demokratický stát, státní symboly, státní svátky
- mapy
- orientace v krajině, světové strany a jejich určování
- vodstvo
- počasí a podnebí

- půda a zemědělství
- nerostné bohatství, těžba a zpracování nerostných surovin
- průmysl, výroba, průmyslový závod
- ochrana přírody, chráněná území
- cestujeme po naší vlasti, národní kulturní památky, přírodní zajímavosti
- cestujeme naším krajem

Vlastivěda:

5. ročník – vlastivěda

Dějepisná část:

- bitva na Bílé hoře, porážka české šlechty
- doba pobělohorská
- život v době barokní
- Jan Amos Komenský
- vláda Marie Terezie a Josefa II.
- život na vesnici, venkovské zvyky
- manufaktury a první stroje, parní stroj, čeští vynálezci
- nástup kapitalismu
- počátky národního obrození, František Palacký, J.K. Tyl
- 1848, K. H. Borovský
- růst tovární výroby, vynález elektřiny
- Rakousko-Uhersko, T.G.Masaryk
- rozvoj kultury a umění
- 1. světová válka
- vznik Československé republiky
- 2. světová válka, válečná a poválečná léta
- od totalitní moci k demokracii

Zeměpisná část:

Česká republika:

- kde jsme byli o prázdninách
- kraj, v němž žijeme - opakování
- kraje ČR – základní poznatky o krajích

Kraj, ve kterém žijeme:

- 14 krajů
- bližší seznámení s krajem, kde žijeme
- práce s mapou

ČR – demokratický stát:

- poloha ČR, vznik, obyvatelstvo
- Praha – hlavní město, prezident, vláda, parlament
- Státní svátky a významné dny
- historie města, Pražský hrad a Hradčany, plán města
- historická místa Prahy

ČR – součást společenství hospodářsky vyspělých států:

- Evropská unie
- mezinárodní organizace, jejich zkratky, význam

Evropa:

- sousední státy ČR – Slovensko, Polsko, Německo, Rakousko
- základní údaje o sousedních státech
- poloha a povrch Evropy, vodstvo a podnebí Evropy
- rostliny a živočichové
- hospodářství a obyvatelstvo

Výstupy na konci 2. období:

Přírodověda:

Žák:

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody
- vysvětlí střídání ročních období
- třídí organismy do skupin, využívá klíče a atlasy
- hodnotí konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka prospívat nebo škodit
- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení zákl. funkcí jednotlivých orgánových soustav
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- účelně plánuje svůj čas
- předvede jednoduché odmítnutí návykových látek v modelových situacích
- ošetří drobná poranění
- vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, mezi opačnými pohlavími, v obci
- obhájí své názory, připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu
- zkusí navrhnout nebo i uplatnit možnosti zlepšení životního prostředí ve svém okolí

Vlastivěda:

Žák:

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich, respektuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- vyhledává na mapách naší republiky a Evropy jednoduché údaje, místa
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce
- zná symboly našeho státu
- dohodne se s ostatními na společném postupu, obhájí své názory
- pracuje s časovými údaji
- využívá knihoven, sbírek, muzeí jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- srovnává a hodnotí způsob života a práce předků v minulosti a současnosti

Vzdělávací oblast:

UMĚNÍ A KULTURA

Oblast zahrnuje vyučovací předmět:

Hudební výchova

Výtvarná výchova

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

1. období:

Nejčastější formou tohoto období je zpěv jednohlasný. Učitel dbá individuálních zvláštností dětského hlasu, vede žáky k tomu, aby zpívali čistě, lehce a bez křiku. Dále je třeba pamatovat na to, aby rozsah a poloha písní odpovídaly rozsahu a poloze dětského hlasu. V hudební výchově je třeba střídat činnosti tak, aby děti nezpívaly po celou vyučovací hodinu. Výběr písní má být rozmanitý, má napomáhat hlasovému výcviku. V tomto období jsou pro zpěv nejvhodnější lidové písně, dětmi oblíbené písně umělé, vhodné je využívat i písní místních nebo krajových. Současně s výcvikem pěveckých dovedností rozvíjí zpěv hudební sluch žáků, jejich smysl pro čistou intonaci a rytmus. Smysl pro rytmus snadno a dobře rozvíjíme častým zařazováním jednoduchých doprovodných nástrojů (tyčinky, bubínek, tamburína, činely apod.) ke zpěvu žáků. Vnímání hudby se rozvíjí v celé hudebně-výchovné práci, nejvýrazněji při poslechu hudby. Poslechem se učí žáci hudbu citově prožívat a soustředit se. Přitom jsou žáci vedeni k tomu, aby vyjadřovali a srovnávali své dojmy z poslechu hudebních skladeb.

Zpěvem, poslechem, jednoduchým doprovodem písní na dětské hudební nástroje a pohybovým projevem se stávají děti aktivními provozovateli hudby.

Výuku hudební výchovy v 1. období charakterizujeme jako období hudebních her.

2. období:

Ve vyučovacím předmětu hudební výchova se utváří estetické vztahy žáků k hudbě a umění, formují se mezilidské vztahy. Posiluje se aktivita a tvořivost žáků, navozuje se optimistický vztah ke skutečnosti.

Výuka ve 4. a 5. ročníku je obdobím manipulace s hudebním materiálem.

Těžištěm výuky Hv i v tomto období je zpěv žáků, zaměřený na lidové písně i známé a oblíbené písně z mediálních prostředků. Celá výuka by měla být vedena v úsměvné atmosféře zbavené stresů. Základním požadavkem při výuce hudební výchovy je hudební doprovod vyučujícího na jakýkoliv hudební nástroj. Tím se pomáhá udržet melodii i rytmus zpívaných písní.

Vztah žáků k hudbě je podporován návštěvami koncertů, operních představení, účastí v hudebních a pěveckých soutěžích. Při všech těchto příležitostech se zdokonalují poslechové dovednosti žáků, učí se kulturnímu chování i vystupování.

Hudbu je možno spojovat s poezií, výtvarným dílem nebo vlastním pohybovým projevem žáků i při tělesné výchově. Zpěv může být zařazován do výuky kteréhokoliv předmětu, může výuku motivovat, může ji uvolňovat, zpestřovat, přinášet pocity uspokojení a dobrou náladu, může ale také žáky povzbuzovat, posilovat je ve snaze dosáhnout dobrých výsledků. Hudební výchova se dá dobře propojovat i s výukou vlastivědy (poznávání lidových písní z určité oblasti, poslechy ukázek hudby, které se vztahují k místu narození významného hudebního skladatele, k historickým událostem aj.), můžeme ji propojit i s výukou přírodovědy (je např. mnoho písní o květinách, zvířatech, o vodě, o lese aj.)

Při hodnocení výsledků práce žáků v hudební výchově tohoto období se přihlíží k aktivitě, s jakou se zapojují do různých činností ve výuce, ke snaze žáků spolupracovat s ostatními a nenarušovat práci v Hv. Žák je klasifikován za projevené dovednosti a snahu uspět v prováděných hudebních činnostech. učitele, co v těchto oblastech žáci zvládli.

Přehled tématických okruhů:

- a) Vokální činnosti - práce s hlasem - vytváření a upevňování správných pěveckých návyků, zdokonalování pěveckého i mluvního projevu
- b) Instrumentální činnosti - hra na hudební nástroje - využití melodických a rytmických nástrojů při doprovodu sólového hudebního vystoupení nebo sborového zpěvu
- c) Hudebně pohybové činnosti - vyjádření hudby pohybem, gesty, tancem
- d) Poslechové činnosti - aktivní vnímání hudby a poznávání hudby v některých žánrových podobách

Cíle výuky hudební výchovy jsou naplňovány:

- vedením k jednohlasnému zpěvu
- rozvojem hudebního sluchu
- poslechem hudby
- jednoduchým doprovodem písní

Výchovně vzdělávací cíle – kompetence:

-viz kompetence na začátku textu

Průřezová témata:

—viz příloha č.2

1. období (1. – 3. ročník)

1. ročník

- rozlišování zvuků a tónů
- melodizované říkanky
- hudebně pohybové hry
- dechová a hlasová cvičení
- lidové písně vhodné pro děti, které v dětech budí radost ze zpěvu, lásku k lidem, k přírodě, k domovu
- písně umělé, které zachycují život dětí, svět her, pohádek, fantazie
- vytváření pěveckých dovedností a návyků: správné držení těla a hlavy, správné dýchání, tvoření tónů, výslovnost
- sluchem rozlišovat základní vlastnosti tónu: vysoký – nízký, dlouhý – krátký, silný – slabý (pomocí zrakového i pohybového názoru)
- vést žáky k tomu, aby se projevovali i pohybově podle hudby
- pro poslech je vhodné volit: lidové písně v provedení dětských sborů, poslech písní, které zpívají skupiny dětí ze třídy, přístupné a dětem obsahově blízké umělé písně, dětské taneční hry, jednoduché instrumentální skladby
- vytváření citového vztahu k písni
- Žák by měl na závěr školního roku umět slova a melodii alespoň 8-10 písní.

2. ročník

- hlediska pro výběr písní jsou obdobná jako v 1. ročníku
- dechová a hlasová cvičení z 1. ročníku automatizovat, nevyhledávat stále nová cvičení, měnit pouze motivaci, jde tu hlavně o docílení co nejlepšího provedení
- rytmická cvičení propojujeme s písněmi, využíváme též rytmických slabik, tempo udáváme tleskáním nebo vytukáním dob
- se zřetelem k hlasovým dispozicím jednotlivých žáků pozvolna rozšiřovat hlasový rozsah a upevňovat ho
- písně volíme do rozsahu oktávy
- zpěv podle pokynů učitele (jednotný začátek všech, podřídít se určitému tempu)
- učit opakovat udaný tón
- sluchem rozlišovat stoupající a klesající melodii tónové řady
- rozlišit vyšší tón od nižšího
- pohybového a grafického znázornění využít ke zpěvu vzestupných a sestupných řad tónů, zpívat je na úryvcích písní
- hudební teorii zařazovat pouze v nezbytně nutném množství a spojovat ji se zpívanými písněmi (notová osnova, houslový klíč, taktová čára, noty podle délky)
- v poslechovéch skladbách seznamovat děti s hudebními nástroji a přednesem lidových a dětských písní

Žák by měl na závěr školního roku umět slova a melodii alespoň 8-10 písní.

3. ročník

- hlediska pro výběr písní jsou obdobná jako v přecházejících ročnících
- rozšiřujeme pěvecký rozsah $c^1 - d^2$
- upevňujeme pěvecké návyky (držení těla a hlavy, dýchání, tvoření tónů, výslovnost)
- zpíváme s dynamickými odstíny slabě – silně v rozmezí p – mf
- zpíváme podle pokynů učitele (jednotný začátek, konec písně, tempo, síla)
- upevňujeme dovednost zpívat tóny ve vzestupné a sestupné řadě na úryvcích písní a cvičeních
- nacvičujeme durový tónický trojzvuk a zpíváme ho pomocí písně „Ovčáci, čtveráci“
- nacvičujeme dvoudobou chůzi a tanec v průpletu, přísunový krok (spojení s Tv)
- dáváme žákům prostor pro pohybové vyjádření melodie
- učíme je rozlišovat hudební nástroje podle vzhledu i podle tónu, rozlišujeme nástroje strunné, dechové a bicí
- využíváme dětské rytmické nástroje pro doprovody písní
- opakujeme poslech z nižších ročníků, přidáváme poslech české hudby pro slavnostní příležitosti (B. Smetana, A. Dvořák), poslech hudby taneční, poslech státní hymny
- hudební nauka – notová osnova, houslový klíč, nota celá, půlová, čtvrtěová, pomlky
- Žák by měl na závěr školního roku umět slova a melodii alespoň 8-10 písní.

Výstupy na konci 1. období:

Žák:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

2. období (4. – 5. ročník)

4. ročník

- upevňujeme pěvecké návyky vytvářené v 1. období
- písně zpíváme v rozsahu c^1 - d^2 a s dynamickým rozlišením p - mf - f
- dále vedeme žáky také k rozlišování tempa písně a nálady např.: mírně, rychle, vesele aj.
- žáky seznamujeme s některými hudebními výrazovými prostředky jako je rytmus, melodie vzestupná a sestupná, gradace
- poznávání a rozlišování sborů (dětský, ženský, mužský, smíšený)
- - rozlišování úkolu dirigenta a sbormistra, taktování v taktech $2/4$ a $3/4$
- rozlišování hudebních nástrojů (klavír, klarinet, pozoun, flétna, lesní roh, trubka, housle, violoncello, kontrabas, velký buben, malý buben, činely)
- nota s tečkou, pokračování ve psaní not, noty c^1 , d^2 - posuvky (křížek, bé)
- procvičování pojmů: nota, pomlka, houslový klíč, takt, pouze při nácviku písně na jejím notovém záznamu, pozorování, poznávání a rozlišování hudebních značek v notovém zápisu
- kánon a lidový dvojhlas
- seznámení žáků se stupnicí C dur ve zvukové i napsané podobě
- pravidelné zařazování hlasových a dechových cvičení
- využití jednoduchých hudebních nástrojů (Orffův instrumentář, zobcové flétny aj.)
- příprava vlastních rytmických doprovodných nástrojů
- hudební hry např.: ozvěna, otázka - odpověď apod.
- opakování naučených tanečních her se zpěvem
- poslech: taneční hudba, pochodová hudba, ukolébavka
- poslech vážné hudby a základní seznámení s hudebními skladateli: B. Smetanou, L. Janáčkem, B. A. Martinů a W. A. Mozartem

Žák by měl na závěr školního roku umět slova a melodii alespoň 10 – 12 písní.

5. ročník

- upevňování osvojených pěveckých dovedností (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, rozšíření hlasového rozsahu h – d^2)
- dvojhlas v lidové písni
- čtení rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu
- hudební doprovod různými nástroji
- seznámení s jednoduchou písňovou formou
- taktování, čtyřdobý takt
- pohybové vyjádření hudby - improvizace, pantomima
- taneční kroky - polka, valčík, mazurka
- vztahy mezi tóny - souzvuk, akord
- seznámení s hudbou vokální a instrumentální
- slovní vyjádření dojmů z koncertu, poslechu hudby aj.
- symfonický orchestr - seznámení s jeho složením, pojem dirigent, rozlišování hudebních nástrojů podle zvuku z poslechu
- poslech taneční hudby - polka, valčík, mazurka
- rozlišení změn polkového rytmu v rytmus valčíkový

- poslech a naučení naší hymny
- poslech vážné hudby - opakování některých poslechových skladeb a poznatků o hudebních skladatelích, které žáci poznali ve 4. ročníku
- poslech skladeb hudebních skladatelů: F. Škroupa, J. J. Ryby, V. Nováka, J. S. Bacha
- poslech hudby džezové, písniček Karla Hašlera a rock-and-rollu

Učivo:

K dosažení cílů hudební výchovy je třeba, aby si žáci při vhodně volených hudebních činnostech osvojili některé z doporučených lidových a umělých písní, vhodné jednoduché instrumentální dovednosti, aby jim byla dána možnost vyjadřovat hudbu pohybem, aby byli seznamováni s doporučenými skladbami nejznámějších našich a evropských hudebních skladatelů.

Výstupy na konci 2. období:

Žák:

- zpívá podle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase a pokud je to v jeho možnostech, i ve dvojhlasu, a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností je realizuje
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché rytmické přede hry, mezihry a dohry
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, rozpozná změnu v tempu a rytmu
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Výtvarná výchova je vyučovací předmět, jehož cílem je rozvíjet vkus žáků, jejich cit pro umění, jejich dovednost výtvarně se vyjadřovat, cílem je také objevování talentovaných žáků. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické cítění, podněcuje a uspokojuje potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím, prožitkům. V 1.

– 3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu dítěte. Úlohou učitele je posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací. Mezi metody a formy práce zařazuje učitel různé hravé činnosti a experimentování. Při výtvarné tvorbě se žáci zabývají také zpracováním konkrétního tématu (kresbou, malbou), kde kreslí věci podle skutečnosti a snaží se zachytit charakter zobrazované věci více než skutečnost samotnou (tyto kresby využíváme v hodinách matematiky, prvouky, čtení i psaní aj.). K vytváření hlubšího vztahu k výtvarnému umění využíváme návštěvy muzeí, výstav, loutek, hraček, ilustrací knih, ale také vycházek do přírody i okolí školy. Výtvarná výchova dává žákům možnost individuálně se projevit, sami výtvarnými prostředky ztvárnit své vidění světa, svůj vztah k životu, prostředí i lidem, což žáci vyjadřují lépe kresbou než slovy. Učí je si svůj výtvarný projev obhájit, vysvětlit spolužákům a vyslechnout jejich názory.

Ve 4. – 5. ročníku se výtvarná výchova často prolíná s výukou jiných předmětů (přírodověda, vlastivěda, pracovní činnosti, matematika a geometrie, hudební výchova., literární výchova a čtení). Žákům se tříbí smyslová vnímavost, uvědomělé pozorování a výtvarné vidění. Žáci se naučí citlivě vnímat tvary, barvy, struktury, vzájemné vztahy části a celku. Postupně je vedeme v samostatnosti při rozmístění kresby se zřetelem na námět, velikost, tvar plochy a smysl pro prostorové rozvržení. Žák zobrazuje předmět jak jej vidí, pravidla perspektivy vyvozuje pod vedením učitele z pozorování věcí. Učí se vyjádřit symetrii předmětů, tvoří dekorativní vzory. Kombinuje barvy a jejich mícháním tvoří složitější barevné tóny. Barvu spojuje s tvarem. Žáci se v tomto období učí malovat z paměti, kdy si předložené předměty nejprve pečlivě prostudují a nakreslí a potom je zkusí nakreslit z paměti, čímž se učí soustředit svoji pozornost na zapamatování podoby předmětu. Vytvoří si zásobu obrazů, které jim poslouží jako předlohy ke kreslení v praktickém životě (snaha o reálnou kresbu).

Výtvarnými činnostmi vychováváme z žáků citlivé lidi, kteří si všímají okolního světa i přírodních krás. Žáci se seznamují s díly různých oborů umění, učí se je chápat a rozumět jim. Po ukončení 1. stupně bude žák schopen sebeuspokojujícího výtvarného vyjádření s uplatněním představivosti a fantazie. Při kresbě bude chápat souvislosti zobrazovaných předmětů, bude postupovat od celku k detailu. Dokáže se orientovat v malířských a kreslířských potřebách a bude je umět udržovat v pořádku. Po ukončení práce bude umět uvést své pracovní místo do původního stavu. Výtvarná výchova na 1. stupni je základem k dalšímu rozvíjení estetického cítění žáků na 2. stupni.

Učitel volí náměty výtvarných prací podle svého uvážení a v návaznosti na činnostní styl výuky a učební požadavky daného ročníku. Příklady námětů nejsou pro učitele závazné. Výtvarné techniky volí učitel podle svého uvážení tak, aby se rozšiřoval jejich okruh, aby byly pro děti zajímavé a přiměřeně rozvíjely dětskou tvořivost a představivost. Do vlastní výtvarné

činnosti žáků zasahuje učitel radami, které se týkají použitého materiálu a způsobu práce s nimi, kreslířských nástrojů, praktického a bezpečného zacházení s nimi.

Výchovně vzdělávací cíle – kompetence:

- viz kompetence na začátku textu

Průřezová témata:

- viz příloha č.2

Obsah učiva

1. období (1. – 3. ročník)

1. ročník

Náměty pro práci:

- námětové kreslení na základě vlastních prožitků dětí
- poznávání základních barev a jejich užívání
- kresba podnícená vyprávěním, četbou, kresba podle představ
- kresba a modely přírodnin vztahující se k učivu prvouky, kreslení podle skutečnosti
- vyjádření barvy a tvaru
- výtvarné dotváření přírodnin na základě představ dítěte
- vytváření prostorových fantazií seskupováním a kombinováním přírodních, umělých i netradičních materiálů
- hry s barvou, poznávání vlastností barev a jejich výtvarné využití
- hra s linií, vedení linie v různých materiálech
- jednoduché dekorativní kreslení, otisky přírodnin na papír a do plastických materiálů
- plastická a prostorová tvorba, různé výtvarné materiály
- prostorové hry se stavebnicovými prvky (využití jednoduchých prvků moderní techniky)
- seznámení se s významnými osobnostmi výtvarného umění

2. - 3. ročník

Náměty pro práci:

- námětové kreslení na základě vlastních prožitků, rozvoj představivosti a fantazie
- dětský příběh vyjádřený kresbou
- využití barev základních i barev vzniklých mícháním, tvoření souladu dvou barev
- pozorování užitkových předmětů a pokusy o výtvarné ztvárnění jejich obrysové linie
- pozorování tvarů a funkcí různých předmětů denní potřeby, jejich zobrazení a záznam pohybu
- členění plochy s použitím různých geometrických prvků a střídání barev - využití

- jednoduché náčrty, plány, modely podle fantazie a skutečnosti
- hračky v životě dětí, návrhy hraček a pokus o jejich výrobu
- prostorová tvorba – formování, deformování materiálů, pokus o plastické kompozice, prostorová činnost se stavebními prvky (papírové krabičky)
- kombinace prvků moderní techniky, plány, návrhy
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění (J. Lada, O. Sekora, A. Born, H. Zmatlíková,...)

Přehled tématických okruhů:

- objevování světa přírody
- pozorování přírody (přírodniny, rostliny, zvířata)
- pozorování prostředí, ve kterém žijeme (krajina jako prostředí pro život, proměny barevnosti krajiny v průběhu roku)
- vztah k přírodě (estetické vnímání krásy přírody)
- příroda a běh času (roční období, počasí)
- poznávání a prožívání světa dítěte
- pocíťování domova jako životní jistoty (domácí prostředí, domácí práce, hry)
- poznávání školy – nové životní prostředí (třída, škola, spolužáci)
- svět mimo školu (ulice, cesta do školy, sport, hry, hřiště, výlety, přátelé)
- svět, který děti pozorují, který pocíťují a kterému naslouchají
- získávání běžných životních zkušeností (u lékaře, na poště, na nádraží, v obchodě aj.)
- poslouchání a vyprávění (pohádky, říkadla, básničky, písničky, zážitky)
- významná sváteční setkávání (rodinné oslavy, Vánoce, Velikonoce)
- vnímání smyslových vjemů a jejich výtvarný záznam (vyjádření pocitů z dotýkání, zvuků, vůní a chutí aj.)
- svět dětské fantazie – výtvarná hra a experiment
- svět, který dítě obklopuje a ovlivňuje (věda a technika, výstavy a architektura)

Typy, druhy a formy činnosti, výtvarné techniky:

- experimentování s barvami (míchání, zapouštění, překrývání)
- využívání různých materiálů (přírodních, umělých i odpadových), poznávání jejich vlastností a různého zpracování
- vyhledávání zajímavých linií, tvarů, barev, struktur, jejich zaznamenávání (kresba, malba, otisk, frotáž,...)
- výtvarné vyjádření zážitků, emocí, smyslových vjemů, myšlenek, událostí, pohybu (malba, kresba, linie, tvar,...)
- experimentování s běžnými i netradičními nástroji a materiály (štětec, dřívko, rudka, uhel, tužka, fixa, ruka, prsty, provázek, papír, kůra, textilie, kůže, kovy, plasty,...)
- výtvarné vnímání věcí z hlediska funkce, tvaru, dekoru, ...(kresba, koláž, vytrhávání z papíru, ...)
- využívání různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování (modelína, modurit, sádra, papír, přírodniny, plasty, textil, kůže – mísení, hnětení, lití, lepení, stříhání, navlékání)
- seznámení s jednoduchými grafickými technikami (otisk, frotáž, papírořez, tisk z koláže, kombinace technik)

- individuální i skupinová práce různými technikami s velkými formáty (balící papír, velké formáty čtvrtky, chodník,...)
- práce na třídních projektech, návrhy, formy zpracování, volba techniky
- výtvarné dramatické a komunikační hry (soch, maňasci,...)
- dotváření prostředí, ve kterém žijeme výtvarnými pracemi
- vycházky s výtvarnými náměty, pozorování (sběr materiálů, pozorování věcí, stavební prvky, práce v terénu,...), návštěvy výstav, muzeí

Praktické dovednosti:

Žáci v průběhu 1. období:

- pracují s barvou různé konzistence, rozeznávají studené a teplé barvy, osvojují si dovednost míchat základní barvy
- poznávají různé materiály (přírodní i umělé) a způsoby jejich zpracování různými technikami, osvojují si dovednosti práce s různými nástroji
- rozvíjejí schopnost výtvarně vnímat věci, užitékové předměty z hlediska funkce, tvaru, dekoru, pohybu apod.
- komponují jednoduché tvary, vnímají neuspořádání, rozmíst'ování a řazení věcí
- pokoušejí se volně pracovat s linkou, tvarem, obrysem (plošné a námětové vyjádření)
- pokoušejí se dotvářet výtvarné práce písemným projevem
- poznávají prostředí školy, okolí obce, sledují detaily staveb, předmětů
- postupně si osvojují schopnost vyjádřit se o své práci, hodnotit, vyjádřit se o práci jiných, vést dialog o výtvarné práci, být tolerantní
- podílejí se na výzdobě třídy, školy a své práce vystavují
- spolupracují na třídních projektech
- poznávají výtvarná vyjádření známých ilustrátorů dětských knih a jiných umělců

Výstupy na konci 1. období:

Žák:

- rozpoznává a pojmenovává prvky zrakově obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zážitků, zkušeností, vjemů a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti a uplatňuje je v plošném i prostorovém vyjádření (linie, barva, tvar,...)
- vyjadřuje rozdíl při vnímání události různými smysly a pro jejich vyjádření volí vhodné prostředky
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah výtvarného vyjádření, která sám vytvořil, vybral či upravil

2. období (4. - 5. ročník)

4. - 5. ročník

Náměty pro práci:

Výtvarné náměty učitel volí tak, aby vycházely z přímých zážitků a zkušeností žáků. Využívá náměty související s učivem přírodovědy a vlastivědy, pozorování na vycházkách, prožitků z výstav, koncertů, četby, ze sportovních akcí aj.

- výtvarné vyjádření věcí, pozorování barev, hmatové vnímání tvarů a materiálů
- objevování přirozených vlastností a funkcí předmětů, vyjádření základních tvarových znaků, řešení barevnosti
- malba vycházející z pozorované skutečnosti i z představ
- sledování barevné proměnlivosti přírody, vystižení barev přírody – podzimu, zimy, jara, léta, rozkvetlých stromů, zrajícího ovoce, květinových záhonů, kytic aj.
- vyhledávání tvarově a barevně zajímavých přírodnin, pozorování souměrností přírodnin (motýli, brouci, listy, plody,...)
- odlišování výtvarů přírody od lidských výtvarů, žáci jsou vedeni k zaujímání vlastních estetických postojů
- sochařství a příroda – rozlišování výtvarů přírody a člověka, pozorování soch v okolí (sochy, sousoší, bysty, reliéfy)
- vyjádření linie růstu při kresbě a malbě rostlin
- využití linie vytvořené různými nástroji v různých materiálech, dotvářené kontrasty barev a tvarů
- dotváření přírodnin na základě fantazie
- proměny a projevy energie v přírodě – zobrazování bouřky, mlhy, mraků, blesků, sopek aj.
- rozmanitosti přírody – půda a život v ní, drahokamy, krápníkové jeskyně, zimní útvary aj.
- zpřesňování výtvarného vyjádření proporcí lidské hlavy a postavy
- zobrazení lidské postavy v pohybu
- různé textilní materiály (plátno, vlna), oděvní tvorba, móda současnosti, módní přehlídka pro různé příležitosti i všední den
- výtvarné ztvárňování pohádkových bytostí, využívání barevné i tvarové nadsázky
- tvoření dekoru na ploše, řazení prvků do tvarové i barevné kompozice, symetrická a asymetrická řešení
- využívání psaných, kreslených, stříhaných a vytrhávaných písmen jako dekorativního prvku, návrhy školních plakátů
- pozorování estetické úrovně věcí denní potřeby, vlastní návrhy a modely takových věcí
- tématické kresby k významným událostem ve školním roce
- vyhledávání zajímavých prvků architektury ve svém okolí
- zobrazování tvarů různými technikami prostorově, vytváření reliéfů
- výroba dekorativních věcí ke zkrášlení školního i domácího prostředí
- pozorování výtvarné úpravy dětské knihy a učebnic, rozlišování kreseb významných ilustrátorů dětských knih (výstavy) - J. Lada, J. Trnka, M. Aleš, O. Sekora, J. Čapek, A. Born, H. Zmatlíková, Z. Burian, J. Neprakta aj.
- ilustrace svých prvních knih, vytvářených při výuce českého jazyka, přírodovědy
- poznávání různých způsobů malířského vyjadřování – figura, portrét, krajina, zátiší na ukázkách konkrétních děl
- zaměření se na krásy přírody a na vztah k životnímu prostředí (viz. přírodověda)

Přehled tématických okruhů:

- rozvíjení smyslové citlivosti- výtvarné osvojování a vyjadřování skutečnosti

Výtvarné náměty vycházejí:

- z pozorování lidí a jejich projevů
- z přímých zážitků a zkušeností žáků
- z umělecky zpracovaných popisů skutečnosti (texty v čítance, dětské literatuře, vyprávění,...)
- z pozorování věcí (linie, tvar, materiál, povrch, barva, mat a lesk, vnímání světelných odstínů)
- z pozorování přírody (linie, barva, barevná proměnlivost, struktura, růst, překrývání a prolínání)
- výtvarné vyjádření osobních pocitů - subjektivita
- z nálad, emocí, představ, fantazie
- z pozorování pohybů těla
- ze sledování projevu citových reakcí
- z pocitů vyvolaných zrakovým vjemem (hračka, film, ilustrace, reklama,...)
- z pocitů vyvolaných uměleckým zážitkem (balet, hudba, obraz, četba,...)
- z vysvětlení záměru vlastního výtvarného projevu, vysvětlování výtvarného vyjádření vlastního nebo pozorovaného, které probíhá ve skupinách nebo v kolektivu třídy, aby mohlo dojít k porovnávání s interpretací ostatních žáků

Inspirační aktivity a záznamy:

- lidé v kulturních a historických epochách
- žáci hledají souvislosti, odlišnosti, zajímavosti a jejich výtvarná hlediska
- slovně charakterizují a hodnotí pohyb, dotek, gesta, oděvy, hlasové projevy i projevy citových reakcí
- hledají inspiraci v nejbližším okolí, ve výtvarném umění a v médiích

Živá a neživá příroda:

- - žáci hledají podněty pro svou výtvarnou tvorbu v reálném prostředí (domov, třída, zahrada, les, atd.)
- pozorují estetickou stránku projevů života organismů - bujení, růst, vrstvení, překrývání, prolínání, rozpad, členění,
- sledují světelnou, barevnou, tvarovou i časovou posloupnost proměn
- vytvářejí si představy o pokračování neuzavřených přírodních dějů, porovnávají jejich možné variace

Umění:

- žáci vyhledávají a srovnávají různé způsoby uměleckého vyjádření na příkladech starých i současných uměleckých děl
- hledají společné body výtvarného umění s ostatními projevy umění (kniha, písmo, literatura, film, hudba, divadlo, architektura)
- v okolí školy nebo v obci vyhledávají užité umění a architekturu

- učí se hodnotit design (nábytek, osvětlení, výzdobu) nebo architekturu (stavební prvky, detaily technických konstrukcí, materiál)

Vlastní výtvarná tvorba na základě inspirace:

- žáci tvoří záznam pozorování, vyrábějí sbírky, přehledy, sborníky
- k výtvarnému záměru používají technické prostředky (kopírka, internet, fotoaparát)
- zaznamenávají a dokumentují své činnosti, třídí obrazový materiál
- učí se pracovat s učebnicemi Vv, encyklopediemi, slovníky, časopisy aj.
- navštěvují výstavy a muzea ve svém okolí
- realizují výtvarné projekty
- podílejí se na výzdobě třídy a školního prostředí, připravují školní slavnosti
- dokumentují život školy

Výstupy na konci 2. období:

Žák:

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky výtvarného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlo, barva, proporce)
- užívá a kombinuje prvky výtvarného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
- při výtvarné tvorbě se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na ztvárnění blízkých sociálních vztahů a rozvoj komunikace
- nalézá vhodné prostředky pro výtvarné vyjádření, které získá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v tvorbě plošné, prostorové i objemové
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k výtvarné tvorbě, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů i prožitků a svobodné volby prostředků
- porovnává různé interpretace výtvarného vyjádření a čerpá z nich inspiraci
- komunikuje o výtvarné tvorbě, kterou sám vytvořil, vybral či upravil

Vzdělávací oblast:

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Oblast zahrnuje vyučovací předmět:

Tělesná výchova (samostatný předmět)

Zdraví a výchova ke zdraví (není samostatný předmět)

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, zdravotně preventivní chování, kvalita mezilidských vztahů, čistota životního prostředí, bezpečí člověka apod. Protože je zdraví základním předpokladem pro spokojený a aktivní život i pro optimální pracovní výkonnost, stává se výchova ke zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, schopnost respektovat pokyny, umět se podřídít kolektivu ...).

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a k správnému držení těla žáků.

Vštěpováním pohybových návyků a vyvoláním radostného pocitu z pohybu u dětí se podílíme na zvyšování jejich psychické odolnosti vůči negativním vlivům svého okolí a na posilování jejich charakterových vlastností. Základní a důležitou metodou, která slouží ke splnění všech těchto cílů a úkolů je hra a dodržování herních pravidel.

Osvojením základů herních technik a taktických postupů zvyšujeme u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také podporujeme jejich prostorovou orientaci, schopnost správného a rychlého rozhodování i schopnost pohotově reagovat.

Neustále věnujeme patřičnou pozornost bezpečnosti při výuce Tv, průběžně opakujeme bezpečnostní pravidla, upozorňujeme na možnosti úrazů, snažíme se vštípit pocit zodpovědnosti za své chování a svoji bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

Tělesná výchova je předmět, kde je nutný diferencovaný přístup k žákům podle jejich momentální tělesné zdatnosti. Zde musíme citlivě hodnotit každého žáka, vzhledem k jeho individuálním možnostem a předpokladům pro zvládnutí různých pohybových aktivit.

V hodinách Tv se nezaměříme jen na rozvoj a zdokonalování pohybových schopností, ale také vštěpujeme důležité hygienické zásady s tím spojené.

Pohybové činnosti by měly prolínat a doplňovat i další oblasti výchovy, měly by se objevovat i v dalších předmětech jako např. vhodné rozcvičky, pohybové hry, taneční prvky.

Výchovně vzdělávací cíle – kompetence:

-viz kompetence na začátku textu

Průřezová témata:

Obsah učiva

1. období (1. – 3. ročník)

1. ročník

Pořadová cvičení:

- základní postoje – pozor, pohov, povely – v řad nastoupit, rozchod
- nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav

Rytmická gymnastika a tanec:

- rytimizace jednoduchých pohybů podle říkadel a písní
- rytimizace jednoduchých a známých pohybů podle hudebního doprovodu – též volné pohybové vyjádření hudby
- motivovaná a rytimizovaná chůze a běh v základním tempu
- pokus o přísunný krok, poskočný krok, cval stranou
- nácvik správného držení těla (v lehu na zádech), při rytmických cvičeních a tanci

Drobné hry:

- hry spojené s během – honičky (např. všichni domů, na rybáře, zajímavá, podběhy pod dlouhým kroužícím švihadlem aj.)
- hry spojené s házením míče (např. míčová válka, přihrávaná v kruhu, vybíjená v kruhu aj.)
- hry spojené s vítězstvím někoho (např. boj o místo, boj o míč, přetahy, přetlaky, kohoutí zápas aj.)
- hry pro uklidnění (např. Kuba řekl, na sochy, přibližovaná aj.)
- hry na hřišti, na sněhu, na ledu

Lehká atletika:

- běh střídaný s chůzí, překonávání přírodních i umělých překážek
- rychlý běh na 25m
- vytrvalostní běh nejdéle 30s
- skok daleký z místa odrazem snožmo a skok daleký z rozběhu
- hod míčkem horním obloukem na dálku

Sportovní gymnastika (v 1. ročníku):

Akrobatická cvičení:

- převaly stranou v lehu – vzpažit (válení sudů)
- kolébka na zádech – ze sedu skrčmo, uchopením za bérce z dřepu spojného leh vznesmo – skrčmo kolébkou vzad

- stoj na lopatkách – z lehu vznesmo
- kotoul vpřed – z podřepu spojitelného – předpažit, i opakovaně

Cvičení na nářadí:

- a) cvičení na lavičce
 - chůze vpřed, vzad i s obraty (také na kladince lavičky)
 - přeběhy lavičky
- b) šplh na tyči
 - šplh s přírazem na tyči

Sportovní hry:

příprava:

- přihrávka obouruč ve dvojicích (na místě)
- vrchní přihrávka jednoruč na místě
- vrchní chytání obouruč na místě

Plavání:

- probíhá ve všech pěti ročnících 1.-5. ročník v zimním období, 1hod týdně po dobu 10 týdnů

Sáňkování:

- sjezd na saních na přiměřeném svahu
- sjezd přímý a šikmý se zatáčením
- rozjezd jednotlivce a dvojic

Turistika (v 1. ročníku):

- chůze k cíli vzdálenému asi 1.5 km
- smyslové hry zaměřené na pozorování okolí a hledání předmětů
- chování v přírodě
- překonávání přírodních překážek
- orientace v terénu (vím, kam jdeme)

2. a 3. ročník

Pořadová cvičení a chůze:

- základní postoje - pozor, pohov
- základní povely - nástup, pozor, pohov, vpravo vbok, vlevo vbok, vyrovnat, rozchod
- nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav
- chůze do rytmu (na počítání), chůze s písni do pochodu v zástupu i ve dvojicích

Rytmická gymnastika a tanec:

- rytmičace jednoduchých pohybů podle písni
- pohyb v dvoudobém taktu, dvoudobý takt v písni
- střídání chůze a běhu - nepravidelné, pravidelné

- přísuný krok, cval stranou, poskočný krok
- využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem

Průpravná cvičení:

- rozcvičky k procvičení koordinace pohybů ve trojdobém a čtyřdobém taktu
- cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném
- cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo
- cvičení v lehu na zádech
- chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi

Drobné hry:

- hry spojené s během
- hry spojené s házením
- hry pro uklidnění
- hry na hřišti (pravidla her s míčem)

Cvičení rovnováhy:

- stoj na jedné noze (druhá v pohybu)
- poskoky na jedné noze
- chůze po lavičce s plněním drobných úkolů (nesu míč, přeskakují překážku, přidávám potlesky nad hlavou, před a za tělem apod.)
- chůze po kladince lavičky

Lehká atletika:

- běh střídavý s chůzí
- běh přes drobné překážky, např. v přírodě (přes kameny, větvičky apod.)
- štafetové běhy
- rychlý běh do 25 metrů, ve třetím ročníku do 40 metrů
- skok z místa s doskokem na měkkou podložku
- výskoky na překážku (rozběh, seskok)
- skok přes motouz ve výši kolem 50 cm
- přeskok pruhu širokého 50 - 100 cm
- přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku
- skok daleký s rozběhem
- házení kaštanů, šišek (vrchní oblouk – pravá i levá paže)
- házení různými předměty na cíl
- házení míčkem a kutálení míčů
- přehazování míčů a drobných předmětů
- házení do naznačených terčů o straně 1 metr na vzdálenost 4 metry
- hod míčkem na dálku

Sportovní gymnastika ve 2. – 3. ročníku:

Akrobatická cvičení:

- přidat změny postojů a poloh, upevnit dovednost správného kotoulu
napřed
- převaly a kolébky na zádech
- leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- sed zkřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- válení stranou i do mírného svahu
- kotoul napřed ze stoje spojného, ze stoje rozkročného
- kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou
- kotoul napřed z chůze
- stoj s oporou o lopatky a záloktí (svíčka)
- cvičení rovnováhy (ve stoji na jedné noze)

Cvičení na nářadí:

- a) cvičení na lavičkách
 - chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky
 - cvičení v sedu rozkročmo na lavičce
 - sed rozkročmo – přitahování těla k lavičce (nohy napjaté)
 - vzpor dřepmo u lavičky (držíme se rukama), vzpor stojmo, střídání
 - lezení po lavičce ve vzporu dřepmo s uchopením lavičky ze stran
 - chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů
- b) šplh na tyči
 - šplh s přírazem do přiměřené výšky podle individuálních předpokladu žáků
- c) další nářadí lze používat přiměřeně věku podle podmínek školy (švédská bedna, žebřina, trampolína) Dbáme na zásady bezpečnosti.

Sportovní hry:

- přípravné cviky:
- přihrávky obouruč na místě (ve dvojicích, ve skupinách)
 - vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi
 - chytání obouruč na místě
 - běh nebo chůze s házením míčem o zem
 - míčové hry

Turistika a pobyt v přírodě:

- chůze v terénu, překonávání překážek
- táboření, ochrana přírody, organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce
- chování se v dopravních prostředcích
- chůze k cíli vzdálenému cca 2km
- pozorování přírody, odhady vzdáleností (mezipředmětové vztahy)

Zdravotní tělesná výchova (v 1. – 3. ročníku)

Do celého prvního období výuky tělesné výchovy je zařazována zdravotní výchova, důležité je:

- dbát na osobní čistotu těla, prádla, oděvu, cvičebního úboru
- dodržovat čistotu a pořádek v prostředí tělocvičny
- otužovat vzduchem a vodou (ranní mytí studenou vodou)
- seznamovat žáky s vhodnou životosprávou
- do programu dne zařazovat pohybové aktivity (tělovýchovné chvílky)
- upozorňovat žáky na vliv dostatečného množství pohybu pro jejich zdravý vývoj (mimoškolní Tv)
- předcházet úrazům tím, že dbáme, aby žáci dodržovali pokyny týkající se jejich bezpečnosti a ochrany zdraví
- vést žáky, aby si uvědomovali, že při mimoškolních pohybových aktivitách musí dbát na svou bezpečnost, uvažovat o svém chování a dodržovat pokyny dospělých, aby vyrostli v zdravé lidi
- vést žáky k tomu, aby uměli zavolat pomoc v případě, že se vyskytnou u úrazu

Úkoly zdravotní výchovy se neplní jenom v rámci tělesné výchovy, ale uplatňujeme je i v ostatních vyučovacích předmětech.

- rozvoj pohybových schopností a dovedností žáků
- rozvoj smyslu pro účelný a krásný pohyb
- získat návyky správného držení těla, nacvičovat základní cviky k získání těchto návyků
- vést žáky k vědomému zvládnutí pohybu, zařazovat cviky na koordinaci pohybů
- zvyšovat pohybový rozsah a obratnost žáků
- upevňovat charakterové vlastnosti žáků, rozvíjet sociální vztahy
- získávat pocit nutnosti pravidelného cvičení jako součásti správného životního stylu
- vštípit dětem radostný pocit z pohybu
- pochopit důležitost organizace a spolupráce hlavně formou her (dodržování pravidel, umět se podřídit kolektivu, spolupracovat...)
- neustále seznamovat žáky s důležitostí dodržování bezpečnostních zásad (při hrách v tělo- cvičně, na hřišti, při cvičeních s náčiním nebo na náradí...)
- umět slyšet, vnímat a reagovat na povely učitele (nejen na píšťalku, ale i na jiné podněty – slovní , gestikulační ...)
- naučit žáky připravit na sportovní výkony – zvolit vhodnou obuv, vhodné oblečení (sepnout vlasy, odložit hodinky a jiné cennosti ...)
- posilovat tělesnou kondici a duševní pohodu dětí správně zvolenými aktivitami, vhodnými a přiměřenými tomuto věku
- z hlediska správné organizace a bezpečnosti je vhodné zvládnout s dětmi základy pořadových cvičení (nástupy, povely pozor,pohov...)
- využívat různá kondiční cvičení k rozvoji a zvýšení pohybových schopností žáků – to je zvyšovat obratnost, vytrvalost, rychlost, pohyblivost (za pomoci různého načiní, využití různých druhů náradí, přeskoky, odrazy, překonávání překážek, různé druhy běhů...)

- vnímat důležitost průpravných cvičení (rozcvíček), jako prostředku pro zlepšení a odstranění nedostatků, které vznikají z jednostranného zatížení páteře či ze špatného způsobu života, nedostatku sportovních aktivit
- seznamovat žáky s důležitostí správného rozcvíčení, využívat veškeré kompenzační prostředky (protahovací, uvolňovací cvičení, strečink, ...)
- učit žáky cítit, vnímat hudbu a umět ji vyjadřovat pohybem, snažit se rozvíjet rytmické cítění, začleňovat taneční prvky (lidové písničky, aerobik)
- rozvíjet dovednosti žáka zvládnutím základů atletické abecedy (běhy, skoky, hody ...)
- zvládat průpravná cvičení pro míčové hry, správně zvládat techniky házení, chytání, přihrávání
- seznamovat žáky s nácvikem jednoduchých základů her
- vkládat dle možností cvičení v různém prostředí, seznamovat žáky s pohybem na hřišti, ve volné přírodě, v lese
- dle možnosti zařadit zimní sportování (bobování, sáňkování)
- vštípit základy plaveckých dovedností
- začleňovat do vyučování mimo Tv další pohybové aktivity – vycházky, pohybové chvílky, cviky ve třídě na správné držení těla)

Správně řízená výuka tělesné výchovy vyžaduje, aby učitel:

- kladl na žáky tělovýchovné požadavky, které jsou přiměřené jejich tělesné a pohybové vyspělosti
- dbal rozdílu mezi chlapci a děvčaty
- volil program s ohledem na roční období a materiálně technické vybavení školy
- dbal bezpečnosti žáků a vedl žáky k nacvičování vhodné a správné dopomoci a záchrany při cvičení
- účelně zaměstnával co nejvíce žáků vhodnými bezpečnými úkoly ke cvičení ve družstvech

Hlavní organizační formou vyučovacího procesu je vyučovací hodina tělesné výchovy. Vyučovací hodiny tělesné výchovy se nespojují do dvouhodin, rovnoměrně se rozkládají do týdenního rozvrhu.

Tělovýchovné chvílky:

Do vyučovacích hodin ostatních předmětů je vhodné vkládat tělovýchovné chvílky. Zařazují se, když se u žáků začne projevovat únava. Jejich programem jsou koordinační, vyrovnávací i kondiční cviky, které žák zná z výuky Tv v daném ročníku.

Hygienické požadavky pro výuku Tv:

Cvičební prostory – tělocvičny je třeba udržovat v čistotě a jejich vybavení vždy před užitím kontrolovat. Teplota vzduchu v tělocvičně by měla být přiměřená, neměla by být nižší než 16 °C.

Na vyučovací hodiny Tv se žáci převlékají do cvičebních úborů. Z pedagogických důvodů používá cvičební úbor i učitel.

Pro zvýšení odolnosti organismu se doporučuje, aby výuka Tv probíhala často na hřišti nebo v terénu. Chceme prospět zdraví žáků, a proto realizujeme mimoškolní tělovýchovné aktivity žáků ve spolupráci s rodiči, sportovními oddíly, školní družinou aj.:

- kroužky
- nepovinné předměty

Cílem této spolupráce je dosáhnout, aby většina žáků měla alespoň 4 x za týden hodinu Tv.

Charakteristika některých cvičení zařazovaných pravidelně do hodin Tv:

Vyrovňovací cviky:

Jsou to průpravná gymnastická cvičení, která jsou zaměřena na uvolnění a protažení jednotlivých svalových skupin. V tomto období posilovací cviky zařazujeme jen jednoduché a krátce. Pozornost věnujeme cvičením koordinačním, cvičení na zvětšování pohybového rozsahu kloubů, také na podporu návyku správného držení těla.

Cvičení mohou být prováděna v rytmických obměnách s možností hudebního doprovodu. Patří sem cvičení prostrná, s náčiním i na nářadí, na místě i za pohybu. Dbáme při tom na přiměřený čas pro zařazování těchto cvičení do vyučovacích hodin.

Kondiční cvičení:

Cvičení se zaměřením na rychlost, pohyblivost, obratnost, vytrvalost, to jsou: běh, skoky, házení, cvičení rovnováhy, lezení, šplhání, překonávání překážek, gymnastická cvičení s náčiním i bez náčiní (např. s míči, se švihadly, na lavičkách, žebřinách apod.).

Rytmická cvičení a tanec:

Rytmická cvičení jsou velmi vhodnou součástí vyučování v 1. – 3. r., zařazujeme je nejen do vyučovacích hodin Tv, ale též do hodin hudební výchovy i českého a anglického jazyka. Podporují značnou měrou dobrý psychický vývoj žáků. Cvičení zařazujeme jako rytmiizaci jednoduchých a dětem známých pohybů podle hudebního doprovodu, v 1. a 2. ročníku cvičíme i podle říkanek a písní.

Tanec pomáhá zvládnout základní pohyby paží, nohou a trupu. Učíme žáky základní taneční kroky. Zaměřujeme se na estetický pohybový projev v přiměřeném tempu a dětem srozumitelném rytmu.

Cvičení na nářadí:

a) cvičení na lavičkách

- chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky
- cvičení v sedu rozkročmo na lavičce
- sed rozkročmo – přitahování těla k lavičce (nohy napjaté)
- vzpor dřepmo u lavičky (držíme se rukama), vzpor stojmo, střídání
- lezení po lavičce ve vzporu dřepmo s uchopením lavičky ze stran
- chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů

b) šplh na tyči

- šplh s přírazem do přiměřené výšky podle individuálních předpokladu žáků

c) další nářadí lze používat přiměřeně věku podle podmínek školy (švédská bedna, žebřina, trampolína) Dbáme na zásady bezpečnosti.

Sportovní hry:

přípravné cviky:

- přihrávky obouruč na místě (ve dvojicích, ve skupinách)
- vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi
- chytání obouruč na místě
- běh nebo chůze s házením míčem o zem
- míčové hry

Turistika a pobyt v přírodě:

- chůze v terénu, překonávání překážek
- táboření, ochrana přírody, organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce
- chování se v dopravních prostředcích
- chůze k cíli vzdálenému cca 2km
- pozorování přírody, odhady vzdáleností (mezipředmětové vztahy)

Plavání, sáňkování : viz 1.ročník

Výstupy na konci 1. období:

Tělesná výchova:

Žák:

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Zdravotní tělesná výchova:

Žák:

- uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
- zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

2. období (4. – 5. ročník)

4. a 5. ročník

Pořadová cvičení , průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací:

- základní postoje - pozor, pohov
- základní povely - nástup, pozor, pohov, vpravo vbok, vlevo vbok, vyrovnat, rozchod
- nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav
- žáci sami organizují nástupy na začátku i na konci vyučování
- správné držení těla
- chůze do rytmu (na počítání), chůze s písni do pochodu v zástupu i ve dvojicích
- význam soustředění při cvičení
- příprava organismu pro různé pohybové činnosti
- protahovací a strečinková cvičení
- cvičení kompenzační-po statické práci v sedě, ve stoje, po jednostranné zátěži
- vyrovnávací cvičení

Gymnastika:

- kotoul vpřed, vzad
- průpravná cvičení pro nácvik stoje na rukou, stoj na rukou s dopomocí
- průpravná cvičení pro rozvoj obratnosti, síly , rychlosti a koordinace pohybů
- základní gymnastické postoje, polohy paží, nohou, trupu, základy estetického pohybu těla, změny rytmu, tempa

Drobné hry:

- hry spojené s během
- hry spojené s házením
- hry pro uklidnění
- hry na hřišti (pravidla her s míčem)

Lehká atletika:

- běh, běžecká abeceda
- rychlý běh do 60 m
- vytrvalý běh (technika běhu)
- nízký start, polovysoký start
- skok do dálky z rozběhu – odraz z břevna
- hod míčkem z rozběhu

Cvičení na nářadí:

a) cvičení na lavičkách

- chůze po kladince lavičky s různými obměnami
- dráhy s využitím laviček
- gymnastická chůze po lavičkách, poskoky, výskoky

- posilovací cviky s využitím laviček- přitahování se rukama v leže na břiše, sed-leh se zapřením špiček,
- hluboké předklony ve stoji na lavičce ,prsty rukou přesahují okraj lavičky-protažení zadní strany steh
- b) šplh s přírazem na tyči a šplh na laně
- c) využití dalšího náradí – švédské bedny, žebřiny atp.

Sportovní hry:

- přihrávka obouruč, jednoruč- vrchní, trčením
- pohyb s míčem i bez, zastavení, chytání jednoruč i obouruč
- vedení míče – driblinkem, nohou
- střelba jednoruč a obouruč na koš, na branku
- základní spolupráce ve hře, pravidla zjednodušených sport. her
- organizace utkání, losování
- vhodné obutí a oblečení pro sportovní hry

Plavání:

- probíhá ve všech pěti ročnících 1. - 5. ročník v zimním období, 1hod týdně po dobu 10 týdnů. Žáci se učí pod vedením učitele plavecké školy.

Turistika a pobyt v přírodě:

- chůze a běh v terénu, překonávání překážek i podle mapy
- čtení z mapy
- táboření, ochrana přírody, organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce
- chování se v dopravních prostředcích
- chůze k cíli vzdálenému do 15 km
- pozorování přírody, odhady vzdáleností (mezipředmětové vztahy)
- zdravotní péče, ošetření poranění
- jízda na kole

Výstupy na konci 2. období:

Tělesná výchova:

Žák:

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty pohybových her
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení,

- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v případě úrazu spolužáka
- jedná v duchu fair play – dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a upozorní na zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při sport. činnostech opačné pohlaví,
- zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy
- změří základní výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sport. akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace

Zdravotní tělesná výchova:

Žák:

- zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
- zvládá základní techniku speciálních cvičení, koriguje techniku podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele
- samostatně upozorní na činnosti, které jsou v rozporu s jeho oslabením

Vzdělávací oblast:

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Oblast zahrnuje vyučovací předmět:

Praktické činnosti

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Praktické činnosti jsou vyučovacím předmětem s úzkými vazbami na ostatní předměty. Výuka komplexním způsobem přispívá k rozvoji žáků. Rozvíjí jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti a pracovní návyky. Žáci se učí spolupracovat, organizovat svou práci i práci spolužáků, pracovat v týmu. Žák se učí základům technologické kázně, bezpečnosti práce, organizaci práce a prostředí, uvědomuje si význam vlastní činnosti a práce, učí se popsat svoji činnost druhým. Jedním z cílů je také rozvoj dětské představivosti a vytváření smyslu pro estetické cítění. Vyučovací předmět praktické činnosti by měl být v průběhu celého 1. vzdělávacího období volně mezipředmětově využíván. Žáci si při něm mohou připravit všechny drobné pomůcky, které potřebují k výuce v rámci dalších vyučovacích předmětů. Při praktických činnostech jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí a to jako nezbytné poznatky s ohledem na jejich použití. Žák také u každé práce dostává poučení o bezpečnosti při zacházení s nářadím a ochraně zdraví při určité pracovní činnosti. Praktické činnosti rozvíjí u žáka jemnou motoriku a manuální zručnost, učí poznávat rozličné materiály. Učí základním pracovním dovednostem a návykům. Napomáhají také k rozvoji

rozumové stránky žáka. Praktické činnosti se snaží vytvářet pozitivní vztah žáka k práci. Učí také vytrvalosti, tvořivosti. Žákům je dána možnost realizovat vlastní nápady. Seznamují se také s mnohými pracovními postupy, předlohami, návody, jednoduchými náčrtky a učí se podle nich pracovat. Osvojují si rovněž základní zásady hygieny a bezpečnosti při práci se zvoleným materiálem a nástroji, jsou vedeni k jejich respektování. Dále se žáci učí dodržovat pracovní postup, organizovat svou práci a udržovat pořádek na pracovním místě, po skončení práce si své místo uklidit.

Vzdělávání v této oblasti také směřuje k postupnému poznání žáků, že technika je součástí lidské kultury a je spojena s pracovní činností lidí. Učí je chápat pracovní činnost jako příležitost k sebeuplatnění.

Výchovně vzdělávací cíle – kompetence:

- viz kompetence na začátku textu

Průřezová témata:

– viz příloha č.2

Obsah učiva

1. období (1. – 3. ročník)

1. ročník

Práce s papírem:

- základní vlastnosti papíru a lepidla
- držení nůžek, z čeho nůžky jsou a které nůžky jsou pro děti bezpečné
- různé techniky: překládání, rýhování, utržení pruhu papíru, vytrhávání, skládání, vystřihování, nalepování (příklady výrobků vzniklých skládáním - varhánky, obálka na pomůcky, šipka, čepice, kelímek, loďka aj.)
- vystřihovánky z časopisu, předtištěné např. oblékání panenek, připravené vystřihovánky staršími žáky, vystřihování tvarů pro činnosti v M (přípravná početní cvičení)
- pomůcky pro výuku M, Čj, prvouky - kartičky, kapsáře, geometrické tvary
- stříhání a slepování - ozdoby, květy, kombinované techniky ve spojení s Vv
- nalepování vystřižených tvarů - vytváření obrázků k vyprávěnému nebo čtenému příběhu
- společné práce k některému projektu, např. pohádce

Modelování:

- seznámení se s vlastnostmi plastelíny, moduritu; pomůcky: podložka, nůž

- zacházení s uvedenými modelovacími materiály, jak s nimi pracujeme, co k tomu potřebujeme; technika práce: válení v dlaních, v prstech, na podložce, roztlačování v dlaních a na podložce, přidávání a ubírání hmoty, vytahování, modelování
- *příklady výrobků*: předměty jednoduchých tvarů, o kterých se učíme v M, Čj a prvouce, figurky zvířat a lidí podle čtených nebo vyprávěných příběhů, též podle fantazie žáků, motivace k modelování, dárky pro své blízké

Práce s drobným materiálem:

Je možné do pracovních činností zařadit výrobu různých drobných předmětů a dárek např. z přírodního materiálu jako jsou žaludy, kaštiny, šišky aj.:

- zpracovávat můžeme přírodniny: šípky, jeřabiny, kousky slámy, žaludy, kaštiny, listy, koření, semena
- dalším materiálem mohou být: špejle, dřívka od nanuků, krabičky, korkové zátky
- při zpracování použijeme: nůžky, nůž, jehlu, bavlnu
- techniky práce: propichování, navlékání, spojování, svazování
- příklady výrobků: korále, figurky, zvířata, ozdoby,...

Práce se stavebnicemi:

- stavby podle předlohy z kostek, stavby podle fantazie žáků (práce individuální i skupinová), sestavování obrázků podle předlohy - obracení kostek, sestavování modelů věcí - montáže podle předloh, vystavování prací, později demontáže.

Péče o květiny:

Do vyučovacího předmětu praktické činnosti 1. ročníku je vhodné zařadit péči o květiny. Tyto činnosti bezprostředně souvisí s prvoukou. V péči o květiny se mohou žáci střídát. Také mohou pěstovat a sledovat zasazená semena (např. hrách, fazole).

2. a 3. ročník

Práce s papírem a kartonem:

- vlastnosti papíru, kartonu, lepidla (tloušťka, barva, tvrdost, savost)
- pojmenovávání druhů papíru: balicí, novinový, kancelářský, kreslicí
- zpracováváme pomocí: nůžek, nože, lepidla, kolíčků
- technika práce: překládání, ořezávání, přestřižení, vytrhávání, skládání, slepování, nalepování papíru na karton, odměřování
- *příklady výrobků*:
 - vytrhávané ubrousky a ozdoba různých věcí, např. květináče
 - jednoduché předměty a pomůcky do vyučování, např. metr z papírových proužků, geometrické tvary aj.
 - podložky z propletených proužků, záložky do knih aj.
 - výrobky vzniklé skládáním papíru, loďky, parník, čepice aj.
 - ozdoby na vánoční stromeček, např. řetězy, košíčky, srdíčka
 - věci k obchodování nakreslené, vystřižené, nalepené na karton, obkreslené podle šablony
 - výroba notýsků, sešití papíru, ozdoba štítkem

Práce s modelovací hmotou:

- materiál: modelovací hlína, plastelína, modurit, těsto
- pomůcky: podložka, špachtle, nůž
- techniky práce: hnětení, válení, ubírání, spojování, vaření, sušení
- poznané vlastnosti: tvárnost, tvrdost
- příklady výrobků: věci, o kterých se učíme v prvouce (ovoce, zelenina, ptáci, zvířata), v matematice (geometrická tělesa, geometrické tvary), ve čtení (zobrazování dějů z četby nebo z vyprávění)
- bezpečné zacházení s ostrými předměty

Práce s drobným materiálem:

- materiál: provázky, sláma, přírodniny (semínka, listy, šišky, plody, větvičky aj.), špejle, drátky, korek, krabičky, papír, karton
- nástroje a další materiál: nůžky, nůž, tupá jehla, bavlnka, lepidlo, zavírací špendlíky, aj.
- techniky práce: propichování, spojování, ohýbání, stříhání, nalepování, slepování, lisování, skládání do tvarů
- seznamování se s nástroji a pomůckami, s účelem jejich použití
- příklady výrobků: ozdoby, zobrazování nějakého pracovního prostředí (skupinová práce), zdobení různých předmětů, lakování, práce s drátkem a lepidlem
- zásady pro bezpečnost při činnostech s ostrými předměty

Práce montážní a demontážní:

- různé druhy stavebnic – seznámení se s návodem pro práci s nimi a předlohami pro stavby a konstrukce, možnosti užití stavebnice mohou předvést žáci, kteří si určitou stavebnici do školy donesli
- vytváření plošných a prostorových kompozic ze stavebnicových prvků a volného materiálu podle předloh i podle fantazie žáků
- stavebnice se spojovacími prvky a díly - konstrukční činnosti
- sestavování jednoduchých pohyblivých modelů podle předlohy i podle představy žáků – montáž a demontáž, urovnávání dílů stavebnice k dalšímu použití
- osvojování si správných pracovních dovedností a návyků při organizaci, rozmyšlení si své vlastní činnosti, zachovávání bezpečnosti a hygieny při činnostech

Práce s textilem:

- materiál: textilie bavlněné, lněné, vlněné, hedvábné, z umělých vláken - jejich rozlišování, nitě, bavlnky, šňůrky, stužky, poutka, knoflíky
- nástroje: nůžky, jehly, špendlíky
- činnosti: navlečení přiměřeně dlouhé nitě, uzlík, šití stehem předním a zadním, prošívání, stříhání, sešívání předním a zadním stehem
- výrobky: sešití kousku látek k sobě - jednoduchý výrobek, oprava oděvu – přišití knoflíku nebo poutka aj.
- dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny práce

Lidové zvyky, tradice a řemesla:

- lidové zvyky a tradice, lidová řemesla: poznávání na základě přímých ukázek nebo videa, návštěvy regionálních muzeí apod.
- techniky zpracování: ukázky drhání, batikování, modrotisk, výroba vizovického pečiva, ozdoba kraslic, práce se slámou, vyřezávání apod.
- materiál, nástroje a pomůcky volíme podle charakteru vytvářeného výrobku a zvolené techniky zpracování
- příklady výrobků: jednoduchá ozdoba, šperk, svícen, vánoční ozdoba, kraslice, vizovické pečivo, ubrousek zdobený batikou apod.

Stolování:

- příprava talířů a příborů ke svátečnímu obědu
- chování se u stolu
- příprava jednoduchého studeného pokrmu

Práce na školní zahradě, pěstitelské práce:

- na podzim a v zimě: ošetřování pokojových rostlin
- na jaře v učebně: pěstování cibulovin v květináči – květina pro maminku (předpěstování v papírových květináčích nebo v kelímcích), přesazování do květináče, který si žáci ozdobili
- pozorování klíčení semen fazole nebo hrachu, nakličování, přesazování, jakmile začne rostlina růst. Semena řechy (klíčení na vlhké vatě), klíčení obilí a jeho růst (zeleň na velikonoční svátky)
- na jaře na zahradě: úprava zahrady – pletí, úklid odpadu, hrabání suché trávy, listí
- první jednoduché společné záznamy o postupu práce a o časovém pozorování růstu a vývoje rostliny

Výstupy na konci 1. období:

Žák:

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy
- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročné rostliny
- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování
- rozlišuje běžně užívané druhy papíru, dovede papír přeložit, vyrobit skládáním jednoduchý výrobek, odtrhnout naznačenou část, přestříhnout, vystříhnout nakreslený tvar, čistě slepit (použit vhodné lepidlo), nalepit vystřižené tvary
- dovede z drobného materiálu vyrobit jednoduchý praktický výrobek, k práci volí vhodné nástroje a bezpečně s nimi zachází
- rozlišuje běžné pracovní nástroje (nůžky, nůž, jehla, kleště, šroubovák, kladívko) a bezpečně s nimi zachází

- dovede pracovat s některou ze stavebnic a vytvořit několik výrobků podle předlohy i podle své představy
- při práci s modelovací hmotou dokáže vytvořit několik výrobků a dovede o nich hovořit; získal základní hygienické návyky při práci s těmito materiály
- dokáže navléknout nit, zkusí přišít knoflík, dovede sešít dva kusy látky k sobě
- při praktických činnostech si dovede věci urovnat, udržuje pořádek na svém místě, stará se o své pomůcky, má je připravené na vyučování

2. období (4. – 5. ročník)

4. a 5. ročník

Práce s drobným materiálem:

- materiály: různé druhy papíru, kartóny, lepenky, krabičky od zboží
- rozměrování a stříhání papíru nebo kartónu, pomůcky do matematiky a českého jazyka
- polepování kartónů, pomůcky do přírodovědy a vlastivědy
- zhotovování polepových papírů (škrobové aj.)
- zhotovování složitějších skládanek a modelů
- sešívání listů, příprava přehledů učiva a obalů na pomůcky a sbírky
- desky na uložení materiálů z projektů a pro portfolia
- rozřezávání papírů a lepenek, ořezávání okrajů papíru
- zhotovování výrobků kaširováním

Žáci se seznámí s funkcí a užitím nástrojů, náradí a pomůcek: nůžky, nůž, ořezávačka, lepidla, navlhčovače, dírkovač, sešíváčka, šablony.

Bezpečnost práce – práce s nůžkami a nožem, lepidla, hygienické návyky.

Práce s různými materiály :

Zhotovování potřebných výrobků z některých jiných materiálů např. textil, drát, fólie, přírodniny, aj. podle potřeby a rozhodnutí učitele.

Práce s modelovací hmotou:

- materiály: modelovací hlína, modelit, sádra, kaširovací hmota
- modelování doplňující výuku přírodovědy a vlastivědy
- modelování ve spojení s výtvarnou výchovou - figury, reliéfy
- modely těles ve spojení s výukou geometrie
- zhotovování různých předmětů, jejich barvení a lakování - příprava odlitků ze sádry, odlévání do formy, vyškrabávání předkresleného vzoru
- výroba drobných předmětů z keramiky
- využívání prvků lidového umění při zdobení keramických nádob
- Žáci se seznámí s funkcí a užitím nástrojů, náradí a pomůcek: různé modelovací hmoty, špachtle, rydla, barvy ředěné vodou.
- Bezpečnost práce - dodržování hygienických návyků při práci s modelovací hmotou a barvami, bezpečnost při práci s ostrými předměty.

Konstrukční činnosti:

- pomůcky: konstrukční stavebnice kovové nebo plastové, ze kterých se dají stavět modely podle předloh i podle fantazie žáků; nejlépe modely pohyblivé, vystřihovánky na sestavování papírových modelů, nářadí potřebné k montážním pracím - šroubováky, maticové klíče
- sestavování obtížnějších modelů (nejlépe pohyblivých) z plastových nebo kovových konstrukčních stavebnic
- práce podle předlohy, podle jednoduchého náčrtu i podle slovního návodu
- práce podle vlastní představy spojená s provedením jednoduchého náčrtu
- správné názvy nástrojů i součástí stavebnice
- sestavování prostorových modelů z kartónových vystřihovánek
- Bezpečnost: dodržování zásad správného zacházení s náčiním u montáží

Pěstitelské práce:

- pěstování pokojových rostlin a pravidelná péče o ně, spojená s pozorováním růstu i se záznamem pozorování.
- práce na školním pozemku – péče o pozemek, pletí, úklid odpadu, okopávání, shrabování listí, vyhrabávání suché trávy
- seznámení se se základními druhy zahradního nářadí a s pravidly bezpečného chování při práci s tímto nářadím.
- Bezpečnost: při práci s rostlinami: nebezpečí alergie u některých lidí, pozor na jedovaté pokojové rostliny, dodržování hygieny, nebezpečí úrazů, ošetřování drobných zranění při práci na pozemku

Příprava pokrmů:

- základní vybavení kuchyně
- výběr a nákup potravin pro přípravu jednoduchého jídla
- zásady skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- samostatná příprava jednoduchého jídla
- udržování pořádku v kuchyni a úklid pracovního místa po vaření
- Bezpečnost a hygiena při práci v kuchyni.

Výstupy na konci 2. období:

Žák:

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy, na základě své představivosti, různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Obecné zásady:

Hodnocení žáků upravuje vyhláška č.48/2005 Sb..

Cílem a základem každého hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, tj. co se naučil, zvládnul, v čem se zlepšil, v čem chybí a jak postupovat dále.

Hodnocení by mělo vést k pozitivnímu vyjádření a mělo by být pro žáky motivující.

Je důležité uvědomovat si, že při hodnocení se nehodnotí osoba žáka, ale konkrétní ověřovaný problém. Důležité je uplatňovat přiměřenou náročnost a pedagogický takt. Soustředíme se na individuální pokrok každého žáka (nesmí docházet ke srovnávání žáků se spolužáky a rozdělování na úspěšné a neúspěšné).

Pro celkové hodnocení používáme klasifikaci, pouze na žádost rodičů a doporučení PPP se u žáků s VPU používá hodnocení slovní. U průběžného hodnocení používáme různé formy, od klasifikace, přes bodové hodnocení, slovní hodnocení, až po sebehodnocení žáků. Žáci jsou cíleně vedeni k sebehodnocení a sebekontrolě, s chybou či nedostatkem se dále pracuje.

Obecná pravidla pro hodnocení jsou součástí ŠVP ZV, podrobněji je hodnocení rozpracováno po ročnících na 1. stupni. Je součástí „Klasifikačního řádu.“

Kritéria pro hodnocení:

- zvládnutí výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů v rámci individuálních možností dítěte
- schopnost řešit problémové situace
- úroveň komunikačních dovedností
- schopnost vykonávat činnost smysluplně a řešit předpokládané problémy tvůrčím způsobem
- změny v chování, postojích a dovednostech
- míra zodpovědnosti a tolerance, kterou žák pocítuje

Formy ověřování vědomostí a dovedností žáků:

- písemné práce, slohové práce, testy, diktáty, cvičení ...atd.

- ústní zkoušení a mluvený projev
- zpracování referátů a prací k danému tématu
- úprava sešitů, samostatné aktivity a domácí úkoly
- modelové a problémové úkoly, kvízy, křížovky, rébusy
- výroba pomůcek, modelů....
- projektové a skupinové práce
- soustavné diagnostické pozorování žáka
- vědomostní a dovednostní testy Kalibro pro 5.ročníky

Základní pravidla hodnocení prospěchu klasifikací:

Prospěch žáka v jednotlivých vyučovacích předmětech je klasifikován stupni:

1 - výborný, 2 - chvalitebný, 3 - dobrý, 4 - dostatečný, 5 - nedostatečný.

Známka z hodnocení vědomostí nezahrnuje hodnocení chování žáka.

Do klasifikace se promítá hodnocení úrovně dosažených vědomostí, dovedností, postup a práce s informacemi, úroveň komunikace a tvořivosti žáka. Hodnocení musí probíhat průběžně v celém časovém období a výsledná známka je stanovena na základě dostatečného množství různých podkladů. V případě zhoršení prospěchu je nutno ihned písemně informovat rodiče a konzultovat s nimi daný problém.

Klasifikuje se vždy dostatečně probrané a procvičené učivo. Všechny písemné práce, testy, diktáty ap. jsou vždy včas předem oznámeny žákům, aby žáci měli dostatek času se na ně připravit (kontrolní pís. práce se archivují 2 roky a v den, kdy se píše KPP, nemůže probíhat další písemné zkoušení). Žák má právo si své případné neúspěšné hodnocení plně opravit (po dohodě s vyučujícím).

Sebehodnocení:

Na 1. stupni jsou žáci vedeni k sebehodnocení již od 1. ročníku. V nižších ročnících probíhá sebehodnocení nejčastěji ústně v komunikativních kruzích. Mohou být využity různé značky či razítka v rámci jednotlivých předmětů se zpětnou vazbou ze strany učitele. Ve 3.-5. ročníku se žáci učí již písemnému vyjádření.

Chování:

Hodnocení chování žáka se odvíjí od dodržování Školního řádu. Hodnotí se chování ve škole, při školních akcích, reprezentaci školy a provádí je třídní učitel po dohodě s ostatními vyučujícími, případně pedagogická rada. Využívá se tří stupňů hodnocení: 1 - velmi dobré, 2 - uspokojivé, 3 - neuspokojivé.

Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Identifikovat mimořádné nadání v mladším školním věku je velmi náročné a je třeba při jeho identifikaci spolupracovat s pedagogicko-psychologickými poradnami. Na naší škole máme většinou žáky, kteří jsou buď všestranně rozvinutí a dosahují celkově velmi dobrých výsledků nebo mají zvýšený zájem o určitou vzdělávací oblast nebo vynikají dovednostmi (výtvarnými, sportovními, hudebními). Jestli se jedná opravdu o mimořádně nadaného žáka, o tom by mělo rozhodnout poradenské pracoviště a na základě jeho závěrů a doporučení pak škola zajistí odpovídající péči.

Pro žáky nadané a žáky se zvýšeným zájmem o vzdělávání vytváříme ve škole tyto podmínky:

- zadáváme individuální a samostatné úkoly, tolerujeme vlastní pracovní tempo
- nabízíme možnost uplatnění mimo školu (soutěže, olympiády)
- doporučíme kroužky, které jsou vhodné a dosažitelné mimo školu

- pěstujeme u nich toleranci a ochotu pomáhat při práci žákům méně nadaným nebo s menším zájmem o učení
- tvoříme individuální vzdělávací plán

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Máme zkušenosti se vzděláváním žáků s vývojovými poruchami učení a se zdravotním postižením (tělesné a mentální). Snažíme se, aby integrace umožňovala osobnostní rozvoj každého žáka ve prospěch jeho osobního maxima. Domníváme se, že při zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nejde pouze o obsah učiva a zvládnutí učebních osnov, ale zejména o rozvoj celé osobnosti dítěte a přípravu na vzdělávání v dalším období. Tato snaha se neobejde bez spolupráce s rodiči, dětskými a odbornými lékaři, s logopedem, s Pedagogicko-psychologickou poradnou a SPC Srdce v Opavě. Tyto žáky vzděláváme dle individuálních vzdělávacích plánů, které respektují vzdělávací potřeby žáků. Upravují obsah, formy a podmínky jejich vzdělávání. Na sestavení individuálního vzdělávacího plánu se podílejí třídní učitel, PPP, SPC, rodiče, případně další odborníci.

Je dbáno na individuální přístup ve vyučování, na časté změny činností, neustálé opakování a utřídování učiva. K dobrým výsledkům těchto žáků přispívají i nižší počty žáků ve třídách.

Hodnocení žáků nadaných a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami:

Hodnocení se řídí vyhláškou č. 73/2005 Sb. Ve škole mohou být integrovaní žáci s postižením smyslovým, tělesným, mentálním nebo vývojovými poruchami učení a chování. Při hodnocení a klasifikaci vychází učitel z doporučení PPP a hodnocení je vždy zcela individuální. Žák je hodnocen s ohledem na své možnosti a schopnosti, je posuzován jeho individuální pokrok. Žáci integrovaní na základě doporučení PPP nebo jiného SPC jsou vzděláváni i hodnoceni na základě plnění Individuálního vzdělávacího plánu. Na žádost rodičů a při doporučení poradenského zařízení mohou být hodnoceni slovně. Při slovním hodnocení se uvádí:

a) ovládnutí učiva předepsaného osnovami

- ovládá bezpečně
- ovládá
- podstatně ovládá
- ovládá se značnými mezerami
- neovládá

b) úroveň myšlení

- pohotové, bystré, dobře chápe souvislosti
- uvažuje celkem samostatně
- menší samostatnost v myšlení
- nesamostatné myšlení
- odpovídá nesprávně i na návodné otázky

c) úroveň vyjadřování

- výstižné, poměrně přesné
- celkem výstižné
- nedostatečně přesné
- vyjadřuje se s obtížemi
- nesprávně i na návodné otázky

d) úroveň aplikace vědomostí

- spolehlivě, uvědoměle užívá vědomostí a dovedností
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se drobných chyb
- s pomocí učitele řeší úkoly, překonává obtíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští
- dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

e) píle a zájem o učení

- aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
- učí se svědomitě
- k učení a práci nepotřebuje mnoho podnětů
- malý zájem o učení, potřebuje stále podněty
- pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné

Použití slovního hodnocení není pouhé mechanické převádění číselného klasifikačního stupně do složitější slovní podoby. Smyslem hodnocení je objektivně posoudit jednotlivé složky školního výkonu dítěte.

Autoevaluace školy

Autoevaluace je překládána jako sebehodnocení či vlastní hodnocení. Už samotné slovo naznačuje, že se jedná o proces ohodnocení. V tomto procesu nejde jen o nalezení nedostatků, ale také o způsobu, jak tyto nedostatky sdělit ostatním, abychom nikoho neurazili a neodradili. Jde především o hledání východisek a cest ke zlepšení. Cílem autoevaluace není rozhodnutí a navržení řešení jedinou osobou, ale vedení neustálého a permanentního dialogu, který by měl zaujmout, vzbuzovat postupnou důvěru a následně vést ke spolupráci všech zúčastněných. Záměrem provádění autoevaluačních činností je zvyšování kvality všeho, co souvisí s rozvojem žákovské osobnosti. Tím je dáno, že v centru pozornosti se ocitli nejenom samotní žáci, ale i vedení školy, hospodaření s financemi, školní kultura, školní vybavenost, mezilidské vztahy, učitelova profesionalita či učitelova osobnost.

Oblasti vlastního hodnocení jsou obsaženy v textu čtvrté části vyhlášky č. 15/2005 Sb., pojednávající o provádění vlastního hodnocení školy. V § 8 ,odst.2 vyhlášky jsou stanoveny oblasti pro provádění vlastního hodnocení školy následujícím způsobem:

- a) podmínky ke vzdělávání
- b) průběh vzdělávání
- c) podpora školy žákům a studentům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání
- d) výsledky vzdělávání žáků
- e) řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- f) úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ŠVP.

Vzhledem k malé velikosti naší školy nebyl vyčleněn tým pracovníků pro zpracovávání hodnocení, na hodnocení se budou podílet všichni pedagogičtí pracovníci školy.

Autoevaluaci budeme provádět 1x za 2 roky.

Zdrojem hodnocení bude sběr a třídění informací, jejich rozbor, zhodnocení stávající situace a výsledkem by mělo být navrhnout opatření na odstranění případných nedostatků.

Jako informace budou využity:

- a) pedagogická dokumentace , učební plány, osnovy, školní vzdělávací program
- b) ankety a dotazníky zadávané žákům, učitelům a rodičům
- c) rozhovory s žáky, učiteli a rodiči
- d) písemné podklady, zejména inspekční zprávy, záznamy kontrol
- e) vnitřní statistické ukazatele, zejména demografické faktory
- g) externí zdroje (služby zavedených center, která se zabývají anonymním zjišťováním sledovaných oblastí výchovy, vzdělávání, klimatu školy ap. - Scio, Kalibro, Cermat),

materiály školských orgánů, obcí tisku a médií.

Přílohy:

1. Klasifikační řád
2. Přehled tématických okruhů průřezových témat
3. ŠVP školní družiny

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
„Škola pro všechny“
Č.j. 122/2007

Dodatek č. 1

Doplňující vzdělávací obor ETICKÁ VÝCHOVA

Charakteristika doplňujícího vzdělávacího oboru etická výchova

Ve škole je etická výchova uplatňována napříč všemi obory a předměty a její základní principy a cíle jsou navíc prakticky realizovány v každoročních školních projektech.

Etická výchova vytváří celou řadu mezipředmětových vztahů. Ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura navazuje etická výchova na učivo naslouchání, mluvený projev, písemný projev a tvořivé činnosti s literárním textem a ve vzdělávacím oboru Cizí jazyk na učivo pravidla komunikace v běžných každodenních situacích. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět navazuje na učivo domov, škola, rodina, soužití lidí, chování lidí, základní globální problémy, ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody, partnerství, rodičovství a základy sexuální výchovy. Ve vzdělávací oblasti Člověk a kultura ve vzdělávacím oboru Výtvarná výchova navazuje na učivo prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností a ověřování komunikačních účinků. Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví navazuje na učivo vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich prevence a osobnostní a sociální rozvoj. Z průřezových témat navazuje především na vzdělávací obsah osobnostní a sociální výchovy, multikulturní výchovy, environmentální výchovy a mediální výchovy.

Etická výchova žáka především vede: k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru, k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Doplňující obor etická výchova u žáka rozvíjí: sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, samostatné pozorování a experimentaci s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnosti při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří následující témata:

3. Mezilidské vztahy a komunikace.
4. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
5. Pozitivní hodnocení druhých.
6. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů, Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
7. Komunikace citů
8. Interpersonální a sociální empatie.
9. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
10. Reálné a zobrazené vzory.

11. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
12. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Na deset základních témat navazuje šest aplikačních témat, mezi která patří:

Etické hodnoty
Sexuální zdraví
Rodinný život
Duchovní rozměr člověka
Ekonomické hodnoty
Ochrana přírody a životního prostředí

Vzdělávací obsah

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- *si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci*
- *se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel*
- *si osvojí základní (předpoklady) vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým*
- *si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých*
- *zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky*
- *vyjadřuje city v jednoduchých situacích*
- *využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů*
- *reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc*

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

3. *reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku*
4. *si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení*
5. *se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách*
6. *identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí*
7. *jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy*
8. *iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně*

Učivo

ZÁKLADNÍ KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

- c) **Komunikace při vytváření výchovného kolektivu** – představení se, vytvoření základních komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace

- d) **Základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích** – pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva
- e) **Základy neverbální komunikace** – seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky
- f) **Komunikace citů** – identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu

POZITIVNÍ HODNOCENÍ SEBE A DRUHÝCH

- 2. **Sebepojetí** – sebepoznání, sebehodnocení, sebepřijetí, sebeprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování
- 3. **Pozitivní hodnocení druhých** – v běžných podmínkách projevoování pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu
- 4. **Akceptace druhého** – zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých

TVOŘIVOST A ZÁKLADY SPOLUPRÁCE

- 3. **Tvořivost v mezilidských vztazích** – vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování
- 4. **Schopnost spolupráce** – radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce
- 5. **Elementární prosociálnost** – darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství

ZÁKLADY ASERTIVNÍHO CHOVÁNÍ

- **Iniciativa** – ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu
- **Asertivní chování** – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání

Dodatek vypracoval Mgr. Hana Rybičková, ředitelka školy
Schválila pedagogická rada 27.9.2011
Schválila rada školy 22.9.2011

Základní škola a Mateřská škola Brumovice, okres Opava – příspěvková organizace

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

„Škola pro všechny“

Č.j. 122/2007

Dodatek č. 2

Ředitelka školy: Mgr. Hana Rybičková

Platnost dokumentu: od 1.9.2013

Dodatek č.2 k ŠVP ZV byl schválen

pedagogickou radou 18.6.2013

Dodatek č.2 k ŠVP ZV byl schválen školskou

radou 28.8.2013

V Brumovicích dne 28. 8. 2013

.....
Mgr.Hana Rybičková , ředitelka školy

Tímto dodatkem se upravuje školní vzdělávací program ZŠ a MŠ Brumovice, okres Opava ve znění platných dodatků od 1. 9. 2013 takto:

Dodatek č.2 k ŠVP ZV

Člověk a jeho svět:

- v modelových situacích ohrožení bezpečí (neznámá místa, setkání s neznámými lidmi, kontakt se zvířaty, práce s elektronickými médii atd.) označí možná nebezpečí a diskutuje o účinných způsobech ochrany **(2., 3. ročník)**
- v modelových situacích ohrožení bezpečí v běžných situacích volí správné situace ochrany, přivolání pomoci i pomoci jiným **(4., 5. ročník)**
- uvede přírodní jevy i jiné situace, které mohou ohrozit lidské zdraví a životy, vymezí (vybere z příkladů) vhodný způsob ochrany **(4. ročník)**
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit, rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času **(4. ročník)**
- ví, co jsou to návykové látky, v modelových situacích umí reagovat na nabídku návykové látky – odmítnutí, je seznámen s nebezpečím komunikace prostřednictvím elektronických médií, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru **(5.ročník)**
- zná postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén) **(5.ročník)**
- obrana vlasti – zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života **(5. ročník)**

Dopravní výchova:

1.ročník

Cíl výuky v daném ročníku:

seznámit žáky se základními pravidly bezpečnosti v silničním provozu; položit základ pro pochopení bezpečného a ohleduplného chování; poznat nejbližší okolí s ohledem na bezpečnost silničního provozu

Dílčí výstupy(RVP):

Žák

- a) v běžných činnostech školy uplatňuje pravidla chůze po chodníku a po silnici
- b) bezpečně překoná silnici
- c) rozlišuje bezpečná a nebezpečná místa pro hru
- d) v modelových situacích prokáže znalost správného cestování autem
- e) rozezná a používá bezpečnou cestu do školy

Učivo:

I. Silniční provoz

Kdo je účastník silničního provozu (chodec, cyklista, dopravní prostředky)

Pojmy v silničním provozu (chodník, obrubník, zábradlí, silnice, přechod pro chodce)

II. Chodník

- Na chodníku (základní pravidla chůze po chodníku)

III. Silnice

- 6. Na silnici (co se děje na silnici, chůze po silnici, reflexní doplňky)

IV. Místo pro hru

- 9. Kde si hrát (vhodná a nevhodná místa ke hře)

V. Přecházení

- 5. Přecházení silnice bez přechodu
- 6. Přecházení silnice po přechodu

VI. Cestování

- Jízda autem (základní pravidla – autosedačka a zadržné systémy, výstup a nástup)

Prolínající téma - cesta do školy

- 13. Cesta do školy (bezpečná cesta do školy, konkrétní situace)

2.ročník

Cíl výuky v daném ročníku:

vést žáky k pochopení nutnosti bezpečného a ohleduplného chování, k uvědomování si rizik a nebezpečí v silničním provozu

Dílčí výstupy(RVP):

Žák

- a) správně používá pravidla chování na stezkách pro chodce (při akcích školy)
- b) rozeznává vybrané značky pro chodce
- c) bezpečně překonásilnici se světelnými signály
- d) rozlišuje a používá bezpečná místa pro hru
- e) v modelových situacích a při akcích školy uplatňuje pravidla správného cestování dopravními prostředky
- f) rozezná a používá bezpečnou cestu do školy, zvládá modelové situace“sám domů”

Učivo:

I. Silniční provoz

- g) Vztahy mezi účastníky silničního provozu (chodec, cyklista, dopravní prostředky)

II. Chodník a stezka pro chodce

- Na chodníku a stezkách (základní pravidla, co a kdo kam smí a nesmí, správné chování, vztahy mezi účastníky na stezkách)
- Značky (Stezka pro chodce, Zákaz vstupu, Chodník uzavřen)

III. Silnice

- b) Na silnici (základní pravidla chůze po silnici, reflexní doplňky)
- c) Krajnice a její nástrahy

IV. Místo pro hru

- 3. Kde si hrát (vhodná a nevhodná místa ke hře)
- 4. Na čem se ještě jezdí (in-line brusle, skateboard, koloběžka; ochrana - přilba a chrániče)

V. Přecházení

- Přecházení silnice bez přechodu
- Přecházení silnice po přechodu
- Přecházení silnice po přechodu se světelnými signály

VI. Cestování

- Jízda autem (pravidla bezpečné jízdy – autosedačka a zadržné systémy, výstup a nástup)
- Cesta dopravními prostředky (základní pravidla cestování, nástup a výstup, chování za jízdy)
- Vztahy mezi cestujícími v autě, v hromadných prostředcích

Prolínající téma - cesta do školy

- Cesta do školy (pravidla bezpečné cesty do školy, konkrétní situace a nebezpečí)
- Poslouchej, dívej se, přemýšlej (vnímání všemi smysly a chápání souvislostí)

3.ročník

Cíl výuky v daném ročníku:

rozvíjet schopnost uvědomovat si rizika a nebezpečí v silničním provozu, vnímat okolní dění všemi smysly a učit se vyvozovat správné závěry pro bezpečné chování; uvědomovat si ostatní účastníky provozu, zejména v roli chodce

Dílčí výstupy (RVP):

Žák

- a) reaguje v roli chodce na ostatní účastníky SP
- b) používá reflexní doplňky a zná jejich dopad
- c) v modelových situacích využívá osvojená pravidla chování na stezkách pro chodce, v obytné zóně
- d) rozeznává vybrané značky
- e) bezpečně překonává silnici se světelnými signály, přejde mezi zaparkovanými vozy a silnici s více jízdními pruhy
- f) ovládá pravidla jízdy na bruslích a koloběžce a využívá je
- g) v modelových situacích a při akcích školy uplatňuje bezpečné chování v dopravních prostředcích a na zastávkách

Učivo:

Chodec

I. Na chodníku

- Pravidla chůze po chodníku (co se smí a nesmí na chodníku)
- Kdo je chodec (brusle, koloběžka, apod.)
- Nebezpečí a nebezpečné chování (vztahy mezi účastníky na stezkách)
- Značky (Stezka pro chodce, Zákaz vstupu chodců, Chodník uzavřen)

II. Silnice

- Pravidla chůze po silnici (pravidla pro jednotlivce a skupiny, Vidět a být viděn – reflexní doplňky)
- Nebezpečí na silnici (vozidla s právem přednosti v jízdě, tramvaj)
- Značky (Zákaz vstupu chodců, Chodník uzavřen, Silnice pro motorová vozidla, Dálnice)

III. Místo pro hru

- Silnice a chodník (vhodná a nevhodná místa ke hře)
- Hřiště a cesta na něj
- Obytná zóna a její pravidla
- Na čem se ještě jezdí (in-line brusle, skateboard, koloběžka; ochrana - přilba a chrániče)

IV. Přecházení

- Přecházení silnice bez přechodu; přecházení silnice po přechodu; přecházení silnice s více pruhy; přecházení silnice po přechodu se světelnými signály
- Přecházení mezi zaparkovanými vozy
- Přecházení po přechodu s jízdním kolem

V. Cestování autem

- Pravidla chování na parkovišti
- Nástup a výstup; odpovídající místo k sezení; pravidla chování mezi cestujícími v autě; zádržné systémy – autosedačky a poutání

VI. Cesta dopravními prostředky

- Druhy dopravních prostředků a jejich specifika
- Pravidla chování na zastávce

Prolínající téma - cesta do školy

- Poslouchej, dívej se, přemýšlej (souvislosti konkrétních situací; posouzení situace, včasné vyvození bezpečného chování, nalezení správného řešení)

4.ročník

Cíl výuky v daném ročníku:

být zodpovědný za svoje chování, uvědomovat si rizika a vztahy mezi všemi účastníky silničního provozu;hledat řešení krizových situací;zejména v roli cyklisty;

vnímat všemi smysly, zhodnotit a zpracovat získané informace a vyvodit z nich správné závěry pro bezpečnou cestu

Dílčí výstupy (RVP):

Žák

- a) popíše výbavu cyklisty a jízdního kola k bezpečné jízdě

- b) zná způsob a pravidla bezpečné jízdy na jízdním kole
- c) (při vhodných podmínkách školy) prokáže bezpečný pohyb na kole (na silnici, na stezkách i v terénu), chová se ohleduplně k ostatním účastníkům silničního provozu; bezpečně překoná s kolem silnici a zvládá základní manévry cyklisty
- d) vybere bezpečné místo pro pohyb na kole
- e) jako cyklista správně používá reflexní i ostatní doplňky a výbavu kola
- f) rozeznává vybrané značky
- g) naplánuje jednoduchý cyklistický výlet, včetně cesty dopravními prostředky; posoudí rizika cesty
- h) v modelových situacích prokáže znalost chování v krizové situaci

Učivo:

Cyklista

I. Výbava jízdního kola a cyklisty

- Povinná a doporučená výbava jízdního kola a cyklisty (přilba, její funkce a použití; reflexní doplňky a ostatní doplňky pro bezpečnou jízdu)
- Odpovědnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu

II. Způsob jízdy na jízdním kole

- Technika jízdy; přeprava zavazadel

III. Bezpečná cesta

- Místa pro jízdu na kole (stezky pro cyklisty, obytná zóna)

IV. Cyklista na silnici

- Problematika silnice z pohledu cyklisty a značení (základní pravidla bezpečné jízdy na silnici, jízda za snížené viditelnosti a zhoršených podmínek)
- Znamení, zastavování, odbočování, předjíždění a objíždění
- Vedení kola, vyjíždění do silnice
- Přecházení s kolem bez přechodu a po přechodu
- Kde si hrát (vhodná a nevhodná místa ke hře)
- Značky

V. Cyklista na křižovatce

- Druhy křižovatek a kruhový objezd (zásady přednosti v jízdě, odbočování)
- Vztahy mezi účastníky silničního provozu

VI. Rodinný cyklistický výlet

- Plánování trasy a výbava na cestu
- Cyklista v dopravních prostředcích
- Způsob jízdy ve skupině (zásady ohleduplnosti k ostatním účastníkům silničního provozu)

VII. V ohrožení

- Zásady správného chování v krizové situaci (možnosti krizových situací, jejich řešení, důležitá spojení)

Prolínající téma - cesta do školy

- Poslouchej, dívej se, přemýšlej (souvislosti konkrétních situací, posouzení situace, včasné vyvození bezpečného chování, nalezení správného řešení)

5.ročník

Cíl výuky v daném ročníku:

upevňovat a rozvíjet získané vědomosti, dovednosti a návyky účastníka silničního provozu – chodce i cyklisty; poznávat vztahy mezi všemi účastníky, uvědomovat si je, učit se bezpečnému chování i v krizových situacích; seznámit se s první předlékařskou pomocí

Dílčí výstupy (RVP):

Žák

- a) bezpečně ovládá pravidla chodce i cyklisty
- b) rozeznává další dopravní značky
- c) poznává vztahy účastníků silničního provozu
- d) odhadne dopravní situaci, její nebezpečí a vyvodí správné řešení; snaží se zachovat adekvátně situaci
- e) zná ohleduplné chování a osvojuje si ho
- f) snaží se předcházet nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu

Učivo:

Souhrnné znalosti a dovednosti z oblasti bezpečnosti chodce a cyklisty

I. Na chodníku

- Shrnutí pravidel bezpečného a ohleduplného chování na chodníku
- Vztahy mezi účastníky silničního provozu

II. Výbava jízdního kola a cyklisty

- Potřeba správné výbavy jízdního kola a cyklisty (reflexní doplňky a ostatní doplňky pro bezpečnou jízdu)
- Odpovědnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu

III. Chodec a cyklista na silnici

- Shrnutí pravidel bezpečného a ohleduplného chování při pohybu na silnici
- Pravidla chůze po silnici pro skupiny i jednotlivce
- Pravidla jízdy za snížené viditelnosti
- Základní pravidla bezpečné jízdy na silnici (bezpečné manévry cyklisty na silnici)
- Pravidla pohybu za snížené viditelnosti a zhoršených podmínek

IV. Bezpečná jízda

- Technika jízdy
- Pravidla jízdy po stezkách a mimo silnici

V. Cyklista na křižovatce

- Pravidla pro bezpečné překonání křižovatky
- Vztahy mezi účastníky silničního provozu

VI. Volný čas a sportovní aktivity

- Druhy volnočasových aktivit souvisejících se silničním provozem a dodržování pravidel (vhodné a nevhodné lokality k uskutečnění aktivit, konkretizace aktivit podle lokality ZŠ a obce)

VII. Přecházení silnice

- Shrnutí základních pravidel překonání silnice ve městě i mimo něj (vztahy mezi účastníky silničního provozu)

VIII. Cesta dopravními prostředky

- Shrnutí základních pravidel bezpečnosti při cestování dopravními prostředky
- Pravidla při jízdě autem (zádržné systémy)
- Vztahy mezi cestujícími a účastníky hromadné dopravy

IX. Prázdniny

- Zásady bezpečného chování v době volna a cestování (specifika lokality bydliště a obce pro trávení dnů volna)

X. Nebezpečí

- Krizové situace (možnosti, jejich řešení, důležitá spojení)

Prolínající téma - cesta do školy

- Dopravní značky (odpovídající značky pro jednotlivé celky)
- V Silničním provozu nejsi sám (vnímání tématu v souvislostech zejména vztažených k dané situaci, řešení situací, sociální pohled, hledisko sounáležitosti, spolupráce)

Výstupy na konci 1. stupně

Co by měl žák ovládat po ukončení 5. ročníku ZŠ. Dovednosti žáků jsou rozděleny podle tematických okruhů – chodec, cyklista.

Chodec

Žák:

- rozezná účastníky silničního provozu a vztahy mezi nimi
- pozná nebezpečné situace a způsoby jejich řešení
- zvládá pravidla chůze po chodníku a stezkách a uplatňuje je (při akcích školy)
- uplatňuje bezpečné chování při chůzi po silnici
- používá reflexní doplňky pro svou dobrou viditelnost
- bezpečně přechází u (bez přechodu, s přechodem, se světelnými signály, přes dvojpruh)
- bezpečně cestuje v hromadných dopravních prostředcích, chová se s respektem k ostatním cestujícím
- bezpečně cestuje autem, při jízdě v autě používá autosedačku a zádržný systém, zná význam a techniku poutání
- rozeznává a využívá bezpečná místa pro hru, uplatňuje bezpečnou jízdu na in-linech, koloběžce atd.
- vnímá dopravní situaci všemi smysly, vyhodnotí ji a vyvodí správné závěry

Žák zná dopravní značky a jejich význam:

Stezka pro chodce – Stezka pro chodce a cyklisty – Stezka pro cyklisty – Podchod nebo nadchod Přejezd pro chodce – Pozor, přechod pro chodce – Pěší zóna – Obytná zóna – Dej přednost v jízdě – Stop, dej přednost v jízdě – Železniční přejezd – Zákaz vjezdu všech vozidel–Zákaz vstupu chodců–semaforey pro chodce a řidiče

Cyklista

- popíše výbavu jízdního kola a její funkci
- charakterizuje postavení cyklisty v silničním provozu
- zvládá základní techniku jízdy na kole (pokud jsou vhodné podmínky pro nácvik), zvládá základní manévry (změnu směru jízdy, odbočování, předjíždění, objíždění, otáčení, výjezd na silnici)
- volí bezpečnou trasu jízdy (zvládá jízdu přes křižovatku, včetně jízdy po kruhovém objezdu, včetně situací s dalšími účastníky provozu)
- vnímá dopravní situaci všemi smysly (vyhodnotí ji a vyvodí správné závěry pro bezpečnou jízdu)
- ovládá základní postupy při předlékařské první pomoci

Žák zná dopravní značky a jejich význam:

Dálnice – Jednosměrný provoz – Prikázaný směr jízdy vpravo – Hlavní pozemní komunikace

Nejdůležitější axiomy bezpečnosti v silničním provozu

Uvedené axiomy slouží pro pedagogy jako vodítko při výuce dopravní výchovy. Nejsou určeny k pamětnému učení, avšak žáci by je měli přijmout za své a řídit se podle nich. Se všemi se postupně seznamují i v pracovních učebnicích nebo výukových setech pro dopravní výchovu pro žáky ZŠ. Axiomy jsou rozděleny podle výukových okruhů a pedagog by si je měl sám podle potřeby zařadit do výchovně-vzdělávacího procesu. Měly by sloužit jako podpůrný, vstupní i výstupní prvek dopravní výchovy. V závorce jsou uvedeny pojmy, kterých se okruh týká.

Okruh 1: Účastníci silničního provozu

Chodec, cyklista, dopravní prostředky, osobní, nákladní, hromadná doprava, vozidla s právem přednosti v jízdě, protijedoucí vozidla, předjíždějící vozidlo, přijíždějící vozidlo.

- Dívej se, poslouchej a přemýšlej.
- Nepočítej s tím, že řidič stihne zastavit.
- Ne každý účastník silničního provozu je ukázněný.
- Hraj si na bezpečných místech.
- Buď vždy opatrný a ohleduplný.
- Sleduj provoz okolo sebe.
- Neměň svoje rozhodnutí na poslední chvíli.
- Buď předvídavý.

- Nebud' lhostejný k ostatním.
- Nauč se poskytnout první pomoc.
- Ber ohled na ostatní účastníky silničního provozu.
- Počítej s chybami druhých.
- Nespoléhej se na to, že ostatní účastníci silničního provozu se chovají správně, bezpečně.
- Respektuj ostatní účastníky silničního provozu.
- Za všech okolností zachovej klid a chovej se bezpečně.

Okruh 2: Chodník

Chodník, obrubník, zábradlí.

- Po chodníku chod' vpravo.
- Na chodníku si nehraj.
- Na obrubníku se nezdržuj.
- Zábradlí není na hraní a ani se nepřelézá.
- Nikdy nevstupuj náhle do silnice.

Okruh 3: Silnice

Silnice, dálnice, krajnice, dělicí čára, levý okraj, pravý okraj, středy (silnice), hlavní silnice, vedlejší silnice, zatáčka, jízdní pruhy, odbočovací pruhy, snížená viditelnost, svítání, soumrak - stmívání, tma, reflexní doplňky, pestré oblečení.

- Po silnici jdi vlevo, proti příjíždějícím vozidlům.
- Silnice není hřiště, ani když na ní nic nejede.
- Řidič tě musí vidět i za snížené viditelnosti.
- Nos barevné oblečení.
- Na oblečení měj reflexní doplňky.

Okruh 4: Přecházení silnice

Přechod pro chodce, zebra, podchod, nadchod, semafor pro chodce, tlačítko pro chodce, semafor pro vozidla, vlevo – vpravo, rychle – pomalu, přímo – šikmo, oční kontakt, náhlý vstup do silnice, zakrytý výhled.

- Vždy se rozhlédni vlevo, vpravo a zase vlevo.
- Rozhlížej se před přechodem i na něm.
- Rozhlížej se po celou dobu přecházení silnice.
- Před přecházením navaž s řidičem oční kontakt.
- Přecházej rychle, ale ne zbrkle, a neutíkej.
- Po přechodu jdi vpravo.
- Přecházej přímo, nejkratší cestou.
- Při přecházení nepoužívej mobil ani sluchátka.
- Počítej s tím, že vozidla se blíží k tobě rychle.
- Počítej s tím, že řidič nemůže vždy zastavit hned.
- Vozidla s právem přednosti v jízdě mají vždy přednost.

- Nepřecházej na nepřehledných místech.
- Při rozhlížení mezi zaparkovanými auty nevyčnívej do silnice.
- Po přechodu kolo vždy veď.
- Nepočítej s předností na přechodu.
- Přecházej vždy na zelenou.
- Rozsvítí-li se ti při přecházení červená, dokonči přecházení, nevracej se.
- Používej podchody a nadchody.
- Nevstupuj do silnice bez rozhlédnutí.
- Nepřecházej na poslední chvíli.

Okruh 5: Křižovatka

Křižovatka, kruhový objezd, provoz řízený policistou, přednost v jízdě, přednost zprava.

- Při průjezdu křižovatkou se řiď pravidly a dopravními značkami.
- Nauč se rozumět pokynům policisty při řízení provozu na křižovatce.

Okruh 6: Cestování autem

Bezpečnostní pás, autosedačka, výstup, nástup, parkoviště.

- Při jízdě autem se vždy připoutej bezpečnostním pásem.
- Při jízdě autem používej autosedačku.
- Do auta nastupuj od krajnice nebo chodníku.
- Z auta vystupuj dveřmi k okraji silnice nebo k chodníku.
- Za jízdy autem nikdy nestůj mezi sedačkami.
- Nevyrušuj za jízdy řidiče.

Okruh 7: Hromadná doprava

Zastávka hromadné dopravy, nástupiště, eskalátor.

- Na zastávce si nehraj, stůj dále od okraje a klidně čekej.
- Při nástupu do prostředku hromadné dopravy dej přednost vystupujícím.
- Nevystupuj ani nenastupuj na poslední chvíli.
- Na eskalátorech stůj vpravo a přidržuj se madla.
- Jestliže je autobus vybaven bezpečnostními pásy, vždy se připoutej.
- Po vystoupení z autobusu přecházej nejlépe po přechodu.
- Po vystoupení z autobusu přecházej za autobusem a raději počkej, až odjede.
- V hromadných prostředcích uvolni místo nemocným, starším a těhotným ženám atd.
- Za jízdy hromadnými prostředky se drž.
- Nevstupuj na železniční přejezd, jestliže bliká červené světlo.
- Nikdy nepodlézej stažené závory.

Okruh 8: Výbava cyklisty a kola

Přilba, chrániče, povinná a doporučená výbava kola, výbava za snížené viditelnosti, brzdy, kryt řetězu, odrazky v pedálech, zvonek, přední a zadní odrazka, světlomet, blikáčka.

- Nikdy nevyjížděj bez přilby.
- Nevyjížděj na nevybaveném nebo poškozeném kole.

- Jezdí jen na správně vybaveném jízdním kole.
- Za snížené viditelnosti používej správnou výbavu a reflexní doplňky.

Okruh 9: Jízda na kole

Stezka pro cyklisty, jízdní pruh pro cyklisty, objíždění a předjíždění, změna směru jízdy, zhoršené podmínky pro jízdu na kole, zřetelná jízda, tlaková vlna, řazení před křižovatkou.

- Používej stezky pro chodce a cyklisty.
- Ani jako cyklista nemáš na přechodu přednost.
- Používej jen správně vybavené jízdní kolo.
- Nepřeceňuj své síly.
- Kolo veď vždy ve směru jízdy.
- Jako cyklista jsi řidič nemotorového vozidla a platí pro tebe stejná pravidla jako pro ostatní.
- Cyklisté jezdí vždy za sebou.
- Dodržuj pravidla přednosti v jízdě.
- Řid' se dopravními značkami.
- Dávej včas a zřetelně znamení o změně směru jízdy.

Ochrana člověka za mimořádných situací:

Základem osvojování dovedností a způsobů jednání je praktický nácvik a provádění ukázek, které jsou součástí výuky v každém ročníku. Pro efektivitu vzdělávání a výchovy jsou doporučovány metody prožitkové pedagogiky (praktický nácvik, skupinový trénink, simulační hry). Rozsah vědomostí i nácviku dovedností je pak třeba volit vždy přiměřeně vzhledem k věku a schopnostem žáků.

1. ročník

Cíl výuky v daném ročníku:

rozvíjet u žáků význam prevence rizik, opatrnosti a preventivního chování i důležitost obstat samostatně v obtížné situaci

Dílčí výstupy (RVP):

Žák

- a) chápe konkrétní nebezpečí spojená s riziky běžného života (doprava, chemické látky v domácnosti, elektrický proud, sport a zájmová činnost), s ohněm, s mimořádnou událostí
- b) přivolá pomoc (některým z osvojených způsobů)
- c) v případě potřeby použije linku tísňového volání; ovládá základní způsoby komunikace s operátory (přiměřeně k věku)

Učivo:

- **Sebeochrana, pomoc a prevence rizik**
 - důležitá telefonní čísla tísňového volání a blízkých osob, adresa bydliště
 - kdy a jak přivolat pomoc, koho požádat o pomoc, jak se chránit a jak předcházet úrazům, otravám a jiným ohrožením (vazba na řešené běžné rizikové situace v různém ročním období, prostředí a při různých činnostech, včetně železniční a silniční dopravy)

- doma – neznámý člověk (telefon, zvonek u dveří internet), zbraně, alkohol, vhodné i nevhodné dotyky – jejich hranice, nevhodné trestání, komunikace a pomoc rodičů, učitelů
- bezpečný odchod z domova – klíče, výtah
- venku – volba správné cesty do školy, nebezpečná místa v okolí domu a školy, chování při setkání s cizím člověkem, jak se chovat, když zabloudím v cizím prostředí nebo městě
- správné vedení – vysvětlení pojmů a významu – kamarád, blízká osoba, cizí osoba, trápení, smutek, pomoc, příklady ze života
- záchranáři, uniformy, činnosti
- Co se se mnou může stát, když se bojím nebo si nevím rady, jak to mohu zvládnout a co mám dělat;
- **Požáry**
 - oheň – požár
 - prevence vzniku požáru doma, příčiny vzniku požáru doma
 - největší rizika požáru
 - ochrana při požáru a přivolání pomoci
 - pravidlo – zastav se – lehni si – kutálej se

2. ročník

Cíl výuky v daném ročníku:

rozvíjet u žáků znalost nebezpečí a schopnost odhadnout riziko a vyhnout se mu; posilovat odpovědnost žáků za vlastní zdraví a bezpečnost

Dílčí výstupy (RVP):

Žák

- a) odhadne riziko/nebezpečnou situaci
- b) dodržuje zásady bezpečného chování v běžných životních situacích tak, aby nedocházelo k ohrožení jeho fyzického i duševního zdraví a zdraví jiných

Učivo

Opakování učiva z předchozího ročníku (diskuze, poznatky, zkušenosti)

- **První pomoc**
 - zajištění pomoci při různých rizikových situacích voláním na tísňovou linku nebo oslovením dospělé osoby, nácvik komunikace
 - základní pravidla poskytování pomoci při drobných poraněních a běžných onemocněních
- **Péče o zdraví a prevence rizik**
 - opakování učiva 1. ročníku + rozšíření o nové poznatky, zkušenosti, příběhy a otestování správné reakce dětí (rozpoznání rizik i schopnosti pomoci)
 - základní pravidla poskytování pomoci při drobných poraněních a běžných onemocněních v souvislosti s osvojováním učiva v oblasti rizik úrazovosti a onemocnění
 - bezpečné chování v různých životních situacích, v různém prostředí a při různých činnostech

- **Požáry a jejich rizika**

- základní označování nebezpečných látek
- základní bezpečnostní a výstražné tabulky, zejména nebezpečí úrazu elektrickým proudem, požáru, výbuchu, ozáření, poleptání (kyselinou, louhem, příčiny a prevence vzniku požáru mimo domov
- správné chování při požáru
- přivolání pomoci, ohlášení požáru

- **Osobní bezpečí a podpora a ochrana duševního a fyzického zdraví**

- správné vedení – vysvětlení významu pojmů: lhostejnost, přátelství, rozdíly, žalování, pomoc, strach, zbabělost apod.
- příklady ze života
- jak se umět vypořádat se strachem, který doprovází nebezpečnou situaci

3. ročník

Cíl výuky v daném ročníku:

rozvíjet u žáků schopnost rozpoznat varování před nebezpečím, rozeznat označení uzávěrů – zejména plynu, vody, elektřiny, umět určit (popsat) svou pozici v neznámém prostředí a zhodnotit možné následky svého jednání, zhodnotit důsledky bezdůvodného volání na tísňové linky,

Dílčí výstupy (RVP):

Žák

- a) na konkrétních příkladech rozpozná mimořádnou událost
- b) jedná racionálně podle osvojeného schématu v případě, kdy se ztratí a zná čísla na tísňovou linku, domů, do školy
- c) rozpozná rozdíl mezi signály (varovný signál, požární poplach, zkouška sirén)
- d) chová se účelně v případě požáru, mimořádné události i jiných rizikových situací běžného života; hledá pomoc u důvěryhodné dospělé osoby

Učivo

- **Opakování učiva z předchozího ročníku** (diskuze, poznatky, zkušenosti)
- **První pomoc** (opakování a rozvíjení učiva osvojeného ve 2. ročníku)
- **Mimořádné události**
 - seznámení s pojmem
 - nejčastější mimořádné události (povodně, vichřice, požáry, laviny, únik nebezpečných látek)
 - varování před nebezpečím (konkretizace různých způsobů varování, varovný signál Všeobecná výstraha)
 - zásady volání na tísňové linky (co zajišťují, kdy volat, rizika a dopady bezdůvodného volání na tísňové linky)
- **Požáry** (modelové situace způsobů chování při požárech), nebezpečí zábavní pyrotechniky
- **Péče o zdraví a prevence rizik**
 - bezpečné chování v různých životních situacích a různých prostředích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel

- nebezpečí za tmy, chování při setkání s cizím člověkem
- citlivé a věku odpovídající vysvětlení podstaty rizikového chování (v souvislosti se šikanou, drogami, fyzickým a duševním násilím, agresivitou), jejich možných dopadů na zdraví (fyzické i duševní), pomoc v nouzi, příklady ze života
- co mi může pomoci, když jsem v mimořádné situaci

4. ročník

Cíl výuky v daném ročníku:

rozvíjet u žáků schopnost bezpečně se orientovat a pohybovat ve známém prostředí (blízkém okolí školy a bydliště) i v méně známém prostředí (jiné části obce, města, příroda) za použití plánů měst a map

Dílčí výstupy (RVP):

Žák

- bezpečně se pohybuje v budově i mimo budovu v případě rizikových situací (nouzové východy, označené únikové cesty); aplikuje pravidla bezpečného chování v různých situacích
- zvládá základní pravidla bezpečného zacházení s ohněm
- rozezná označení uzávěrů vody a plynu
- poskytne základní první pomoc (dezinfikuje a ošetří drobná poranění, ošetří opařeniny a popáleniny, zastaví krvácení, zafixuje zlomenou končetinu)
- přivolá pomoc dospělého k záchraně tonoucího

Učivo:

- **Opakování a rozvíjení poznatků z předchozích ročníků** (diskuze, poznatky, zkušenosti)
- **Osobní bezpečí a prevence duševního a fyzického zdraví**
 - vysvětlení významu pojmů: poznávání cizího prostředí, strach, stres, zbabělost, statečnost apod., příklady ze života
 - evakuace (obecně)
 - označení uzávěrů, rozvody plynu, vody, elektřiny, označení východů (ve škole)
 - bezpečné chování v různých životních situacích a různých prostředích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel
 - rizika letních prázdnin
 - nález neznámého předmětu, látky, munice; sloupy a stožáry elektrického vedení, spadlé dráty elektrického vedení, transformátory; železniční vagon
- **Požáry a jejich rizika**
 - příčiny vzniku požárů
 - požáry v přírodě, lesní požáry
 - největší rizika požáru
- **Péče o zdraví a poskytování první pomoci**
 - různý obvazový materiál a technika vzhledem k poraněné části těla, nácvik
 - rizika u vody (bazény, vodní plochy, horské potoky, řeky, moře, tobogany), přecenění sil, nebezpečí jezů na řekách, skok do neznámé vody, vodní víry, tonutí

(pozn.: lze zařadit i do 3. ročníku ve vazbě na plavecké kurzy), záchrana tonoucího, pohyb na zamrzlých přírodních vodních plochách

- o co se se mnou může dít v nebezpečných situacích

5. ročník

Cíl výuky v daném ročníku:

rozvíjet u žáků dovednost poskytnout pomoc při běžných úrazech či onemocněních, včetně základního ošetření, i ovládat život zachraňující úkony (resuscitace)

Dílčí výstupy (RVP):

Žák

- rozlišuje příčiny úrazů, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence, případně léčby
- v modelové situaci uplatní správný postup při zásahu jiného člověka elektrickým proudem
- ošetří úrazy různého charakteru
- charakterizuje základní složky, funkce a činnosti integrovaného záchranného systému
- rozlišuje situace, kdy lze a kdy nelze uhasit požár
- pozná zneužívající osobu (blízkou, ale i neznámou), rozezná rizikové situace, riziková místa i rizikové osoby a řekne ne na nevhodné návrhy, má základní právní povědomí, umí přivolat pomoc

Učivo:

- **Opakování učiva z předchozích ročníků** (diskuze, poznatky, zkušenosti)
- **Integrovaný záchranný systém** (složky, význam ve vztahu k řešení mimořádných událostí (obecně))
- **Požáry a jejich rizika**
 - o způsoby chování při požárech (modelové situace), možnosti hašení požáru
 - o hasicí přístroje (obecně)
 - o evakuace při požáru, nácvik evakuace
 - o evakuační plán – význam, nákres evakuačního plánu (doma), požární hlásiče
 - o úniková cesta, druhy únikových cest, význam značek označujících únikové cesty
- **Péče o zdraví a poskytování první pomoci**
 - o resuscitace (praktická ukázka, nácvik)
 - o přivolání pomoci, nahlášení události (praktický nácvik)
 - o prevence rizik letních a zimních sportů (cyklistika, bruslení, výškové sporty, vodní sporty, horská turistika, lyžování, snowboarding aj. – výstroj a výzbroj)
 - o rizika otrav, jejich příčiny a příznaky (léky, houby, jedovaté rostliny, zkažené potraviny, plyn, alkohol, cigarety, drogy, čisticí prostředky, chemické látky, neznámé a nebezpečné látky ve sklepích, na skládkách odpadu)
 - o rizika v souvislosti s provozem elektrických a plynových spotřebičů
- **Podpora a ochrana fyzického a duševního zdraví, prevence psychického onemocnění a násilí namířenému proti sobě samému**

- vysvětlení pojmů: skutečné hodnoty, citová a mravní zralost, pomoc, neštěstí, přátelství, trápení, lhostejnost, diskriminace, šikana (obecně), kyberšikana (obecně), násilí psychické a fyzické (obecně), linka bezpečí, dobrý příklad, ochrana slabších, dobrý skutek, síla odpouštění, ochrana identity, sebepoškozování, sebevraždy, ohrožení a poruchy duševního vývinu v dětství a dospívání, psychické újmy virtuálního světa
- rizika a možné dopady – nevhodné dotyky, obtěžování, fotografování
- základy zvládání stresových stavů
- nebezpečí internetu

Finanční gramotnost:

<u>1.ročník</u>	ČJ – pozná české mince a bankovky M – odhadne cenu základních potravin
<u>2.ročník</u>	ČJ – uvede příklad využití platební karty M – odadne celkovou cenu nákupu
<u>3.ročník</u>	ČJ – vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správcem peněz M – zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení
<u>4.ročník</u>	ČJ – porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi M – uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti
<u>5.ročník</u>	ČJ – objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší jak výdaje - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje - na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží - na příkladech vysvětlí rizika půjčování peněz M – sestaví jednoduchý osobní rozpočet

Základní škola a Mateřská škola Brumovice, okres Opava – příspěvková organizace

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

„Škola pro všechny“

Č.j. 122/2007

Dodatek č. 3

Ředitelka školy: Mgr. Hana Rybičková

Platnost dokumentu: od 1.9.2016

Dodatek č.3 k ŠVP ZV byl schválen pedagogickou radou 22.6.2016

Dodatek č.6 k ŠVP ZV byl schválen školskou radou 28.6.2016

V Brumovicích dne 28. 6. 2016

.....

Mgr.Hana Rybičková , ředitelka školy

Tímto dodatkem se upravuje školní vzdělávací program ZŠ a MŠ Brumovice, okres Opava ve znění platných dodatků od 1. 9. 2016 takto:

Dodatek k ŠVP v souvislosti se změnami k 1. 9. 2016

Obsah změn:

1. Doplnění kapitoly 3 Charakteristika ŠVP

2. Úprava kapitoly 4 Učební plán

1. Doplnění kapitoly 3 Charakteristika ŠVP:

- zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

3. Charakteristika ŠVP: Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami:

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření § 16 odst. 9 školského zákona.

Forma vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uskutečňujeme formou individuální integrace do běžných tříd. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ).

Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně – plán pedagogické podpory (PLPP)

- Při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a ředitele školy.
- Třídní učitel je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka (PLPP). Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou ŠPZ. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující jiných předmětů.
- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.
- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby třídní učitel za metodické podpory ŠPZ plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory třídní učitel vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (IVP)

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.
- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný třídní učitel. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.

- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory ŠPZ individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.
- Stejný postup platí, i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy

Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). V případě, že bude ve škole vzděláván žák s lehkým mentálním postižením, vypracujeme IVP na základě doporučení ŠPZ, využijeme minimální očekávané výstupy z RVP.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

Metody výuky (pedagogické postupy)

- *respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků,*
- *metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi,*
- *důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu,*
- *respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů,*
- *podpora poznávacích procesů žáka (osvojování učiva, rozvoj myšlení, pozornosti, paměti),*
- *respektování míry nadání žáka a jeho specifika,*
- *orientace na rozvíjení informačně receptivních metod zaměřených na rozvoj vnímání, na práci s textem a obrazem,*
- *orientace na reproduktivní metody upevňující zapamatování, které vedou k osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování,*
- *individualizace výuky (zohledňování individuálních potřeb žáka, respektování pracovních specifík žáka, stylů učení, doplňující výklad nebo procvičování, princip multisenzorického přístupu, nastavení dílčích cílů tak, aby žák mohl prožívat úspěch, opakované vracení se ke klíčovým pojmům a dovednostem aj.),*
- *respektování pracovního tempa žáka, stanovení odlišných časových limitů pro plnění úkolů,*
- *zadávání domácích úkolů zohledňuje možnosti žáka a podmínky, které má žák k jejich plnění,*
- *zohledňování sociálního statusu a vztahových sítí žáka a prostředí, ze kterých žák přichází do školy,*
- *intervence na podporu oslabených nebo nefunkčních dovedností a kompetencí žáka.*

Organizace výuky

- *střídání forem a činností během výuky,*
- *u mladších žáků využívání skupinové výuky,*
- *postupný přechod k systému kooperativní výuky,*
- *v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka,*
- *změna zasedacího pořádku či uspořádání třídy v rámci vyučovací jednotky a se zřetelem*

k charakteru výuky a potřebám žáků,

- nabídka volnočasových aktivit (ve škole) a podpora rozvoje zájmů žáka,

Hodnocení žáka

- využívání různých forem hodnocení žáka,
- hodnocení vychází ze zjištěných specifík žáka (např. neznalost vyučovacího jazyka),
- práce s kritérii hodnocení v závislosti na charakteru žákova problému, s důrazem na podporu rozvoje dovedností a vědomostí žáka,
- podpora autonomního hodnocení (sebehodnocení),
- zohlednění sociálního kontextu hodnocení, hodnocení směřuje nejen k vyhodnocení úspěšnosti žákova učení, ale také k posílení jeho motivace pro vzdělávání,
- z hodnocení jsou zřejmé konkrétní individuálně specifické podoby činnosti vyžadované po žákovi, jsou jasné a srozumitelně formulována hodnotící kritéria,
- formativní hodnocení směřuje k zpětnovazební podpoře efektivního učení žáka a je pro něj informativní a korektivní,
- celkové hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami zohledňuje jak omezení žáka, tak zejména jeho pokroky ve vzdělání.

Předměty speciálně pedagogické péče

Rozsah zpracování předmětů speciálně pedagogické péče se bude řídit jejich využitím v rámci vzdělávání a bude vycházet z konkrétních potřeb žáka. Vzdělávací obsah předmětů bude přizpůsoben vzdělávacím možnostem a předpokladům žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními v rámci IVP. Výčet oblastí předmětů speciálně pedagogické péče poskytuje příloha č.1 vyhlášky č.27/2016 Sb.

Zásady práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- seznámení všech pedagogů, ale i spolužáků s daným postižením žáka,
- respektování zvláštností a možností žáka,
- vysvětlíme vyučujícím způsoby hodnocení žáka a možnostmi úlev,
- vytvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry,
- možnost kompenzace jinými činnostmi, kde dítě může být úspěšné,
- v případě dlouhodobé nemoci konzultovat a vytvořit individuální vzdělávací plán,
- kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků,
- podporování snahy, pochvala při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnávat s ostatními,
- navození příjemné a soustředěné atmosféry při práci,
- nutnost spolupráce s rodiči,
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný,
- dodržení častých přestávek, střídání pracovního tempa.

Zapojení dalších osob a subjektů

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, žáka, jeho zákonného zástupce a školského poradenského zařízení (ŠPZ).

3. Charakteristika ŠVP: zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Nadaný a mimořádně nadaný žák

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Forma vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory. Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení na návrh učitele nebo rodičů. Pro tyto žáky může být vypracován individuální vzdělávací plán, který vychází ze ŠVP a závěrů vyšetření.

Mimořádně nadaní žáci mají upraven způsob výuky tak, aby byli dostatečně motivováni k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch předmětech, které reprezentují nadání dítěte.

Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka

- Při zjištění nadání a mimořádného nadání žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a ředitele školy.
- Učitel daného předmětu je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka. Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou třídního učitele. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující dalších předmětů, kde se projevuje nadání žáka.
- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenování potvrdí svým podpisem.
- Poskytování podpory učitel daného předmětu ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel za metodické podpory ŠPZ plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s potřebami žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory výchovný poradce vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, třídní učitel doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující třídní učitel doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.
- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího programu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího programu. Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný třídní učitel. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory třídního učitele individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.
- Stejný postup platí, pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

Postup školy při přeřazení žáka do vyššího ročníku

- Zákonný zástupce žáka požádá o **přeřazení do vyššího ročníku**
- Ředitel školy jmenuje komisi pro přeřazení žáka do vyššího ročníku.

- Ředitel školy stanoví termín konání zkoušky v dohodě se zákonným zástupcem.
- Ředitel školy stanoví obsah, formu a časové rozložení zkoušky.
- Žák vykoná zkoušku před komisí.
- Komise určí hlasováním výsledek zkoušky.
- Škola pořizuje protokol o zkoušce, který je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.
- Ředitel školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka.
- V následujících vysvědčeních se na zadní straně uvede, které ročníky žák neabsolvoval.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Metody výuky (pedagogické postupy)

- obohacení dílčích výstupů školního vzdělávacího programu nad rámec učiva vyučovacích předmětů a oblastí školního vzdělávacího programu pro nadané a mimořádně nadané žáky,
- využívání individuální a skupinové projektové práce,
- povzbuzovat procesy objevování a vyhledávání dalších souvislostí a vazeb, které dané téma vzdělávání nabízí,
- pestrá a podnětná výuka, která umožňuje velkou aktivitu, samostatnost a činorodost (nabídka nestandardních problémových úloh),
- respektování pracovního tempa a zájmů žáka,
- podpora hledání dalších možných postupů řešení problémů, napomáhání osobnostnímu rozvoji těchto žáků, zapojovat je do kolektivních činností, vést je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším.

Úprava obsahu vzdělávání

- obohacování učiva {dílčích výstupů} nad rámec školního vzdělávacího programu podle charakteru nadání žáka,
- prohloubení učiva, rozšíření a obohacení o další informace,
- zadávání specifických úkolů, projektů (na složitější a abstraktnější úrovni),
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol.

Organizace výuky

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce,
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech,
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole,
- nabídka zájmových aktivit,
- vnitřní diferenciaci žáka v některých předmětech, např. cizí jazyk,
- přeřazení mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí,
- žáci se účastní olympiád, soutěží nejen školních, ale i regionálních nebo krajských,
- žáci jsou směřováni k zapojení do zájmových aktivit organizovaných školou nebo základní uměleckou školou,
- spolupráce s místními spolky- sportovním klubem, hasiči, myslivci

2. Úprava kapitoly 4 Učební plán:

4.1 Tabulka učebního plánu:

Školní rok 2016/2017

Učební plán

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předmět	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	Minimální časová dotace	Disponibilní časová dotace
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	8+1	8+1	7+2	5+3	5+2	33	9
	Anglický jazyk	-	+1	3	3	3	9	1
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	20	4
Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	-	1	1	0
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	-	-	6	0
	Přírodověda	-	-	-	1+1	2	3	1
	Vlastivěda	-	-	-	2	1+1	3	1
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	0
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7	0
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	0
Člověk a svět práce	Praktické činnosti	1	1	1	1	1	5	0
Týdenní časová dotace		20	22	24	26	26	102	16

4.2 Poznámky k učebnímu plánu:

Od 1. 9. 2016 jsme přesunuli 1 hodinu prvouky z 3.ročníku (ze 3 na 2 hodiny) do 2. ročníku z důvodu zařazení 1 hodiny anglického jazyka do 2. ročníku (z disponibilních hodin) a dodržení časové dotace 22 hodin ve 2. ročníku.

Ve 3. ročníku jsme snížili výuku o 1 hodinu v prvouce (ze 3 na 2 hodiny) a tedy týdenní časová dotace ve 3. ročníku je 24 hodin.